

HECTOR ŞI TÂRFA

Gabriel Bădică

TEXT

asalt
archives équivalences
2003

original edition:
Gabriel Bădică **Hector şi târfa**
codecs, Bucharest 1997 [ISBN 973-96596-7-5]

present edition: Adrian Rezuş (ed.)

This electronic edition is a *non-profit* publication
produced by pdfTeX 14.h &
created by LaTeX 2ε with hyperref & hyperscreen

typeset by romanianTeX © 1994–2001 Adrian Rezuş
printed in the netherlands – April 26, 2003

Gabriel Bădică

Hector şi târfa

Editura CODECS
Bucureşti 1997

DEDICAŢIE

Scriu aceste ultime (pentru tine, prietene, prime) rânduri într-o profundă stare febrilă. Nu este vorba despre faptul că, după doisprezece ani, *Hector şi târfa*, cartea mea de povestiri, poate fi încredinţată, în sfârşit, tiparului. Starea mea febrilă este absolut întâmplătoare, nu are nici o legătură cu acest eveniment, care ar trebui să fie evenimentul vieţii mele, să justifice agitaţia, *răul* care nu-mi dă pace, să explice ameţelile, delirul – chiar, în care mă scufund uneori. Starea mea febrilă este datorată gripei; iar gripa aparţine gesticulaţiei diurne, biologice, a bucureşteanului din tramvaiul douăzeci, care transmite, diseminează fără grijă, de jur-împrejur, *răul* despre care vorbeam. Din păcate, scriu aceste ultime (de fapt, prime) rânduri într-o profundă stare febrilă care nu ascunde nimic metafizic. Cu toate acestea, cred că e bine să îmi mărturisesc slăbiciunea şi să îmi cer scuze pentru eventualele inadvertenţe, confuzii, erori. Unele dintre ele s-ar putea să fie fundamentale... Pe unele dintre aceste erori se vor baza, poate, concluziile tale, apoi acţiunile menite să repare câte ceva. Se vor înfiripa, desigur, planuri şi idei noi... Înţelegi? Dar mai poate fi amânat momentul de faţă, pot eu să ştiu cum va evolua starea sănătăţii mele? Chiar dacă se va găsi cineva să mă acuze de egoism, de superficialitate, de cine ştie ce alte vicii, trebuie să îmi asum riscul acestor ultime rânduri. La urma-urmei, nu este vorba decât despre o *dedicaţie*!...

Pe de altă parte, aşa cum tu însuţi mi-ai atras cândva atenţia, a dedica o asemenea carte cuiva anume mi se pare a fi un gest încărcat de o deosebită responsabilitate. O

mică deviaţie, un mic dezechilibru şi sutele, miile de persoane pe care le-am cunoscut de-a lungul vieţii, dintre care cele mai multe mi-au influenţat copleşitor existenţa (iar eu ştiu lucrul acesta foarte bine), în timp ce altele mi-au marcat în mod indefinibil personalitatea, eşecurile şi victoriile, sau au modificat, fără ştirea mea, mediul, plasma subtilă a acţiunilor mele, vor fi contrariate de alegerea mea nepotrivită, de uşurinţa cu care mi-aş putea lega opera de cineva nesemnificativ, cum ar fi o rudă, un critic, un amic care m-a împrumutat vreodată cu bani şi de al cărui gest îmi amintesc azi cu plăcere. Voi încerca, deci (cumplită febră, cumplit *rău* mă încearcă), în ciuda gripei, să fac puţină ordine în viaţa mea, să clasific, după un criteriu oarecare, personaje şi evenimente, în tentativa de a dedica efortul meu literar cuiva anume, de a da un sens celor doisprezece ani de trudă, de a face un dar...

Desigur, este vorba despre un dar neaşteptat, poate despre un dar complet inutil, nefolositor, cum ar fi colecţia de tomahawk-uri lăsată prin testament de unchiul din America. Asta este o poveste cu adevărat interesantă şi, din motive lesne de înţeles, lipseşte din acest volum.

Într-o seară, după obişnuitele discuţii din familie despre întâmplările zilei, despre serviciu (unchiul Virgil lucra la o cantină şi referirile lui la personal, la bucătăresele harnice şi îndemânatice, la controalele săptămânale ale direcţiunii erau întotdeauna urmărite cu foarte multă atenţie de nepoţi şi de mătuşa Camelia, a cărei curiozitate căpăta uneori accente stânjenitoare), unchiul se aşeză pe marginea patului şi începu să-şi lege şireturile la ghete.

– Unde te pregăteşti să pleci la ora asta?, îl întrebă mătuşa Camelia.

Adeseori, unchiul Virgil îşi petrecea orele serii la o bere, cu prietenii, dar mătuşa îl întreba de fiecare dată unde se pregăteşte să plece. În seara despre care vă povestesc,

nu se ştie de ce, el răspunse:

– Plec în America.

– Te rog să-mi răspunzi serios la întrebare, eu nu sunt una dintre angajatele cu care faci tu glume, spuse mătuşa Camelia.

– Plec în America dar, dacă ţi se pare de necrezut, uite, mă duc după ţigări.

– Tu nu fumezi, replică mătuşa Camelia, pentru că, la vremea aceea, nimeni nu fuma în familia noastră.

Cu totul altfel stau lucrurile astăzi, când mătuşa Camelia aprinde ţigare de la ţigare, cercetând ore în şir fiecare piesă a colecţiei de tomahawk-uri lăsată moştenire de unchiul Virgil, încercând, probabil, să descifreze taina acestui om imprevizibil. Astăzi, în familia mea, afirmaţiile stranii sunt analizate cu seriozitate, iar răspunsurile la întrebări trebuie să fie clare, precise, argumentate temeinic. Altfel, o panică nebună pune stăpânire pe membrii familiei, telefoanele zbârnâie nervos, fax-uri nesfârşite înnegresc hârtia sensibilă, anchete încrucişate se derulează ore în şir, energii necontrolabile se confruntă, pentru că toţi, dar absolut toţi cei atât de dragi mie, cred că neobişnuitul, nefirescul, poate chiar miraculosul salt li se pregăteşte în taină, că este posibil ca fenomene ilogice să le perturbe existenţele în orice moment. Ei citesc de două ori ziarele, înainte de a le arunca la coş, şi privesc de două ori buletinele televizate, pentru a fi siguri că nu le scapă nici un amănunt, nici o ştire care ar putea avea relevanţă. În familia mea, trebuie să fumezi ca să poţi merge după ţigări fără să stârneşti o furtună distrugătoare!

Cum aş putea, deci, să le dedic lor această carte, la care am lucrat în taină doisprezece ani? Vor căuta să se regăsească în fiecare personaj, vor pune bisturiul inteligenţei lor scormonitoare pe fiecare frază, vor comenta dezaprobator echivocul concluziilor

mele (ah, dar nu este cazul să vorbesc prea mult despre asta)! Se vor lua la harţă şi vor readuce în discuţie cazuri şi dispute uitate. Pentru toate acestea, singurul vinovat aş fi eu, cu secretul meu de doisprezece ani vechime (ca un whisky bun, totuşi, prietene) şi ireparabila *dedicaţie* pe care, din fericire, nu am de gând să o comit! *Familiei mele!*

Ţi-am vorbit despre starea mea febrilă, despre *răul* care mă încearcă? În asemenea situaţii, un uşor delir însoţeşte comentariile mele, de obicei structurate şi limpezi. De asemenea, frica... Din cauza febrei, desigur, din cauza tramvaiului douăzeci, care azi nu mai are o destinaţie precisă... Se cunosc destule cazuri în care gripa este însoţită de frică. Sau, poate, gripa declanşează hipersecreţia acelei glande despre care mi-ai vorbit de mult, într-o noapte. Despre toate acestea, însă, mai târziu...

Poate că tramvaiul douăzeci mi-a reamintit de tine, prietene, de părul tău care, în întuneric, îmi părea alb şi foarte rar. Chiar dacă ai fost tot timpul prezent în existenţa mea, niciodată umbra ta nu a devenit atât de concretă. Sunt ciudate asociaţiile de idei pe care le fac scriitorii (printre care, de acum, în pofida gripei, în pofida *răului*, mă număr). Am părul alb şi rar, aşa cum îl aveai tu, în vagonul de clasa a doua a unui accelerat de noapte cu o destinaţie pe care am s-o păstrez sub tăcere (undeva, în provincie). Nu puteai dormi din cauza inflamaţiei premature a acelei glande şi m-ai întrebat dacă am amabilitatea să îţi ascult plictisitoarea poveste. Cum să nu, ţi-am răspuns, puţin îngrijorat. Vagonul era pustiu, era frig, ca astăzi, şi linia fusese deviată, din cauza unor lucrări sau a unui accident. Eram, fără îndoială, în situaţia absurdă a cititorilor mei care vor închide cartea, refuzând să creadă că Hector este un câine, iar târfa... Tramvaiul douăzeci, îndepărtându-se, are mirosul acela, de care mă temusem, al călătoriilor care încep banal şi care, staţie după staţie, se transformă într-o poveste

minunată, foarte tristă. Îmi aminteşte fără echivoc de tine, de anii care au trecut. Ultimele pagini sunt rupte şi nu voi afla niciodată finalul, prietene... Mi-ai povestit, cu voce joasă, cum ai ajuns ceasornicar, cum ţi-ai schimbat numele şi înfăţişarea, cât de greu ţi-a fost să îţi înfrângi orgoliul de campion. Mi-ai vorbit despre soţia ta, care te-a părăsit din dragoste, nemaisuportând să vadă cum te chinui. Nu voi şti, însă, ce s-a întâmplat după ce ai coborât în gara al cărei nume nu îl voi reproduce şi, ciudat, nu am citit ziarele, să văd dacă planul tău a dat roade. Poate m-am temut că nu ai să reuşeşti. A fost pentru prima dată când m-am temut pentru altcineva, acum doisprezece ani, în pragul hotărârii de a scrie această carte...

Aş putea să o dedic tuturor cititorilor mei, cei pe care, la început, doream să-i uimesc cu ideile mele, să-i farmec cu stilul meu atât de elaborat. Însă, astăzi, ei sunt cu totul alte persoane, în timp ce eu am devenit de-a dreptul de nerecunoscut. Cititorii pentru care am scris eu această carte nu mai există iar ambiţiile mele literare s-au îndepărtat de mine la fel de mult precum s-au apropiat preocupările legate de disoluţia tot mai avansată a reperelor care mi-ar putea vorbi despre punctul terminus al tramvaiului douăzeci. Nu pot să cred că este numai gripa; presupun că, în realitate, doar optimismul meu exagerat este răspunzător de faptul că încă mai asociez profunda stare de *rău*, delirul, ameţelile prelungite, unei infecţii cu un virus banal. Citesc pe feţele celorlalţi aceleaşi semne şi mi se pare că am început să semănăm între noi cu ani în urmă, poate chiar în vremurile acelea cumplite, când am decis să scriu *Hector şi târfa.*Ei ar fi putut, atunci, să fie, *într-adevăr*, cititorii mei. Dar astăzi? Astăzi sunt personajele unei călătorii fără sfârşit, au pierdut şansa, ca şi mine, de a mai coborî în vreuna din rarele staţii.

Era frig în tren şi întuneric iar conversaţia noastră se purta în şoaptă, în ciuda zgo-

motului osiilor hodorogite, în ciuda izolării depline în vastul peisaj mişcător al câmpiei. Nu ne-am spus numele, nu am aprins brichetele pentru a ne descifra trăsăturile. Era o simplă măsură de prevedere pe care am respectat-o amândoi, ştiind foarte bine că la lumina zilei cuvintele noastre fără chip nu pot răni pe nimeni anume. Cu toate acestea, vorbindu-mi despre cititorii pe care i-aş avea dacă mi-aş putea duce până la capăt vocaţia de scriitor, mi-ai făcut, cu o precizie uimitoare (era să spun, de ceasornicar), portretul. Fiecare rotiţă, acele subţiri, fiecare minuscul rubin. Abia acum înţeleg, prietene, mesajul tău delicat: mă invitai, fără nici o ezitare, să scriu *pentru mine*.

Azi dimineaţă, am înfăşurat manuscrisul într-o hârtie albastră, hotărât ca, în sfârşit, să îl duc la tipar. În ultima clipă, mi-am dat seama că lipseşte ceva, că nu am scris o *dedicaţie*. Voi face lucrul acesta în tramvai, mi-am spus, ştiind că am de străbătut un drum lung, până în cealaltă margine a oraşului. Aşezat pe bancheta de lemn, mi-am scos pe genunchi nelipsitul caiet de notiţe. În scurt timp, mi-am dat seama că sunt pe cale de-a scrie un text esenţial. Îţi poţi închipui ce ironie este asta, prietene? Dar nu voi da înapoi, chiar dacă va trebui să lucrez în circumstanţe atât de neobişnuite!... Recitind rândurile de până acum, am constatat, de asemenea, că am trecut, fără veste, de la tonul uşor frivol pe care îl mânuiesc de atâta timp cu uşurinţă, la un altul grav şi care mă pune într-o mare dificultate stilistică. După cum ai observat încă din noaptea aceea, probabil, îmi este foarte greu să rostesc sau să scriu anumite cuvinte, din care cauză folosesc adeseori neaşteptate sintagme, complicate înflorituri. Dar de data asta nu voi avea timp, va trebui să numesc cu indecenţă ratarea, frica, moartea, poate şi alte lucruri despre care nu am vorbit niciodată pe şleau în povestirile mele. Aş mai putea, totuşi, şi să le înlocuiesc cu puncte de suspensie...

– Mai avem mult până la ultima staţie?, îl întreb pe vatman.

– Fiecare coboară unde vrea, fiecare staţie e ultima, îmi răspunde acesta, fără să se întoarcă.

Deci, cu cât temin mai repede, cu atât mai bine; oricât de gravă, o *dedicaţie* nu poate fi altceva decât ceea ce este, un dar inutil făcut unei persoane căreia să-i atrag atenţia asupra efortului meu literar, necurmat în toţi aceşti doisprezece ani. Un whisky bun, totuşi, prietene... Despre ce vorbeam? Despre cititori, parcă... Ar trebui să trec în revistă senzaţionalele evenimente istorice care au urmat şi care au schimbat cu desăvârşire atmosfera oraşului şi preocupările celor care urcă în tramvaiul douăzeci, sperând că îi va purta spre o destinaţie cunoscută, spre marginea cealaltă a oraşului. Se mai văd, pe ziduri, urmele gloanţelor, petele întunecate de sânge. Libertatea... Spre deosebire de noaptea aceea, când te-am cunoscut, astăzi poţi spune lucrurilor pe nume fără să-ţi iei nici o măsură de precauţie. Vom muri şi vom fi liberi, parcă aşa mi-ai zis, coborând în micul oraş de provincie unde hotărâsei să îţi începi campania pentru recâştigarea identităţii de campion. Astăzi mă gândesc că tot ce s-a întâmplat ulterior s-ar putea să fi fost declanşat de acţiunea ta solitară. Din păcate, nu am citit ziarele în acele zile. Ne-am despărţit prieteni: un ceasornicar cu mănuşile de box în geanta de voiaj şi un scriitor care nu scrisese încă nimic, promiţându-ne că ne vom reîntâlni la întoarcere. Au trecut, de atunci, anii aceştia. Tot ce mi-ai povestit, cu o singură excepţie, este astăzi în manuscrisul pe care îl duc la tipografie, învelit în hârtie albastră. Tu ce-ai mai făcut, ţi-ai recâştigat identitatea? (Scuză-mi, te rog, uşorul delir, febra, *răul* care mă încearcă...)

Nu am prea mult timp, cred că voi ajunge curând la capătul liniei.

– Cât mai este?, îl întreb pe vatman şi acesta, preocupat, probabil, de trafic, nu îmi răspunde.

Nu am scris, deci, nici un rând în carte despre glanda morţii, situată, după spusele tale, undeva de-a lungul lanţului ganglionilor limfatici, camuflată bine, disimulată sub o formă benignă dar secretându-şi neîncetat substanţa. Nu am ştiut cum s-o fac, mi-a fost teamă de esenţa tare a cuvintelor. De aceea, cartea mea, *Hector şi târfa*, la care am trudit doisprezece ani, este imperfectă. Pornesc, totuşi, astăzi cu ea spre tipografie, pe drumul, atât de lung, spre marginea oraşului. Poate că dedicaţia neobişnuită pe care o redactez chiar acum pe genunchi, în caietul de notiţe, va înlocui această lipsă majoră. Ameţeala, frica, delirul, provocate de banala mea gripă, sunt în măsură să altereze sensul cuvintelor mele; dar drumul pe care am pornit, prietene, e sigur, vatmanul îl repetă zilnic, fără nici o ezitare. E drumul tramvaiului douăzeci, am vorbit despre asta, pesemne...

Dedic, aşadar, vatmanului, cartea aceasta.

Mai trebuie, oare, să spun că, de o bună bucată de vreme, tramvaiul nu mai opreşte nicăieri, alergând buimac prin peisajul indescifrabil?

CEAŢA

Când maşina părăsi autostrada şi coti pe drumul lat cât o carte poştală care coboară spre paradisul îndoielnic al litoralului, copilul se trezi şi începu să-şi frece ochii cu palmele. „Mergem să vedem lacurile şi mergem să pescuim şi mergem să înotăm până dincolo de geamanduri, nu-i aşa?“, întrebă copilul şi se aplecă peste speteaza canapelei din faţă. Aşa a început istoria asta şi la o parte din cele ce urmează am asistat ca martor întâmplător iar unele fapte le-am dedus din povestirea auzită, în chiar seara aceleiaşi zile, pe când îmi luam cina la restaurantul Ocheanul şi copilul întreba, curios, „Ce înseamnă numai şi numai o iluzie?“ S-ar putea să nu fie nici o legătură între cele ce urmează, după cum, la fel de bine, s-ar putea să fie.

S-ar putea să nu fi reţinut toate amănuntele corect, adeseori îmi scapă tocmai acele lucruri care, la sfârşit, se dovedesc a fi fost esenţiale. S-ar mai putea, de asemenea, ca unele dintre cuvintele rostite de personajele povestirii să-mi aparţină, după cum şi unele dintre cuvintele mele s-ar putea să fi aparţinut, de fapt, unor personaje. Dar cele ce urmează s-au petrecut cu adevărat, dovadă fiind şuviţa din părul greu ca de bronz al unei alcătuiri din carne şi fum, din sunete de alămuri şi seve vâscoase, din şoapte ale unui grai străvechi şi inform.

Şoseaua era umedă şi, pe alocuri, se formase o peliculă fină de noroi. Bărbatul îşi propuse să nu depăşească şaizeci de kilometri pe oră. „Ştii bine că nu avem voie să înotăm dincolo de geamanduri, spuse femeia. În afară de faptul că sunt curenţi reci şi că apa este foarte adâncă, mai sunt şi o mulţime de meduze albastre, care sunt cele mai scârboase dintre meduze“. „Cele mai scârboase dintre meduze sunt meduzele verzi“, spuse copilul. „Dacă vreţi să ştiţi care sunt cele mai scârboase meduze, aflaţi de la mine că sunt cele din specia Pelagia noctiluca, spuse bărbatul. Pentru că ele secretă

o substanţă numită venenum“. „Înseamnă că sunt otrăvitoare“, spuse copilul. „Sunt scârboase, spuse bărbatul. Secreţia lor numită venenum aspreşte pielea înotătorului în asemenea hal încât acela toată viaţa va purta gulere şi manşete din plastic, singurele care nu se scămoşează în numai câteva ore. Otrăvitoare sunt tritonidele. Dar trebuie să fii ignorant ca să crezi că o întâlnire cu tritonidele poate fi, cu adevărat, biunivocă“. „Eu am să înot îmbrăcat“, spuse copilul. „Am voie să înot îmbrăcat dincolo de geamanduri?“, întreabă el.

Între timp, maşina derapase de două ori şi bărbatul se hotărâse să reducă viteza la patruzeci şi cinci de kilometri pe oră. În stânga şi în dreapta drumului defilau smârcuri de un verde închis şi păsări negre, greoaie, se ascundeau în hăţişuri bătând precipitat din aripi. Peste ape pluteau fuioare de ceaţă, aburi, destrămându-se la orice adiere de vânt. O lumină slabă, la capătul lumii, roşie-vineţie, sclipea, uneori, peste întinderile mohorâte. Maşina alerga către Sud şi farurile ei măturau asfaltul umed. Bărbatul răsuci butonul aparatului de radio şi căută un post local. „Ce este aia o tritonidă?“, întrebă copilul. „Nu există tritonide“, răspunse femeia. „Tritonida este o zeitate acvatică“, spuse bărbatul şi trecu pe a doua bandă de circulaţie, unde şoseaua era aproape uscată. Motorul torcea lin şi pe porţiunea asta de drum se putea circula destul de bine. „Nu-i aşa că dacă am să fiu ignorant am să mă întâlnesc şi eu cu o tritonidă?“, întrebă copilul. „Nu există tritonide“, spuse femeia. Îşi arcui un braţ şi îl trase pe copil mai aproape de ea. Acul scalei se opri în dreptul cifrei optzeci şi din difuzor irupse vocea crainicului.

Dădu drumul la pick-up şi decuplă microfonul de îndată ce se aprinse becul de semnalizare, apoi întinse mâna şi apucă toarta ceştii încă fierbinte. Aroma cafelei îl învioră şi, după ce sorbi de câteva ori, ridică, în sfârşit, ochii către crainicul sportiv.

Acesta răsfoia notiţele de pe care cel dintâi spicuise ştirile dimineţii.

– Şi ai dat drumul la toate porcăriile astea?

– Timp de o sută douăzeci de minute, cu o viteză de treizeci şi cinci de cuvinte pe minut, spuse Vocea Marilor Lacuri. Totul despre asteroizi şi despre conopidele altoite. Călătoria unui Lymax în interiorul cutiei noastre poştale şi pericolele studierii în doi a agrofitotehniei. În plus, le-am răspuns la o parte din scrisorile primite în sezonul trecut.

– E clar, ajunge, nimic nou sub soare, nu-i aşa?

– Mda, sistemul clasic, putregai, spuse Vocea Marilor Lacuri. Ascultă, amice, ce-ar fi să pariez în duminica asta pe King?

– King nu aleargă bine când e ceaţă.

– Aici, în fiecare duminică e ceaţă. În exclusivitate pentru ascultătorii noştri. Ceaţă, geamanduri şi hipism.

– King nu aleargă pentru cei ascultători.

– Mulţumesc, amice, am să transmit oricând pentru tine un anunţ urgent, de oriunde m-aş afla. Sau melodia preferată cu R.E.O. Speedwagon.

Vocea Marilor Lacuri sorbi şi ultimii stropi de cafea, apoi se ridică de la pupitru şi, făcând către cabina operatorului un semn care putea însemna orice şi care, probabil, nu însemna nimic, se îndreptă cu un mers legănat spre uşa cu mari geamuri de sticlă mată.

„... şi cu toate că melodia următoare se intitulează O Duminică Însorită Ca Ochii Tăi, şi sunt sigur că vă va face plăcere să recunoaşteţi una dintre cele mai calde voci din topul ultimelor şase săptămâni, trebuie, înainte de a ne despărţi, să vă comunic faptul că prietenii noştri de la staţia meteo ne anunţă o zi cu ceaţă, vânt slab de

Nord-Est şi o temperatură medie de douăzeci şi şapte de grade. Celsius, fireşte. Cu toate astea, o zi prielnică partidelor de pescuit, lungilor plimbări pe jos, aerosolilor şi, mai ales, prielnică unei cine cu languste, stridii, şerpi de mare, caracatiţe şi dansuri exotice la restaurantul Ocheanul. Deci, nu uitaţi, nu părăsiţi debarcaderele, nu depăşiţi geamandurile, se anunţă o zi cu ceaţă, iar pentru iubitorii lui Bach, Chopin şi ai lui Ronnie McGwen, o Duminică Însorită Ca Ochii Tăi. Cu aceasta, Vocea Marilor Lacuri vă spune la revedere pentru după-amiază, la orele paisprezece, pe aceeaşi lungime de undă“.

Apoi începu să susure muzica. Un timbru cald, într-adevăr, un ritm lent, o chitară cu un feeling plăcut. Copilul adormi iar. Poate şi pentru că şoseaua era din nou bună. Dar bărbatul nu putea să accelereze, ba chiar trebui să reducă viteza la treizeci de kilometri pe oră. Vizibilitatea scăzuse simţitor. Lumina roşie-vineţie de la capătul lumii nu se mai vedea sclipind peste întinderile mohorâte. Dimineaţa plutea într-o masă lăptoasă, aproape uniformă, din care abia se puteau distinge marcajele drumului şi, de o parte şi de alta a şoselei, fâlfâiri ale faldurilor groase de ceaţă, mişcări încete, întrepătrunderi, curenţi tulburând straturile moi ale acelei materii dense şi, totuşi, impalpabile. Poate din cauza trecerii line şi silenţioase a automobilului, cu numai treizeci de kilometri pe oră. Poate din cauza aceloraşi păsări negre, bizare, bătând frenetic din aripi pentru a se adăposti în hăţişuri.

Curând, bărbatul folosi farurile de ceaţă. Două conuri scurte de lumină galbenă pipăiau acum în trupul enorm şi alb care îi înghiţise. „Ar fi trebuit să plecăm mai devreme, spuse bărbatul, sau ar fi trebuit să nu mai plecăm de loc. Niciodată nu plecăm atunci când trebuie şi niciodată nu ajungem acolo unde dorim. Întotdeauna e ceaţă. Şi întotdeauna când e ceaţă se întâmplă lucruri neverosimile. Cum ar fi o cină

la restaurantul Ocheanul, o cină cu caracatiţe şi dansuri exotice. Dacă o să ajungem până la cină“. „Ce înseamnă o cină cu caracatiţe şi dansuri exotice?“, întrebă copilul, fără să deschidă ochii.

Apoi motorul automobilului se opri şi maşina mai rulă câţiva metri. Bărbatul deschise portiera fără să coboare. Ceaţa pătrunse în autoturism şi se auziră sunetele obişnuite. Foşnetul trestiilor şi alte chestii din astea. Păsări, bineînţeles, şi zgomotul valurilor, undeva, foarte departe, sub zidurile roase de sare ale restaurantului Ocheanul, unde bucătarii pregăteau deja toate cele necesare pentru cină.

– Eşti prea optimist dacă poţi să crezi că va mai câştiga vreodată vreo cursă, spuse jocheul, răsucindu-şi un nasture de la cămaşă. Dacă poţi să crezi că va mai alerga vreodată ca un campion.

– King poate câştiga orice cursă în orice duminică ceţoasă. Mai ales în locul în care toate duminicile ceţoase sunt trucate.

– Nu şi asta, omule, nu şi asta, răspunse jocheul. Pentru că asta este cea mai adevărată duminică ceţoasă din viaţa lui King.

Vocea Marilor Lacuri trecu pe lângă jocheu şi se apropie de boxele cailor legănându-se şi inspirând adânc mirosul de fân proaspăt şi de urină şi de timpul scurs în aşteptare, cu nervii întinşi şi urechile ciulite, pe care animalele îl rumegau şi-l bălegau şi-l frământau sub copite în dimineaţa deocamdată senină dinainte de alergare, dar King nu era şi boxa lui aburea goală în absenţa animalului plecat într-o cursă fără nici o miză iar Vocea Marilor Lacuri se hotărî să parieze cu un pumn de bănuţi tocmai pe campionul fără glorie care deci va lipsi de la start şi mai târziu coborî pe plajă şi timp de câteva minute şezu chiar lângă mine privind în depărtare, peste valuri. Apoi îşi scoase cămaşa şi tenişii şi intră în apă. Înotă la început în apropierea malului,

după care se îndepărtă şi trecu dincolo de geamanduri. Era un biet înotător singuratic bătând cu braţele lungi în apa unei dimineţi de duminică deocamdată senină şi, cu cât înainta, cu atât mă copleşea o tristeţe de neînţeles. Sunt imagini care rămân, poate numai ele au cu adevărat o semnificaţie şi l-am privit până când răsuflarea lui obosită a atins coama veştedă a unei tritonide plutind în derivă chiar acolo unde se împleteau primele ghemuri mari de ceaţă venind dinspre larg aduse de briză, acoperindu-le trupurile acum încordate ca înainte de o grea înfruntare dar ar fi o prostie să cred că întâlnirea lor a fost biunivocă. El se întoarse într-un târziu şi pieptul lui tresălta de efort sub cămaşă pe când îşi lega şireturile la tenişi iar pantalonii lui şiroiau în nisipul călduţ, lăsând o mică băltoacă verzuie şi mirosul de iod al depărtărilor ceţoase, de dincolo de geamanduri.

M-am aplecat şi, scormonind cu degetele febrile în locul unde se îmbrăcase înotătorul singuratic, am dat peste o şuviţă din părul greu ca de bronz al acelei alcătuiri din carne şi fum, din sunete de alămuri şi din seve vâscoase, din şoapte ale unui grai străvechi şi inform. Se auzeau strigătele de pe hipodrom şi tropotul cailor spărgând în emoţii simple plictiseala amiezii.

„Oricum, trebuie să ne gândim serios la o cină cu languste, stridii, şerpi de mare, caracatiţe şi dansuri exotice, murmură bărbatul, nervos. Pentru că o astfel de cină necesită pregătiri speciale.“ „Vrei să conduc eu?, întrebă femeia. „Oh, nu, răspunse bărbatul. Am stat prea încordat şi simt nevoia să fac câteva mişcări, trebuie să mă dezmorţesc“. „Şi eu trebuie să mă dezmorţesc“, spuse copilul şi deschise portiera şi fugi la marginea drumului şi din fugă se şi desfăcu la pantaloni.

Ceaţa era atât de deasă încât copilul, deşi era foarte aproape, nu părea decât o palidă siluetă, poate chiar o fantasmă alcătuită din fuioare de aburi, din picuri

lăptoşi şi minusculi; bărbatul şi femeia abia îi desluşeau trupul subţire, ca de fum, uşor aplecat spre înainte şi numai copilul văzu alergând, peste ape şi peste hăţişurile înecate în ceaţă, calul înfierbântat de efort. Coapsele lui, pe care muşchii se încolăceau în vine groase, forfecau materia densă şi totuşi impalpabilă, coama lui flutura sălbatic, biciuind aerul stătut şi înecăcios, iar ochii îi străluceau aidoma farurilor de ceaţă, aruncând două conuri de lumină galbenă peste întinderile mohorâte. Copilul uită de meduzele verzi şi de geamanduri, uită de bărbat şi de femeie, uită de tritonide şi uită cu totul că fugise la marginea drumului să se mai dezmorţească.

Asta şi povestea mai târziu, la restaurantul Ocheanul, aşezat la o masă apropiată de-a mea, între bărbat şi femeie, răsucind cu furculiţa o ciudată şi indigestă budincă din alge şi sepii. Cum a văzut el alergând peste mlaştini şi hăţişuri un cal uriaş, un cal superb, cel mai frumos cal şi cel mai rapid şi cu ochii ca două faruri de ceaţă. „Mai termină odată cu povestea asta, i-a spus bărbatul, a fost numai şi numai o iluzie“. „Ce înseamnă numai şi numai o iluzie?“, a întrebat, curios, copilul.

APROPIAŢI DAR SINGURI PRECUM PIETRELE UNUI ZID PESTE CARE APUNE LUMINA NEIERTĂTOARE A DUPĂ-AMIEZEI

Condamnat fiind, a pronunţat şi el o condamnare, cu maliţie şi neîncredere în importanţa ei definitivă. Şi, cu toate astea, m-am întrebat cum de cunoaşte prelungirea a ceea ce nu mai poate avea o continuare. Buzele lui nu mai rostiseră obişnuita formulă – urmaţi-mă şi vă voi urma! – ci, dintr-un motiv misterios, şoptiseră numai pentru mine: cuvintele mele te vor ajunge din urmă. Poate că, în ultimele lui clipe, Profetul acela ce se dovedise adeseori mincinos pierduse instrumentul, măsura, vasul (recipientul, mănuşa) în care încăpuseră cândva armonios ca în litera pi (ca degetele unei mîini) întreaga caravană şi călăreţii cu fesele înroşite de drumurile din deşert către apa Iordanului. Spun asta pentru că şi ochii lui secaseră de orice lumină. Dar ce înseamnă stropul de ulei aromat, sfârâind o secundă sub bolţile afumate, faţă de rugul dornic de carne vie, de sânge şi de oase fumegînd în nesfârşita lui combustie numai pentru o dogoare chiar mai plăpândă decât politeţea cu care citiţi această ciudată poveste?

Femeia care mă însoţise până la templu, ursuza doamnă Clara, care aştepta undeva mai la o parte, ţinuse tot timpul măgarul de dârlogi şi îl scărpinase între urechi cu un băţ lustruit de căldura şi dibăcia mîinilor ei deprinse să exprime fără voie tristeţea şi teama. Pentru că nu era nici prea tânără, ca să-mi atragă privirile, şi nu se bucura să îşi arate adevărata vârstă, aveam faţă de ea sentimentul acela care nu-ţi permite să te îndepărtezi prea mult de propria umbră. Da, pot să spun că m-am gândit întotdeauna

la ea ca la o mică greşeală de expunere, o pată aproape insesizabilă în marginea imaginii. Şi nu pot să neg singurul lucru important pentru mine, imperfecţiunea singurătăţii mele. Trebuie să mărturisesc că doamna Clara m-a făcut mereu să fiu conştient de limitele ambiţiei mele şi, uneori, chiar şi de cele ale bărbăţiei. De aceea, i-am cerut să plecăm împreună de-ndată ce mi-am încheiat misiunea (*ce altceva ar mai fi fost de făcut*?), înainte ca totul în jurul nostru să înceapă a se prăbuşi. Dar ea m-a întrebat cine îi va spăla Lui rănile. I-am răspuns că uitarea, poemele ratate ale generaţiilor de versificatori ce vor urma, interpretările perverse ale istoricilor, cu nimic mai ageri decât măgarul meu, vor face lucrul ăsta mai bine şi că, la urma-urmei, sandalele Lui vor călca pe deasupra norilor singure, fără trup; i-am explicat că numai sufletul, duhul este acela care ajunge sus, unde se mişcă rotiţele transparente ale lumii. Dar ea a considerat întotdeauna că trupul este important: o casă ospitalieră, răcoroasă şi frumos mirositoare, aşteptând cu toate uşile deschise moartea, ca pe un oaspete drag, de departe.

Mi-am amintit-o curăţând fără rost spinii curmalului uscat de acasă şi mi-am privit înţelegător măgarul, al cărui trup costeliv m-a purtat atât de departe încât pulpele mele i-au ros pielea şi l-au făcut să se simtă nesigur în nesfârşita libertate a pustiului ori de câte ori am descălecat; m-am comparat cu însoţitorii mei şi le-am simţit încordarea din pragul acestei ultime încercări, ca atunci când am rupt gardul de nuiele în spatele căruia aştepta, cu ochii rotunzi, temători, vulpea pe care am îmblînzit-o pentru rege (nu, nu este nimic dincolo de clipa eliberării, chiar dacă ei nu o vor accepta, mi-am spus), biată creatură necuvântătoare, aşa că i-am îngăduit femeii să rămână şi să facă tot ce se cuvine. Poate că Dumnezeu o va răsplăti pentru fapta ei şi va veghea asupra locurilor în care vulpea mea reînvaţă sălbăticia.

Dar de unde apăruse omul care scria cu degetul în nisip, povestindu-ne şi povestindu-şi această istorie, pe măsură ce ea creştea din gândurile şi vorbele noastre?

Desigur, se adeveriseră cuvintele falsului Profet, căci textul scribului avea cu o frază mai mult decât meditaţiile mele, anticipând strălucirea după-amiezii cu un centimetru de vorbe, cu o idee, cu un tropot mărunt de copită sau cu un aer scăpat prin sfincterii neghiobului animal despre care tocmai spuneam, cu un clipăt pieziş de pleoapă sau cu un spasm al nervilor mici ce-i înconjoară sânii inerţi şi descarcă uneori o aproape vizibilă sferă energetică în jurul ursuzei doamne Clara, ca un fel de febră, cum mi se păru, anunţând fiecare clipă, precum un ambasador al timpului ce va să vină, simultan cu relatarea fiecărui moment *al trecutului pe care abia încerc să-l prind din urmă*; el era, deci, cronicarul abject al unei vieţi pe care *mă obliga* să o trăiesc conform mâzgăliturilor sale. Nu înţelegeam, nu înţeleg nici acum, când Profetul cel fals calcă pe deasupra norilor fără sandale şi fără glorie, de ce şi de unde apăruse scribălăul acela nenorocit, de când era acolo, cum de nu-l văzusem mai înainte (înainte ca totul să se fi sfârşit)?

A fost, desigur, doar una dintre multele întâmplări neobişnuite pe lângă care a trecut nepăsător măgarul scărpinat între urechi cu o neliniştită blazare de femeia pe care aţi întâlnit-o, probabil, pe la înmormântări: doamna Clara.

Când am învăţat eu semnele scrierii, mi s-a spus: sileşte-te, luptă cu somnul, cu plictiseala, cu tristeţea, cu lipsa de sens a scrijeliturii pe lespedea clocită de soare; înţeapă-ţi cu acul în piele fiecare literă, literele, astfel încât numai jupuit să te poţi despărţi de arabescurile lor, de labirinticele lor intestine foşgăitoare; să îţi stea înfipte în carne precum căpuşele şi să te stăpânească ele mai înainte ca tu însuţi să le stăpâneşti, devenind la fel, o căpuşă ignobilă pe trupurile lor mari şi grase de bivoli şi lei, de capre

şi lupi, de cămile; dă-le acum puterea despre care nu ştii nimic şi ţi-o vor înapoia înmiit, căci vei găsi în ele, la nevoie, învăţătură, înţelepciune şi izvor de desfătare. Dascălii, sărmanii, au această ciudată meteahnă, de a se arăta ştiutori şi deschişi în tragica lor mărginire, lepădând o dată cu saliva fraze compacte, solide, admirabil compuse după legi fără noimă, asemănătoare creaţiilor unor arhitecţi ale căror turnuri se înclină, cu ale croitorilor ale căror haine descoperă trupurile păroase şi putrede ale oamenilor mai mult decât frunzişul unui palmier curul nesănătos al maimuţei. O mai mare înşelăciune decât cea ascunsă în astfel de îndemnuri patetice, de un încântător ramolisment romantic, nu ar fi putut născoci nici Profetul, căci ce poate fi mai mincinos decât credinţa că ai avea dreptul să stăpâneşti vreodată litera scrisă, cuvântul întipărit în materie, el singur întemeietorul atotputernic al lumii din care noi înşine ne desprindem înainte de a forma propoziţii, ca nişte idei avortate în crângul prin care se plimbă Preaînţeleptul, caligrafiind nepăsător cu unghia pe frunze legănate de vânt sau pe pietre sau numai în aerul înserării.

Scribul stătea chircit, temător parcă, dar fără să se oprească nici o clipă din îndeletnicirea lui primejdioasă, oricum neprofitabilă, aruncând ocheade grăbite şi alăturând în ţărână verb după verb, apoi ştergând cu dosul palmei şi reluându-şi conspectul despre viaţa care se despărţea (desfolia?) încet de mine, dintr-o îmbrăţişare sătulă sieşi, ca o femeie din împreunare, lăsând doar aroma părului ei năduşit şi tristeţe dar mai ales neplăcuta senzaţie că în ceea ce am înfăptuit am fost ajutat de mâinile lui tremurătoare şi că, deodată, am rămas în faţa destinului lipsit de sprijin, nepriceput, fără apărare.

Altfel, de unde această distanţă, această cumplită neînţelegere?... El trecea cu o neîngăduită cruzime pe faţa unduioasă a pământului toate gândurile şi toate senti-

mentele mele, cele nerostite şi cele negândite, de-a valma cu cele pe care chiar şi voi le puteţi afla, deşi sunt încă atât de secrete, secătuindu-mă cu fiecare virgulă şi cu fiecare semn de întrebare sub privirea măgarului, plină de o incredibilă silă, de un istov etern, disperat, mare cât pustiul întreg. Ca să-l opresc, l-am întrebat ce face el acolo şi omul a tresărit fără voie, după care s-a ghemuit şi mai mult, adunându-şi într-o geometrie meschină oasele sub halatul cenuşiu ce-i fusese culcuş, cort, poate chiar şi corabie peste fluviul îndepărtat de dincolo de care îmi aducea întunericul frazei sale complicate. A continuat să scrie, în timp ce mi-a răspuns cu un glas ce mi-a pătruns adânc în minte şi în suflet, ca o arsură, cu un glas mai limpede decât al trâmbiţelor cereşti, că nu face decât să zidească, să ridice castele în Spania. Viaţa mea putea fi comparată cu un castel în Spania, era o şaradă sau o batjocură? am întrebat, scribul înţelegând pe dată că întrebarea mea nu fusese decât o formulă gratuită, stupidă, o parolă de recunoaştere, menită să confirme raporturile dintre noi, pentru că, de fapt, ştiam eu bine cu ce se ocupa, iar răspunsul lui se afla aşternut în ţărână, chiar dacă el îl ştergea pe dată cu dosul palmei, într-o continuă facere şi desfacere a unui text care pentru mine însemna încarcerarea într-un destin pe care nu îl mai puteam controla, care nu mai era viaţă ci devenea stil, stilul Lui; nu mai spunea nimic despre voinţa mea, ci despre plăcerea Lui de a se juca în Spania de care vorbise când încă mai era un motan mare şi alb, rânjind în penumbra dărăpănatului templu.

Simţeam cum îmi cuprinde inima în gheare, Profetul, şi încercam să îi ascult paşii desculţi înfundându-se în carnea aromată a norilor.

Nu scriu nimic despre tine, străine, nimic de bine şi nimic de rău, mi-a răspuns scribul. Nu fac decât să pun piatră peste piatră, într-o lume despre care se spune că nici nu există. Oare nu facem toţi la fel, nu ne pregătim să ne mutăm în locul acela,

pe care nu-l vom vedea niciodată, nu clădim, oare, toţi, castele în Spania?

Simţurile vibrau în fiecare dintre cuvintele sale şi lumea însăşi se alcătuia după tiparul acelor semne tremurate în nisipul de lângă templu. Am încercat, imprudent, să citesc printre degetele lui care protejau efemerul înscris, să aflu ce îmi fusese destinat să întâmpin în derularea proximelor secunde, să descifrez o frază ce s-ar fi putut dovedi oraculară, dar nu am găsit nici un fel de răspuns la neliniştea mea, oricum târzie şi inutilă, ci doar cuvintele unei metafore banale: APROPIAŢI DAR SINGURI PRECUM PIETRELE UNUI ZID PESTE CARE APUNE LUMINA NEIERTĂTOARE A DUPĂ-AMIEZEI.

Mi-am dat seama că Profetul continua să trăiască, că încă se mai hrănea, lacom, din curiozitatea mea şi am vrut să strig la doamna Clara să pregătească măgarul, să fugim cât mai degrabă în Spania. În loc să fac asta (deşi gândul acesta m-a urmărit până la sfârşit) observam mai departe cu atenţie mâinile omului şi m-am cutremurat. Mutilate, arse, îmbrăcate într-o crustă rigidă, solzoasă, de parcă ar fi fost ghearele unei păsări, degetele lui sângerau la cea mai mică mişcare iar unghiile i se înfigeau în podul palmelor, de unde ţâşnea un puroi puturos, otrăvit. Mi-am spus că o povară cumplită apasă asupra acestui chinuit al marilor construcţii epice, că Profetul aruncase asupra lui pedeapsa care îmi fusese destinată mie, falsificând încă o dată sensul rostirii sale, mânat pentru ultima dată de orgoliu, râzând în faţa morţii cu această finală minciună ce îl dovedea, o dată în plus, vinovat. Am lăcrimat pentru scrib, pentru zădărnicia poveştii pe care o scria, posedat de diavolul modern şi necruţător al literaturii. Ea nu îi va aduce nici dragostea contemporanilor şi nici gloria posterităţii, nefiind nimic altceva decât un blestem nutrit din magica şi indescifrabila putere a cuvântului, o reacţie declanşată de verb, o zgândărire, o incontrolabilă descătuşare a noimelor ascunse. Ce tristă pedeapsă ne combinase, vai, existenţele, în timp ce, totuşi,

ni le consumam singuri, *apropiaţi dar singuri precum pietrele unui zid peste care apune lumina neiertătoare a după-ameizei.*

Mânat de o milă atotcuprinzătoare, în care încăpeam amândoi, am luat băţul pentru păduchi din mâinile femeii şi i l-am aruncat scribului în poală, după ce el tocmai ştersese această frază şi mâzgălea o alta, atât de ilizibilă, atât de încâlcită, încât nu i-am putut înţelege decât semnele de punctuaţie. Deşi vocea mea fusese blândă şi calmă când i-am spus că este un dar, că ar putea să-l folosească în vreun fel la construcţia ciudatelor lui castele din Spania, sunt sigur că se speriase şi, deşi rămăsese impasibil, un tremur subtil deformase literele până la a le face de nerecunoscut. Poate văzuse mânerul însângerat al pumnalului şi se temuse, pe bună dreptate, pentru viaţa lui, cu toate că el ştiuse dinainte că o să se teamă şi fraza pe care o îndepărta acum din memoria inertă a nisipului chiar asta şi spunea, cum s-a temut pentru că era hotărâtă dinainte legătura dintre nesfârşitele drumuri pe care mă poartă slujba mea regală şi existenţa lui de scribălău, de căpuşă a graselor litere prin care sângele descrie veşnica dublă spirală a morţii şi a puterii de dincolo de moarte. I-am explicat că lui o să-i fie mai uşor, chiar dacă *măgarului meu urmează să-i fie mai greu.* Abia atunci scribul începu să tremure şi, scriind ultima frază, îmi spuse că este o diferenţă între el şi un măgar, pentru că oricât de mult ar suferi măgarul, aceasta nu îl duce nici la înţelepciune şi nici la fericire, după cum măgarul nu va purta niciodată aripi. Va suferi cumplit, va putrezi de viu şi va fi sfâşiat de viu de şacali şi de şobolanii deşertului, se va usca, înainte de a muri, precum o smochină strivită, însă nu va cunoaşte eliberarea şi înălţarea prin suferinţă, mântuirea şi purificarea prin durere şi sacrificiu, ci va urla cu ultimele lui puteri, înspăimântat şi stupid, scoţând aer împuţit pe nări, iar duhoarea sa va îndepărta insectele, va goni păduchii cuibăriţi între urechile ferfeniţite. Apoi scribul

tăcu. Îmi amintea de vulpea regelui, eliberată, scoţând un ţipăt de spaimă la vederea pustiului nesfârşit.

Am aşteptat până când, liniştit şi demn cum fusese la început, omul îşi aşternu ultima frază, punând la capătul ei un punct mare şi ferm, definitiv. L-am înjunghiat înainte de a o putea şterge cu palmele, pe care şi le-a ridicat o clipă spre cer. Aţi auzit-o undeva sau poate aţi citit-o voi înşivă, în drumurile voastre spre Spania. Nimic nu este nou sub soare, nimic nu începe şi nimic nu se sfârşeşte cu această poveste. Însăşi doamna Clara, o femeie nelipsită de la înmormântări, nu îşi mai aduce aminte de acele momente. *Sau, poate, nu vrea să îşi mai aducă aminte*. Am îmbrăţişat-o şi am împins-o uşor sub bolta întunecată, unde sângele Profetului continua să se scurgă printre dale.

BALADA LUI ARMANDO

Ştia că repetă gesturile domnului Brezoi, în faţa aceluiaşi ghişeu zăbrelit, împodobit cu o perdea de tifon murdară şi parcă umedă, jilăvită de sudoarea aşteptării, afumată şi udă – deci, jegoasă chiar, plină de nedescifrate mesaje brodate în marginea rareori atinsă de degetele cu inele de tablă, ca nişte articulaţii mecanice, ale casierei prudente, smiorcăite, difuze în penumbra încăperii, nealcătuită decât sub forma micuţei gheare invizibile, şi numai în funcţie de orarul rarefiat, anunţat gâjâit în megafoane, ca un apendice al „Mersului trenurilor pe teritoriul Republicii România, de la 21 Mai 1995, la 20 Mai 1996“ şi, uneori, sub forma unui piept foarte moale, lipit, practic, de feronerie, încercând să evadeze - să zboare? să plutească doar? –, dar împiedicat de cartonul gălbui înfipt cu boldul în jerseul de lână al banalităţii acestei imagini deprimante pe care i-o oferea, din când în când, umanitatea şi, cu toate astea, numără din nou florile muşcatei, încăpăţânata vieţuitoare a priciului întunecat. Apoi ciocăni în geam. Aşa făcuse şi domnul Brezoi, clătinându-şi între degetele celeilalte mâini pălăria cu boruri largi, într-un nervos şi elegant balans peste hotarul invizibil al ţinutului unei memorii inflamate de zvonurile de tot felul privind dispariţia sa neaşteptată şi întreruperea cercetărilor. Sânii ei erau, într-adevăr, moi ca o smântână gata să curgă peste dosurile păroase ale palmelor lui, aşezate cuminţi pe marginea îngustă a ghişeului, precum ornicele lui Dali, revărsându-şi trecutul peste manşetele albe, scurgându-i-se, poate, prin mâneci spre coatele ascuţite, cum i s-ar fi putut întâmpla şi domnului Brezoi dacă materia aceea nu s-ar fi oprit atârnată gelatinos de sfârcurile asemănătoare unor solzi de nisetru, reci, puternice, dătătoare de neaşteptaţi fiori acvatici în după-amiaza slinoasă în care Armando din Administraţie a ajuns totuşi până la gară înaintea trenului aşteptat dintr-o clipă în alta să sosească, sub impulsul imperios al necesităţii

unor definitive clarificări, de pe LINIA MOARTĂ.

Are întârziere, spune, fără să mai asculte întrebarea, hecuba palidă şi demnă, clitemnestra avant-gardistă topită în conserva conservatoare şi poate chiar penelopa nenumăraţilor navigatori prin câmpia foşnindă ca un ocean fără ţărmuri vizibile, desigur, dar înzestrat totuşi cu portul acesta obligatoriu unde ea îşi ţese pânzeturile destrămate ale unei plictiseli virginale, domnule Armando, mă şi mir că aţi venit astăzi atât de devreme la întîlnirea cu aromele stranii, cu praful violaceu aşternut pe bagaje, cu vocile joase, greu inteligibile, încleştate în conversaţii greoaie, după perdelele argintii ale vagonului pullman, ştiţi bine, doar, cât de târziu îşi fac toate acestea apariţia dar deodată ea observă cufărul plin cu dosare, termosul şi trepiedul aparatului de fotografiat şi emite un sunet foarte scurt, şoricesc, ducându-şi palmele spre buzele zemoase şi totuşi seci, încreţite de spaimă. *Aaaah, aaah*!, este încă devreme şi lui îi place atât de mult ritualul acestor după-amieze în care căldura topeşte-n vitrine sicriele multicolore ale prosperităţii locale, putreziciunea urcă pe scările înguste ale clopotniţelor iar mustul iubirii înviorează zdrenţele cenuşii din hoteluri, unde bâzâie musca scurtelor, jalnicelor iniţiative erotice ale consilierilor municipali, parcă săpaţi în creta sfărâmicioasă a unor cripte ancestrale, sfinţi eligibili pipăindu-şi temători podoaba autoritară în timp ce gemetele li se aud precum cariul în grindă, rozând plictiseala râncedă a orgasmului provincial.

Un bilet cu reducere, cere Armando zîmbind fericit că poate beneficia de absurdele înlesniri ale statului său profesional pentru a doua oară în aceeaşi zi, gândindu-se la istoria pe care domnul Brezoi o va scrie, bazându-se pe observaţiile vagi şi pe interjecţiile acestei femei josnice din gară, de care se simte totuşi atât de legat datorită importanţei ei locale recunoscute de rarii călători, de comis-voiajorii speriaţi care ating, odată

lansaţi pe orbita comerţului liber, cercul polar cu anecdotele lor străbătute de amintirea chipului ei desfigurat de curiozitate, *dar unde v-aţi gândit, domnule Armando, să plecaţi*, însă mai ales de teama de a nu găsi indigoul necesar întocmirii chitanţei în două exemplare. Mă duc să controlez activitatea domnului Brezoi, spune Armando, premeditat, ştiut fiind faptul că Brezoi este persoana cea mai independentă care a împărţit vreodată pita şi slana cu Autorităţile Locale situându-se, totuşi, deasupra lor prin opera lui sobră, în întregime o descriere a suprafeţei lirice a poporului dedicat fără fasoane iubirii şi perpetuării erotismului său mediocru, prăfos, dar suficient de productiv, dacă e să luăm în consideraţie datele statistice.

O pădure plină de arboret, după cum declara cîteva minute mai tîrziu un admirator al clasicismului de care avem nevoie în născocirile noastre despre trecutul fără înfăptuiri, care altfel ne paşte din întunericul generaţiilor viitoare, în timp ce Armando încă mai jubila de satisfacţie, de împlinirea neaşteptată pe care destinul său i-o scosese în cale în după-amiaza toridă, căci, iată, nu trebuia să aştepte singur şi asudat, măsurând peronul, ci avea parte de un însoţitor blajin, de un pădurar fercheş şi blând care tocmai ieşise din lăstărişul din apropiere, făcând semne prietenoase, uşor de descifrat. Îi dădu acestuia pălăria, rugându-l să-i facă vânt, să creeze răcoritori curenţi de aer, dragă Watson, dacă-mi dai voie să-ţi spun astfel, râde Armando, care-şi începe călătoria sub bune auspicii, precum eroii poveştilor pe care uneori le citeşte în penumbra biroului unde aşteaptă de luni pînă vineri să sune telefonul petenţilor blazaţi cărora le este dator cu o mulţime de explicaţii inutile, de care ei se şi feresc, se ascund, se apără stângaci ocolind subiectul, închizând cu jenă, delimitîndu-se plângăcios, căci este mai bine să te prefaci nepăsător sau nevinovat sau nesigur în aceste vremuri în care informaţia te devoră, te umileşte, te violează sub pretextul apartenenţei la lumea

nouă care creşte în pântecul fleşcăit al disperării naţionale, adică asemenea justiţiarilor ce sunt însoţiţi în călătoriile lor în lumea perversă a lui Roşu Împărat de tehnicieni în măsură să arunce poduri în aer, precum James Bond, de exemplu, pădurarul fiind, de fapt, o veche cunoştinţă mereu dispusă şi mereu supusă unei încântări naive, folclorice de-a dreptul, în faţa oricărei Autorităţi, cum Armando se simte încă de dimineaţă când, trăgând după sine servieta cu documente, se întîlneşte cu Olivia-The-City-Whore, şi beneficiază pentru prima dată în această istorie de un substanţial discount. În timp ce eu...

În timp ce eu, pur şi simplu, îmi imaginez toate aceste întâmplări, pentru existenţa cărora vor fi destui care să jure şi să găsească dovezi de nezdruncinat. Pentru că eu, Carol Brezoi, sunt destul de vanitos ca să declar că, în calitatea mea de Autor, îmi pot permite să desfid, de aici, de pe Linia Moartă, pe oricine ar încerca să îmi critice opera, o operă comandată de voi înşivă şi pe care poate că o voi scrie zilele acestea. Sau poate o voi considera o prostie şi o voi abandona, ca pe atâtea alte lucruri de care, azi, nici nu îmi mai aduc aminte. Aşa că, eventualilor mei detractori, le spun de la bun început să îşi vadă de treabă prin ridicolele lor birouri, să îşi bage mai adânc nasurile în hîrtii, să se ascundă pe după uşi şi să fie conştienţi că Balada Lui Armando din Administraţie a fost scrisă (sau nu) ca semn al unui profund dispreţ faţă de băgăcioşi, de cârtitori, faţă de seminţiile de nulităţi care caută nod în papură miraculosului act al creaţiei.

Altfel, sunt un ins obişnuit, între două vârste, între două trenuri, între două crize, ca oricare dintre voi, superficial şi notoriu chiar prin acest lucru, nepermis în branşă şi cu atât mai inacceptabil cu cât succesul de care mă bucur este mai mare. Da, scandalizaţi-vă, exclamaţi plini de silă alleluiah, urâţi-mă din toată inima, de ce tocmai

eu, de ce tocmai el, farseurul ăsta care face pe intransigentul cu noi toţi, care ne arată cu degetul, care aruncă primul piatra fără să stea prea mult pe gînduri, rânjind superior din paginile lui atît de criticabile, de îndoielnice, de intolerabile, de defetiste, de instigatoare, de pimejdioase pentru tânăra generaţie, de pătate de îndoială, de lipsite de orice speranţă, de imune la frumuseţea pe care o aşteptam de o mie de ani, pentru care am cumpărat cartea şi ne-am plătit, astfel, dreptul de a fi indignaţi (încântător autor, spune critica literară, poate unic), de a cere o pedepsă exemplară, protecţie împotriva acizilor, cătuşe, căci a trăit şi trăieşte cu mai multe femei, nu este mai bun decît voi, oh, nu, a râvnit la puritatea unui copil, exclamă o doamnă din generaţia beat, a vomat pe smoching, a adormit la concert, s-a ascuns sub pat de frica gloanţelor, răcneşte corul coloneilor de pe lângă Casa Armatei, ei, da, recunosc, m-am ascuns sub pat, am urinat eroic şi cu toate astea, doamnelor, domnilor, domnişoarelor, cavalerilor, atât de nedrept, atât de inexplicabil, ochiul meu stăluceşte viu şi reflectă chipurile voastre verzi de invidie, buhăite de teamă, roase de febra stângacei speranţe că, totuşi, cu talentul meu despre care se vorbeşte atât, voi da sens poveştii voastre zdrenţuite, mizere, inadmisibile, ilizibile, încâlcite şi neinteresante, mai ales neinteresante, răcneşte corul coloneilor pe mai multe voci, dându-mi, în cele din urmă, dreptate, cu multă ură, cu multă bărbăţie şi cu certa capacitate de a bate oricând în retragere.

Dragii mei, eu, Carol Brezoi, am fost cel ales de Primar şi de Consiliu pentru a explica de ce întârzie sfîrşitul lumii, de ce suntem obligaţi cu toţii să convieţuim în decorul aproape abstract al insecurităţii generale, aici, în oraşul tubular, cum ar spune Italo Calvino, în oraşul invizibil, în oraşul desenat pe fundul farfuriei din care îşi bea supa viermuindă Moş Vreme, cel din filmele fraţilor Mihalkov. Am devenit, astfel, eu însumi o autoritate, precum funcţionarul Armando, al cărui tragic destin îmi face cu

ochiul, cu sprânceana lui exemplară şi cam simplistă, desigur, dar accesibilă, metaforică şi – ah – atât de românească, deşi în oraşul de hârtie despre care vă vorbesc, cum ar spune din nou Italo Calvino, unde specificul local aminteşte de triburile migratoare, cu aripi scurte şi ascunse neglijent sub pelerinele rărite de vînturi şi de prăbuşiri năprasnice şi definitive, sunt ultima persoană care ar putea duce la bun sfârşit disperata misiune, eu fiind Cel Atras de Conceptul Staniu al Liniei Moarte, de ingineria inexplicabilă a evaziunii totale, a renunţării depline. Dar ei speră că eu voi lua în cele din urmă pe umerii mei ceea ce ei intuiesc că stă la baza turnurilor neclintite ale oraşului fără istorie dar cu gară de piatră şi cu o stradă unde se înşiră prăvălie lîngă prăvălie, aşijderea oraşului Titu sau Lehliu, cum ar afirma neglijent, leşios, coclit şi lipsit de fantezie, însuşi înspăimântător de lucidul Italo Calvino. Sigur că speranţa animă cugetele înalţilor demnitari prăbuşiţi în anonimatul tristei urbe lipsite de două mii de ani de izvoare scrise, dar persistentă ca o înfiorătoare greşeală gramaticală în atlasele geografice incomplete ale anticelor războaie care cu siguranţă că s-au purtat în altă parte, semănându-şi osemintele glorioase, în timp ce cronicarii falsificau cu evlavie şi poate chiar cu umor itinerariile elefanţilor blindaţi ai antichităţii; sigur că eu însumi nu pot folosi, dacă va fi să dau curs acestei onorabile comenzi, o altă metodă decât cea a mincinosului Herodot, a orbului Homer sau a irascibilului Borges, care au salvat de la pieire imperii prin lipsa lor de respect şi de rigoare. Şi, cu toate astea, mă întreb: de ce am fost ales tocmai eu?

Desigur, este o întrebare retorică, cum spunea Armando, cu ochii la fireturile uniformei domnului pădurar, sau mai degrabă o întoarcere la inocenţă, cu nasul în fustele creţe ale guvernantei mustăcioase, acolo unde, oricât de albe ar fi pânzeturile nemţeşti, nu se poate să nu aspiri cu recunoştinţă mirosul ei liniştitor. Scârţâitul balastrului de

pe taluz, totuna cu pleznetele balenelor de celuloid ale corsetului îngălbenit (şi nu încerca să-mi spui că nu te-a ispitit niciodată dorinţa de a lăsa să se reverse printre aţele strânse, tăindu-le cu lama fină a imaginaţiei, spuma aromată, valul enorm de carne afânată şi umedă, că nu ai gândit gândul sinuciderii prin înec în delirantul potop animal, printre miliardele de pori cât bobul de mazăre, cu peri fascinant mişcători ca o vegetaţie deopotrivă subacvatică şi emersă), este fâşia arată a frontierei, ţara nimănui, domnule, a acestui spasm cerebral care mă îndeamnă să îndeplinesc nobila misiune de control. Trenul vine, încetinind la macaz, şi curând voi porni eu însumi pe Linia Moartă, asemenea domnului Brezoi, purtând în minte imaginea deformată, în racursi, a acelui spaţiu în care cândva, şi o spun cu o scârbă senină, ne-am masturbat trăgându-ne de puţişoarele subţiri, transparente, asudând în spatele urechiuşelor trandafirii. Poate că, de fapt, asta şi trebuie demonstrat, că există în noi înşine pericolul sau demnitatea unui salt riscant pe pietrişul mişcător al căii ferate, că şi o persoană oficială, cum eu însumi pot fi considerat, poate comite gestul senzaţional al eliberării de teama suspectă, chiar dacă în copilărie am beneficiat de serviciile unei guvernante sau poate chiar de mai mult decât atât, atunci când marile tentaţii au început să altereze sensul maniacal şi idiot al primelor întrebări despre viaţă, îndreptându-le spre ascunzişurile biologice chicotitoare de sub danteluţele impure ale şcolăriţelor, la o mie de ani lumină de sufrageriile adâncite în pacea penumbrei arhaice a primelor şi scuzabilelor perversiuni, un salt menit să readucă în actualitate inocenţa care face istorie, care construieşte imperii, care mână spre viitor cireada idealurilor pure asemănătoare atât de mult cu inscripţiile ilizibile din locurile intimităţii noastre apoteotice. Poate că totul este acolo, la capătul drumului, speranţa şi prigoana noastră, dar la fel de bine se poate să fie doar o vorbă goală. De aceea, eu nu mă întreb, ci declar: avem nevo-

ie de acţiune, eu simt că numai printr-un gest hotărât vom afla răspunsul, printr-un inventar sau printr-o verificare a conturilor. Am început cumpărându-mi acest bilet numai dus, pentu care am plătit un preţ de nimic dar care poate să aibă o foarte mare valoare, spune Armando, gândindu-se la celălalt discount important, de dimineaţă, când s-a întâlnit cu Olivia-The-City-Whore, obligată prin lege, ca şi căile ferate, să respecte statutul de Autoritate al persoanelor oficiale.

Aceasta este povestea lui Armando din Administraţie, pentru redactarea căreia am fost desemnat în urma unor furtunoase dezbateri: o lungă călătorie pe Linia Moartă, efectuată ca urmare a autonomiei de care se bucură funcţionarii publici şi de care ei nu sunt încă pe deplin conştienţi, cum eu însumi nu sunt conştient de sensul acestei istorii, către care mă îndreaptă superficialitatea mea devenită antologică şi atât de hulită în branşă, încât aproape că mi-a asigurat o scandaloasă popularitate, mai mare decît opera mea fragmentară, întâmplătoare şi atât de contradictorie.

De fapt, ca să fiu sincer până la capăt, nici nu am, cu adevărat, o operă, pentru că vă mărturisesc că n-am făcut niciodată nimic altceva decât să copii la nesfârşit, într-un mod absolut mecanic, aceeaşi unică istorioară pe care o consider inspirată şi cu care am debutat în urmă cu aproape patruzeci de ani. Ar trebui, azi, să mă ridic de la birou şi să cotrobăi printre vechile mele hârtii în căutarea colilor îngălbenite ale manuscrisului, pentru a vă putea spune cum se intitula acel prim text plin de har, poetic şi ameninţător, în măsură să deschidă o nouă cale, să adauge o viziune neaşteptată şi nobilă, să. Nu am s-o fac, nu merită, credeţi-mă, căci oricare dintre titlurile pe care le-am folosit de atunci acoperă acelaşi cod, aceeaşi formulă; aceeaşi reţetă imuabilă, precum chipurile voastre identice, care fie că au fălci tremurătoare şi roz, fie că sunt negricioase, palide, rotunde, ascuţite, blânde sau săpate în cremene,

nu fac decât să învelească un craniu atât de asemănător cu toate celelalte încât nici o rudă, prieten, iubit sau iubită nu l-ar putea distinge, la urmă de tot, pe al dumitale, biet cititor, din groapa comună a oraşului fără ziduri şi fără nume în care curg toate existenţele noastre anonime, în disperata căutare a unui autor, cum ar spune italianul Italo.

Şi, revenind la ideea anterioară, a autoplagiatului pepetuu, vă asigur că o fac în cunoştinţă de cauză şi deosebit de satisfăcut de faptul că efortul meu minim, în nişte vremuri în care confraţii mei încearcă atât de disperat să năpîrlească, maculând istoria literaturii cu resturile în descompunere ale măştilor de la ultimul carnaval la care au purtat sceptrul strâmb al măscăriciului, reuşeşte să umple coşul zilnic al salariaţilor jalnicului nostru panteon cu substanţa din care se hrănesc umorile lor otrăvitoare, pe când voi, iubiţii şi damnaţii mei cititori, fără care arta mea ar fi inutilă, credeţi încă o dată, în ciuda avertismentelor mele, că veţi citi curând o nouă şi minunată povestire.

Ce vă ofer eu, de fapt? Acelaşi lucru pe care îl oferea Dr. Strabo, autorul de ghiduri turistice din cărţile lui Nooteboom: iluzia că lumea este nesfârşită şi că alcătuirile ei sunt unice, frumoase şi inexplicabile, că poate chiar şi pădurarul ieşit pe neaşteptate din liziera îngustă cu care se învecinează gara, pentru a-l saluta pe domnul Armando din Administraţie, cel pornit în control, după cum am mai spus, poate fi considerat un personaj al basmelor cu eroi înconjuraţi de stranii creaturi mitologice pe care necroforii culturii îi vor transforma într-o pastă comestibilă, cercetată în lung şi în lat de larvele gălbui ale memoriei colective, care au un vag aspect inelat. O altă idee, însă, ar fi aceea că eu pot vedea, odată ieşit pe peronul îngust, trecerea aburoasă şi roz prin care trenul mult aşteptat de noi toţi va intra, în toiul zilei, pe lumină, în această povestire pentru care Primăria a plătit o sumă considerabilă. Megafoanele nu anunţă acest tren, deşi

femeia cu sfârcuri precum solzii de nisetru, marcând astral orele indefinitei aşteptări pe sânii ei asemănători ceasurilor moi ale lui Dali, sâni atrăgători ca o mlaştină şi acoperiţi de jerseul de lână pentru a accentua senzaţia de căldură insuportabilă, a eliberat legitimaţii de călătorie (singura explicaţie ar fi aceea că –la fel cum trădarea sau boala sau sărăcia sau moartea sau numai definitiva uitare sau lipsa de sens, de iubire, de încredere, de speranţă nu sunt întotdeauna prezente în argintul tulbure în care citesc prezicătoarele destinului nostru care preferă, mai degrabă, să comită mici erori, calcule absurde care ascund marile noastre viitoare revolte de sărmani clienţi ai condiţiei umane –, trenul nu a fost trecut în carte, rămânând să fie perceput ca un dar al Ministerului de Transporturi, ca o dulce prăjitură sau, de ce nu, ca o nesperată şansă care, până la urmă, va salva această povestire în care funcţionarii abia de îşi percep, ca pe o uşoară transpiraţie în palme, reala lor autonomie, statutul lor aparte, misterios, aproape mistic, aproape de neînţeles).

Şi, odată cu mine, însuşi Armando din Administraţie va trece dintr-o lume în alta, din lumea confuză a realităţii de care fiecare se teme cu inocenţa şi sinceritatea pe care ţi le dă numai sentimentul perpetuu al degradării ireparabile a murilor între care ne cresc, zidite pe veci, neîmplinirile, ameninţând cu prăbuşirea în lumina finală, a morţii - dincolo, în lumea penumbrelor literare, discrete şi structurate armonios, ca o respiraţie mecanică prin tubul de celuloid al iluziei (nici viaţă, dar nici dispariţie, ci doar alunecarea anesteziată a spiritului prin volutele mereu aceleaşi, mereu previzibile, mereu familiare, prietenoase, ale epicului), cu mici surprize delicioase oferite de talentul Autorului, în cazul vostru, mult mai avantajos decît toate celelalte cazuri, de talentul meu bine stimulat de Primar în urma unor interminabile şi, poate, salvatoare discuţii.

HAPPY END

Am avut şi astăzi acelaşi vis, spune Armando din Administraţie. Petrecusem câteva ore de dragoste cu Olivia, logodnica mea. Deodată, o căldură neobişnuită m-a cuprins, m-a învăluit; o ameţeală pufoasă m-a făcut să simt că lunec, că mă desprind de această lume, că levitez, că sunt o particulă dintr-un fluid în mişcare (ceea ce probabil şi sunt, fără să am permanent conştiinţa acestui fapt). Înainte să adorm, m-am gândit, reflex, la modul în care mi-am împăturit pantalonii. Ştii, în adâncul nostru toţi bărbaţii ne temem să ieşim pe stradă cu hainele şifonate, în dezordine. M-am gândit şi dacă mi-am asigurat cu nasturele portofelul în buzunarul de la spate. Îţi spun toate astea ca să îţi dai seama cât de multe lucruri prozaice, dacă nu chiar vulgare, mă împiedicau în clipa aceea să dispar cu adevărat din cotidian. Ştiam că nu mă îndrept către o fabulaţie oarecare, compusă prin mecanismele specifice gândirii, la limita dintre somn şi veghe, ci că, într-adevăr, evadez în Neştiut. Îmi era frică şi eram fericit. Totul s-a petrecut într-o clipită şi cu toate astea aş putea să fac o descriere vastă, amănunţită, a procesului care mă metamorfoza. Ar fi, însă, nepotrivit, ar trebui să apelez la cuvinte noi şi să folosesc în relatarea mea, poate, numele unor savanţi. Esenţialul este să nu mă îndepărtez prea mult de ceea ce, într-adevăr, mă umplea de mirare: pentru că, de fapt, continuam să o sărut pe Olivia, ai cărei umeri de zăpadă nu mi-au dispărut nici acum din faţa ochilor.

Mi-am dat seama că motivaţia trăirilor mele era legată de numele ei minunat, pe care îl murmuram încontinuu. Mă înecam în numele ei, în sonorităţile acestui nume binecuvântat, mă îmbăiam, mă lăsam ridicat şi purtat ca un pai în vârtejul său unic, aromat, plin de promisiuni. Şi, astfel, am adormit, dar nu mai eram Armando din Administraţie, ci devenisem un fel de poet în căutarea Centrului Evanescent al

Senzaţiilor Divine. De aceea, în visul meu am zărit, ca prin ceaţă, roţile translucide, ticăind de zor, ale unui ceas enorm, de cristal. Pe fiecare piesă a straniului mecanism era încrustat un nume de oraş, apoi urma un nume de fluviu, erau indicate crestele unor munţi, se enumerau pruncii unor dinastii apuse, totul într-o mişcare sacadată, cu clinchet de clopoţei şi cu scrâşnet de nisip. Din când în când, ceasul se oprea, roţile vibrau gata-gata să se sfărâme, un nume putea fi citit, un an dura mai mult, dar imediat după asta mecanismul se urnea din nou, cu jerbe de scântei colorate, se transforma într-o fabuloasă instalaţie, de fapt într-o locomotivă care despica universul însoţită de muzica de fanfară a unei veşnice Duminici. Eu continuam să fac dragoste cu aleasa inimii mele în insalubrul hotel provincial, ameninţat de uitarea petenţilor, de lipsa oricărei semnificaţii a gesturilor mele publice, înecat în praf, pierzându-mi identitatea şi totuşi trăindu-mi atât de intens fericirea încât nimic nu m-ar fi putut trezi fără durere, în afara unui nou asalt, a unei noi străpungeri a frontului. Cu toate astea am rămas adeseori imobil, ca un personaj într-o fotografie, având în fundal imaginea gării (banală, unde locomotiva încetinea, pierzându-şi strălucirea, dinamismul, puritatea, părând acum mică şi întunecată, urâtă ca în realitate) în timp ce eu însumi îmi târam picioarele epuizat, purtându-mi trupul greoi în întâmpinarea maşinii cu aburi care îmi zdrobea, scrâşnind, visul, pe când diafana mea parteneră de zbor, Olivia, ţipa scuturându-mă furioasă sau, poate, speriată de ceea ce ochii mei reflectau, din adâncul acestei viziuni.

Ceea ce trebuie să-ţi mărturisesc, dragă prietene, este că am zilnic visul acesta premonitoriu, ale cărui impurităţi alterează seninătatea vieţii mele simple, la ora amiezii, devenind pentru mine un adevărat drog; nu mai pot trăi fără el cum nu aş putea trăi fără apă. De îndată ce otrava mi-a fost inoculată, mă reped, aşa gol cum sunt, la

lucrurile puse frumos pe scaun şi constat starea proastă a hainelor mele de care am, de obicei, atâta grijă, ca orice Autoritate Locală, şi constat că sunt murdare, azvârlite în dezordine, cu manşetele pline de ciulini, şifonate. Uneori îmi dau seama că mi s-a umblat prin acte, găsesc bancnote din ţări de care nu am auzit, permise galbene, de trecere, scrise într-o limbă pe care nu o cunosc.Toate astea mă înspăimântă cumplit, mă tulbură, îmi dezorganizează viaţa. Olivia îmi cere să plătesc hotelul, mă ameninţă că nu ne mai putem întâlni. Eu îi răspund cu aroganţă, îi atrag atenţia că trebuie să îmi arate respect şi iubire. Îi spun că într-o zi o să-mi iau lumea în cap şi îi flutur prin faţa ochilor dosarul la care lucrez. Voi pleca şi eu pe Linia Moartă, declar, adeseori, furios. Dar de ce îţi spun eu dumitale toate aceste lucruri fără importanţă, dragă Watson? Cunoşti şi tu, desigur, acest sentiment care însoţeşte plenitudinea iubirii adevărate, de când domnul Carol Brezoi, Autorul plătit de Primărie, se află în documentare. Poate că simptomele de care suferi tu sunt diferite, pentru că unii dintre noi văd alergând, ca nişte comete înflăcărate, lighioane dintr-o zoologie nepământeană sau respiră aromele aştrilor stinşi; este o chestiune de personalitate. Olivia se scufundă în grădini acvatice şi aşteaptă să simtă vibraţia sfîntă a chitului biblic, răscolind nisipurile plumburii. Nu mă întreba de unde ştiu, în dosarele noastre s-au strâns sute de declaraţii asemănătoare şi, probabil, nu greşesc prea mult când susţin că de vină este numai surescitarea extremă la care ne supune Autorul, întârziind să ne aducă la cunoştinţă rezultatul cercetărilor sale. Unii susţin că domnul Brezoi a sărit din tren, că a fugit cu banii. Că aşteptările noastre sunt prea mari, întrucât nici un Autor nu a reuşit cu adevărat să schimbe soarta personajelor confruntate cu greutăţile cotidiene şi, mai ales, nu a reuşit să alunge inexplicabilele noastre angoase, teama de neştiut sau de întuneric sau de sânii itiţi de sub dantelele uzate ale guvernantei nemţoaice

atunci când, ajuns deja la maturitate, te întrebi ce rost ar putea avea toate aceste ademenitoare înfrângeri şi ai depăşit deja punctul critic, dincolo de care nu mai eşti decât un pădurar politicos, pe peronul oarecare al unei gări, şi nicidecum eroul menit să contribuie la aflarea adevărului sau la salvarea reginei sau chiar la atingerea vreunui ideal umanist, unul dintre acelea care ne însoţesc în nesfârşita noastră singurătate.

Îmi pare rău că te dezamăgesc, dragă prietene al ierburilor foşnitoare, al mugurilor de pin, frate al lăstărişului, dar trenul acesta poate că nici nu există, nu există nici o altă realitate în afara frumosului tău costum cu fireturi, confecţionat de o cooperativă muribundă, din materialele rămase în stoc dinainte, mă înţelegi ce vreau să spun. De aceea e mai bine să ne facem datoria, afirmă Armando din Administraţie. Să considerăm, poate, că Primarul este un biet alienat, un prost sau un disperat oarecare care s-a lăsat înşelat cu uşurinţă. Să ne considerăm aidoma lui. Să nu avem alte mijloace de evaluare a misterelor care ne înconjoară decât controalele stricte, lunare sau chiar săptămînale, asupra lucrărilor artistice pe care le suportă contribuabilii, indiferent de implicaţiile conexe, metafizice poate, ale semnificaţiilor lor. Să punem umărul la treabă, iată ce cred eu că se cuvine să facem, zice Armando, gândindu-se încă la pulpele lungi, musculoase, ale infatigabilei Olivia-The-City-Whore. În timp ce eu…

În timp ce eu mă întreb cu seriozitate, deşi sunt foarte superficial, ce sens ar putea căpăta această povestire, dacă într-o bună zi mă voi apuca să o scriu. Vedeţi dumneavoastră, trenurile vin şi pleacă, alunecă neâncetat de-a lungul Liniei Despre Care Vă Vorbeam şi adeseori poţi zări chipuri preocupate sau chiar lampionul stins al şefului de tren, o mână înmănuşată îndreptându-se către semnalul de alarmă, ducând

paharul spre buze, întorcând filele unei cărţi (sau chiar pălăria mea, clătinându-se în cui), un ziar azvârlit pe banchetă, o pipă fumegând, mânerul de argint al unei umbrele şi să începi să faci anumite legături, să tragi unele concluzii pripite.

Oricine acceptă ideea că asemenea trenuri circulă noaptea, căci sunt şi lucruri la care mintea noastră nu trebuie să aibă acces, există şi taine de nedescifrat, de care depinde vibraţia stranie a sufletelor noastre în faţa măreţiei lumii. Nici o Primărie nu poate plăti preţul pentru salvarea cetăţenilor săi oarecare de angoasele lor difuze, de mahmurerile lor cleioase; pentru spaimele lor contradictorii răspund şi sunt pedepsiţi ei înşişi şi, uneori, Autorităţile alese democratic.

Este ora patru şi un sfert, după-amiaza, şi trenul intră în gară, înconjurat de un abur pal, roz, prin trecerea secretă pe care o poţi pipăi şi ţi se pare insuportabil de aspră, o poţi privi şi ţi se pare o măruntă discontinuitate, aproape insesizabilă, o poţi adulmeca şi, deodată, nările îţi freamătă neliniştite, căci s-a întors guvernanta nemţoaică şi pare decisă să îţi accepte toate fanteziile. Ca de obicei, toate personajele şi-au ocupat locurile ştiute, îngrămădindu-se unele în altele pe peronul îngust. Olivia a deschis larg geamurile şi se piaptănă în văzul lumii iar megafoanele anunţă direcţia spre care, curând, va porni oraşul pe şine de fier, cum ar spune Italo Calvino, în consonanţă cu paginile galbene ale cărţii intiulate: „Mersul Trenurilor“, exprimând, adică, acelaşi precar echilibru temporar către care aspiră deplasarea noastră planificată în zonele invizibile ale sufletului provincial.

Deci, totul este sau pare a fi previzibil. Armando din Administraţie fotografiază locomotiva, ţopăind grotesc în jurul trepiedului. Este un ins incredibil de jerpelit, de murdar, cu hainele mototolite şi în dezordine, cu manşetele pline de ciulinii unor stepe de altădată. Poate de aceea, la urcarea în tren, i se cere legitimaţia, pe care o scoate în grabă, dintre hîrtii scrise de mână şi formulare oficiale, acoperite de ştampile ale altor state, scăpând pe jos note contabile şi bancnote cu fir argintiu, colorate strident de strălucirea soarelui aproape tropical. Pădurarul îl însoţeşte zâmbind umil, prosteşte, subaltern şi cu toate astea mult mai sincer decît ne-am putea aştepta într-o situaţie atât de încordată. Multe lucruri au rămas neclare, făcând imposibilă o relatare coerentă, în care să încapă atât lăbărţata noastră realitate, cât şi principiile estetice, armonia literară. Ce rol ar putea juca, într-o astfel de povestire, femeia care vinde bilete, sânii ei asemănatori ceasurilor moi ale lui Dali, garoafa încăpăţânată în a înflori în obscuritate (care poate că este doar o imitaţie din plastic)? La câte dintre lucrurile astea poate renunţa Autorul şi câte pot fi folosite, cîte pot fi alăturate unor profunde semnificaţii? Nu cred că voi răspunde singur acestor întrebări şi, chiar dacă există un contract semnat de mine şi de domnul Primar, un contract care, la urma-urmei, sper că va rămâne secret fără ca prin aceasta să fie alterată neobişnuita mea notorietate, nimic nu mă obligă să încalc legile creaţiei; de aceea, nu cred că voi scrie, vreodată, Balada lui Armando din Administraţie. Totuşi, vă iubesc, vă salut şi vă sfidez cu respect, de pe Linia Moartă, dragii şi nefericiţii mei cititori.

BORIS KARLOFF, OCTOGENARUL

Pentru toată lumea, el fusese Vampirul. Şi, cu toate astea, cei care l-au cunoscut pot mărturisi oricând că a avut un caracter minunat, de modă veche, că nu pierdea nici un prilej pentru a-şi exersa manierele de adevărat gentleman, deşi porecla lui te îmbia să crezi că ai de-a face cu un om sângeros sau măcar turbulent sau scandalagiu. Dar, de fapt, nu era vorba decât de înfăţişarea personajului, pentru că Vampirul era foarte urât. Din consideraţie pentru el, prietenii se fereau să îl numească astfel şi îi spuneau Boris Karloff. Nu i-a fost uşor să treacă prin viaţă cu grotescul chip dăruit de natură! Dar de-ar fi fost numai atât... Pentru că Boris Karloff a mai avut, pe lângă cea fizică, şi o particularitate metafizică: era luat întotdeauna în serios.

Când se adună în grupuri, oamenii schimbă, de obicei, impresii neutre, care nu lasă urme în conştiinţe, nu produc modificări în existenţe. Ei vorbesc despre starea timpului (apreciind drept apocaliptice ploile din ultima vreme), despre cât este piaţa de bine sau de prost aprovizionată. Îşi povestesc unul altuia articolele politice citite în ziare şi exprimă opinii dintre cele mai ciudate. Oamenii mai vorbesc despre afaceri, care întotdeauna merg spre un dezastru imitent, şi discută despre viitor ca despre o perioadă scurtă şi foarte întunecată. Însă niciodată, dar absolut niciodată, nu vorbesc despre ei înşişi, acesta fiind considerat un subiect stânjenitor. De aceea, este foarte greu de înţeles de ce discută oamenii atunci când se adună în grupuri, la cafenea, în sala de biliard.

Boris Karloff avea în această chestiune o părere personală. El considera că plăcerea îndelungilor convorbiri se datora nu atât nenumăratelor banalităţi emise, cât faptului că, mai devreme sau mai târziu, venea vorba despre tot felul de persoane care nu se aflau de faţă. Astfel, nimicindu-i cu aprecieri dure şi bine argumentate pe cei absenţi,

grupul de discuţii era pus pe dată într-o lumină favorabilă, se năştea o atmosferă efervescentă, de încântare şi bucurie, de mulţumire, de fericită petrecere. Nenorocirea era că, de câte ori emitea asemenea judecăţi, Boris Karloff se şi grăbea să le exemplifice.

Vorbele lui avuseseră întotdeauna consecinţe dramatice şi, în cele din urmă, prietenii Vampirului trebuiră să constate, nu fără părere de rău, că rândurile li se răresc. Câteva sinucideri fură urmate de un omor cu sadism, două delapidări şi de mai multe cazuri de nebunie.

– Taci, taci!, îi strigau ei, de la o vreme, ori de câte ori Boris Karloff încerca să deschidă gura. Concentrează-te asupra jocului şi ţine-ţi fleanca, păcătosule, dacă nu vrei să ţi-o umplem cu câlţi!

Aşa că Vampirul, care se apropia de venerabila vârstă de optzeci de ani, în schimbul dreptului de a-şi petrece liniştitele zile ale bătrâneţii în compania vechilor şi plăcuţilor săi prieteni, fu obligat la o anumită muţenie. I se permitea, totuşi, să-şi povestească unele isprăvi, mai ales dintre acelea de mult uitate.

– De exemplu, un exemplu, îşi începea el povestirile. Poate vă amintiţi că la 12 Februarie 19... guta l-a doborât pe preşedintele Companiei Petroliere. Era un bun prilej pentru o partidă de biliard, mai ales că trebuia ales de urgenţă un nou preşedinte iar punctul nostru de vedere în această chestiune avea toate şansele să fie hătărâtor. Seara, ne-am adunat toţi aici, în această sală. Toţi vecepreşedinţii stăteau în picioare în jurul mesei cu pluş verde. După ce am păstrat un minut de reculegere în memoria ilustrului dispărut, au început discuţiile. Luă cuvântul Ferdinand-cel-care-vorbea-frumos. Sprijinindu-se cu mâna stângă în tac, ridicând dreapta spre tavanul boltit al sălii, el spuse:

„Un conducător, bunăoară un conducător al unei Companii Petroliere, nu trebu-

ie să fie cu nimic mai prejos decât dirijorul unei orchestre simfonice. Cei care aţi avut prilejul să audiaţi un concert aţi observat, poate, cum urmăresc instrumentiştii mişcările elegante ale dirijorului. El şi numai el ştie cu precizie când întră viorile, când bate toba, când se dezumflă obrajii suflătorilor. El hotărăşte când trebuie să înceapă un delicat solo de oboi. El pune ordine în harababura de ţipete ale clarinetului. El singur stăpâneşte asupra tuturor sectoarelor de activitate, ca să zic aşa, stabileşte o ordine clară şi transformă ceea ce ar fi fost o groaznică anarhie a sunetelor într-o mângâietoare melodie. Ca el trebuie să fie şi conducătorul nostru, noul preşedinte al Companiei Petroliere!“

Se auziră aplauze dar şi mârâituri, chicoteli şi chiar hohote de râs. Vecepreşedinţii începură să se strige între ei cu alte apelative decât cele obişnuite, spunându-şi:

„Oboiule!“

„Tubă!“

„Măi ţambal!“

„Bătrânul n-a fost elegant niciodată, scrâşni cineva, dar să-l văd eu pe cel care nu s-a temut de laba lui de fier!“

„Aşa e!“, completă cineva.

„Mai multe creiere sunt mai grele decât unul singur. Să alegem un comitet director!“, se auzi dintr-un ungher iar din altul:

„Uite, cotul!“

Vă imaginaţi ce gălăgie se iscase, un adevărat scandal! Atunci, pentru a pune lucrurile la punct, am cerut cuvântul şi i-am întrebat ce i-a apucat. Îi cunoscusem ca pe nişte oameni temperaţi, modeşti, care ştiau să aprecieze valoarea anonimatului.

„De ce vreţi să ieşiţi în faţă?“ i-am întrebat.

„Oare voi nu ştiţi că maimuţa, cu cât se caţără mai sus în copac, se vede mai bine?“

„De ce?“, mă întrebă, fără rost, cineva.

„Pentru că are curul roşu, de aia!“, i-am răspuns.

Se făcuse, din nou, linişte. Cu toate astea, nu era greu să-ţi imaginezi ce se şoptea prin colţuri:

„Ăsta e şantaj!“

„Aminteşte-ţi de scufundarea vasului AURORA!“

„Zece mii de barili de apă chioară...“

„Falsificarea contractului de asigurare...“

„Afacerea sondelor din Egipt...“

Şi câte şi mai câte! Cert este că, drept urmare, ca nou preşedinte al Companiei Petroliere a fost ales în unanimitate, deşi a încercat să se opună, Fred-cel-sărac-cu-duhul. Cântăriseră foarte mult, în adoptarea acestei hotărâri, cele două titluri nobiliare ale lui Fred, care confereau de acum grupului nostru un oarecare prestigiu. Din păcate, însă, nu după mult timp a trebuit să alegem din nou, deoarece, curând, noul nostru preşedinte îşi luă zilele. Am aflat să fusese băgat până în gât într-o afacere cu fitilele de lampă. Fitilele pe care le producea ţesătoria lui erau cu doi milimetri mai late şi nu se potriveau lămpilor lansate pe piaţă de Compania noastră, în schimb erau perfecte pentru lămpile companiei concurente. Se spune că lucrul acesta i-ar fi adus beneficii importante. Ei bine, tocmai cu un astfel de fitil se spânzurase bietul Fred...

Nici nu-şi termină Boris Karloff scurta sa povestire, că un bătrânel, care întotdeauna se comportase cât se poate de decent, începu, deodată, să ţipe:

– Măgarule, măgar desfrânat! Ce vrei să spui cu asta? Ştii bine că Fred avea o sticlărie şi că sticlele lui de lampă erau cele care nu se potriveau. Ţesătoria era a mea

şi nu am auzit pe nimeni până azi să se plângă de fitilele mele!

În culmea indignării, proprietarul ţesătoriei părăsi sala de biliard şi, în cursul aceleiaşi seri, fu călcat de un camion.

De atunci, lui Boris Karloff i se retrase definitiv dreptul de a mai vorbi. Conducerea cafenelei îl obligă să semneze un angajament, conform căruia putea să joace biliard numai dacă tăcea din blestemata lui de gură. Îşi păstra, totuşi, prerogativele de membru al clubului, adică avea dreptul să mârâie şi să scuipe pe jos, ceea ce îi producea voluptăţi de neimaginat.

Boris Karloff nu mai vorbi, dar profita din plin de ultimele bucurii ale bătrâneţii, aşa că administraţia cafenelei fu nevoită să angajeze un om-cu-o-cârpă-de-bumbac. Acesta avea sarcina să şteargă saliva Vampirului, împrăştiată abundent pe mozaicul sălii. De asemenea, au fost chemaţi meşteri care au capitonat toate uşile, ba chiar şi ferestrele, deoarece mârâitul lui se auzea departe, până în cartierele mărginaşe.

Cine ar fi putut bănui atunci ce metamorfoză îl aştepta pe octogenarul Boris Karloff? Fie din cauza vârstei înaintate, fie datorită faptului că trebuia să stea mai mult cu gura închisă, temutul personaj îşi pierdu caninii pe jos, cei care puteau fi asemuiţi doar colţilor unui mistreţ. Ochii lui bulbucaţi nu mai aruncară niciodată fulgere de mânie. Ei alunecară în fundul capului şi deveniră ochii celui mai blajin bunic. Iar cei douăzeci şi patru de negi de pe bărbie şi gât fură acoperiţi de o barbă albă şi mătăsoasă. Aşa că, încet-încet, Boris Karloff trecu în anonimat. Rareori mai atrăgea atenţia clienţilor cafenelei prin câte-o lovitură sofisticată, elaborată, elegantă, de modă veche. Bilele se ciocneau cu pocnete delicate, în timp ce spectatorii ovaţionau uimiţi.

Într-o astfel de situaţie, ca într-o aducere aminte, Vampirul ridică privirea către cei care îl înconjurau şi nu mai recunoscu pe nimeni din numeroasa asistenţă, nici un

chip care să-l inspire, care să-i provoace nostalgii. Prietenii lui dispăruseră de mult şi chiar cafeneaua se schimbase, devenise un local modern, fără stil, fără farmec, fără trecut.

În seara aceea plecă mai devreme acasă, se întinse pe cuptorul călduţ şi, pentru că nu mai avea ce face în lumea asta, Boris Karloff muri.

BOLERO

Sigur că toate astea sunt adevărate, altfel nu am mai fi iar aici, aşteptându-i pe ceilalţi, care vor intra şi ei, sumbri, încercănaţi, dintr-o clipă în alta. Vor mormăi câteva fraze confuze, se vor aşeza pe scaune, pe bănci, vor umple curând încăperea cu foşnete şi mirosuri. Degete care vor bate tactul unor melodii neauzite vor aluneca prin fumul din ce în ce mai gros, prin clăbucii de fum, şi se vor lovi de pereţi şoapte neclare; se vor sparge cuvinte pe marmura întunecată a pardoselii, printre pantofii de lac, cizme din piele de porc, sandale, papuci şi ghete ortopedice. În fine, manşetele pline de praf se vor atinge uşor, vor pâlpâi palide dantele. Unul va tuşi într-un colţ – o tuse seacă, iritantă, interminabilă –, va fi aglomeraţie, o aglomeraţie din care nu va lipsi nimeni, nici femeia care va dansa bolero şi nici Cortazar, care va spune că din cauza organizării perfecte situaţia a devenit disperată. Să acceptăm această glumă, căci ea conţine, desigur, un sâmbure de adevăr.

E timpul, deci, să vă vorbesc despre pianul Schulze Pollmann. Acest moment nu mai poate fi amânat, el este dorit cu ardoare de fiecare dintre noi, pentru că, aşa cum mulţi am observat deja, intimitatea noastră prelungită declanşează reacţii subtile în subconştient, consolidează opinii comune, dirijează o cvasitotală armonie. Pianul, care nu poate fi văzut nici măcar din primul rând, al cărui miros rânced nu poate fi detectat de nările noastre perfect curate, pianul, atât de bine camuflat în întunericul îndepărtatului arlechin, este cheia acestei istorii. Cum ar spune Cortazar, cum a şi spus, probabil, în vreunul dintre articolele lui nesemnate, apărute prin obscure gazete de provincie în momentele în care plictiseala căpăta statut de problemă naţională, există întotdeauna un element ascuns, insesizabil, datorită căruia reuşim să percepem adevărul. Este cazul să vă mărturisesc că nu l-am cunoscut pe acest domn decât din

scrierile lui, nu l-am întâlnit niciodată, şi că mă îndoiesc chiar şi de faptul că numele lui ar fi Cortazar. Însă fără el nu aş fi descoperit pianul Schultze Pollmann.

Nu aş insista atât asupra propriei mele situaţii; poate că undeva în lume, mai aproape sau mai departe, se întâmplă, s-a întâmplat sau se va întâmpla ceva similar, şi mulţi dintre dumneavoastră ar putea depune mărturie în acest sens, sunt zvonuri destule pe care nu le putem nesocoti, un zumzet intercontinental, un sunet de fond care întreţine neliniştile noastre. Pentru mine, Cortazar aparţine sunetului de fond, deşi uneori reuşesc să captez câte o notă distinctă. Şi, astfel, mă apropii tot mai mult de pianul Schulze Pollmann, pe care, vă asigur, eu pot, de foarte multă vreme, să îl aud.

Din punctul ăsta de vedere, este vădită o anume asemănare între mine şi femeia care va dansa bolero, contorsionista cu parfum oriental sau poate suedeza distantă, severă, din vitrina unei agenţii de transporturi aeriene, sau doamna din scuar, matroana, ţărăncuţa cu pieptul tare, rătăcind prin mizeria luxoasă a oraşului. Aşa cum ea, la o oră care s-ar putea să fie foarte târzie, va veni, atrasă de acordurile secrete ale unui fantastic instrument, prin lungile şi cenuşiile coridoare, o irepresibilă dorinţă mă îndeamnă să vorbesc, să prelungesc cât mai mult o stare oricum explozivă, dincolo de care totul devine imposibil, dincolo de care imaginaţia nu mai poate transcende şi, deci, nici realitatea nu mai se poate alcătui.

Aţi sesizat, desigur, că nu fac decât să expun un sistem coerent de argumente care justifică prezenţa noastră aici, speranţa că până la urmă nimeni nu va lipsi, deşi teama că întâlnirea noastră ar putea fi ratată ne irită în egală măsură, pentru că sunt destui cei care nu sesizează prezenţa nevăzută a pianului Schulze Pollmann. Dar calitatea sunetului său neauzit mărturiseşte un alt adevăr.

De aceea, sunt sigur că ea va veni şi mă întreb dacă nu va fi chiar femeia, femeiuşca, telefonista pe care am cunoscut-o ieri, în zori, oricum la o oră indecisă, când în spatele draperiilor din brocat vişiniu se putea bănui o nouă veghe a oraşului, pe care îmi permit să o descriu ca pe un fâlfâit de aripi încă adormite, ca pe un număr oarecare de paşi ezitanţi pipăind drumurile unor abia bănuite existenţe. Se puteau vedea şi mirosi peste tot cariatide, abur de cafea, ibrice enorme într-o lume de reşouri încinse şi ceasuri sfârâind fără noimă sub perne cu satinul sfâşiat de amoruri grăbite. Claxoanele sufocate de smog plescăiau prin mâzga matinală a convenţionalelor săruturi de care te ştergi cu un surâs vinovat. Ieşise cu ochii umflaţi de nesomn dintr-un mic bar de pe bulevard, dintr-o vizuină, dintr-o ascunzătoare insalubră poate, de-acolo de unde ies aceste creaturi pe care le privim, desigur, puţin stânjeniţi, strecurându-se pe lângă ziduri, căutând să nu atingă cenuşiul lor moale, păstos. O urmărisem toată noaptea cu insistenţă de la o masă alăturată, încercasem să-i transmit mesajul meu, de fapt mesajul pianului Schulze Pollmann, pentru că pielea ei strălucitoare emana încontinuu un fluid greu, o şoaptă, semnul unui dezechilibru îmbietor. Doamna Clara o ţinea uşor de cot cu două degete îngălbenite de nicotină, păreau puţin ameţite, puţin excitate, puţin ţicnite, sufletele lor se poticneau în dezordinea mahmură a străzii.

– Unde ai să te duci acum, o întrebase doamna Clara, hai, spune, unde? şi ea râsese în hohote, nici o clipă nu se gândise la asta.

– Am un chef nebun să dansez!, a răspuns ea.

– Toate astea îmi amintesc de un film despre o fată foarte frumoasă şi foarte rea, spuse doamna Clara, o poveste pe care comisarul o descifrase deîndată.

M-am întrebat ce anume i-a provocat acelei femei o dorinţă atât de bizară, căci ea coincidea cu propria mea dorinţă pe care toată noaptea am încercat să i-o transmit.

Ascultându-i ore în şir sporovăiala, pentru mine devenise evident că nu i se întâmplase nimic în ultimele săptămâni sau în ultimele zile, aceleaşi comenzi şi aceleaşi fişe introduse mecanic, apeluri fără răspuns şi apeluri fără adresă, nesfârşite banalităţi şoptite în tainiţele surde ale uitării (alo bătrâne, salut iubito), de fapt nu i se întâmplase nimic niciodată, doar lucrase întotdeauna la centrala aceea învechită, obligată să asculte o înregistrare eternă, de mult memorată, de mult învăţată pe dinafară. Semaforul de la colţ însângera zidul posomorât al hotelului şi ea ar fi privit oricât jocul absurd al culorilor pe obrazul de piatră, galbenul livid, verdele mineral, geologic, urcând parcă din adâncul de calcar al acelei construcţii ca o otravă măcinând de secole inima piramidei şi deodată o cuprinse o spaimă violentă, îi veni să vomite, greaţa îi strânse stomacul într-un spasm dureros.

– Doamna Clara, ţine-mă, doamna Clara, cred că am băut în noaptea asta cam mult!

Vorbeam, deci, despre delicata, aproape insignifianta femeie de la capătul firului, cea care, clătinându-se pe trotuarul nesigur, alunecos, provizoriu, văzu cum un bărbat îi zâmbeşte lăbărţat şi provocator, i se adresează chiar, îi spune ceva de dincolo de cristalul vitrinei, din bar. Tipul, tupeistul, extraordinar de familiar şi de antipatic, îi stârnea acea dorinţă ce poate fi imediat raportată la pianul Schultze Pollmann şi abia pe urmă la masculinitatea incertă a provocării, chiar dacă doamna Clara o strângea deja, cu fermitate, în braţe pe telefonista care, poate, va dansa pentru dumneavoastră, pentru noi toţi, *bolero*.

– Doamna Clara, cum se poate una ca asta, ce fel de evadare mi-ai organizat?, spuse ea, privind către mutra mea banală şi pofticioasă.

În mod surprinzător, doamna Clara înţelesese imediat, poate că văzuse şi ea jocul

monoton şi stupid al luminilor colorate şi se gândise şi ea că, nu-i aşa, nu au ajuns totuşi prea departe şi, din nou, izbucniră amândouă în râs.

Să nu vi se pară că insist prea mult. Aş vrea să cred că şoaptele din ce în ce mai accentuate, foşnetul tot mai ameninţător, tusea, devenită deodată un reper agasant, o sfidare şi în acelaşi timp un contraargument formal, obositor, un semnal de alarmă declanşat fără noimă în spaţiul acestui miraj în care cu toţii, desigur, sperăm, sunt aceleaşi de la început, de la începuturi, şi aceleaşi de ieri, şi numai participarea mea prea intimă în fluxul unei întâmplări aparţinând deja nici unei memorii – deşi atât de padoxal, pentru că eu o încredinţez chiar acum memoriei dumneavoastră –, şi aşteptarea, care face şi ea parte din scenariu, din singurul scenariu posibil, îndreptăţesc dilataţia fără margini a sunetelor care definesc această noapte în care cred că, totuşi, se va dansa. Dar dacă mă înşel, dacă lucrurile vor lua o cu totul altă întorsătură, nebănuită acum, să ne amintim cât mai fidel cuvintele lui Cortazar din articolul despre degradarea idealului, pentru a fi în continuare încredinţaţi că timpul nu spulberă, ci zideşte, transportându-şi neîncetat aluviunile, ca un fluviu, spre un alt univers, îndepărtat dar din ce în ce mai coerent.

„*Cavalerul* – spunea Cortazar – *va înnobila meschinele avataruri ale existenţei sale cu titluri şi blazoane ale răului etern, sublimând josnicia diurnă, anexându-i virtuţi de pugatoriu, tocmai pentru a-şi înălţa propria zbatere din cotidianul maculant şi frivol spre limpezimile celeste ale ficţiunii, acesta fiind singurul sens admisibil al virtuţii umane. Construindu-şi, astfel, un ideal, el devine personaj, creaţie divină şi re-creaţie, el animă duhul ambiguu al farsei existenţiale cu un parfum auctorial.*“

Umerii doamnei Clara, înveliţi într-un şal uşor, descriau mici volute calde, acopereau pe jumătate chipul meu din vitrina acelui bar sau îl ascundeau complet în spatele

unei revărsări de simpatie şi autosimpatie gâlgâitoare, interzicându-mi mimica sugestivă prin care încercam să vorbesc despre pianul Schultze Pollmann, îndepărtându-mă, amânându-mă cel puţin – *how much is that dogged in the window?* –, cu toate că insistenţa mea le incomoda evident, le ţinea pe loc, le tulbura, se insinua între ele ca o neaşteptată, poate necesară promisiune.

– Doamna Clara, draga mea, iubita mea, râse prosteşte femeia care va dansa *bolero*, prelungind greaţa şi nu fiorul vremelnicei relaxări ce o încercase, nu crezi că ar trebui să amânăm deznodământul acestei fade, acestei insipide istorii? Să ne oprim o clipă, să ne prefacem că ne oprim o clipă, poate pentru a bea o cafea...

– Ba da, spuse femeia mai în vârstă (între două vârste, de fapt, sau fără vârstă, chestiune asupra căreia ar fi bine să nu insist), devenindu-mi complice. Este prea devreme sau într-adevăr prea târziu ca să fugim din colţişorul nostru cald, din cuib, din locul ăsta tocmai bun pentru două femei singure şi independente, pentru două femei lipsite de prejudecăţi – spuse ea –, pentru două ingenue bovarice şi pentru două caste orfeline.

– Pentru două *femei* foarte frumoase şi foarte rele şi pentru două caste orfeline, adăugă *tânăra* care, în cele din urmă, s-ar putea să danseze *bolero*.

Se clătinară în faţa uşii de sticlă, trecură prin apele ei tulburi ca doi uriaşi peşti argintii ameninţând plevuşca măruntă din băltoacă, dezvăluindu-şi strălucitoarea grandoare, imperialul destin, când cerul de zgură avorta nefiresc dimineaţa, cu o tristeţe inexorabilă, ca pe o zdreamţă însângerată. Nu pot să ştiu dacă ea a auzit în clipa aceea acordurile pianului Schultze Pollmann sau, pur şi simplu, s-a speriat de mucozităţile fetide, ce imediat începură să se zvinte, ale dimineţii, sau se cutremurase de amintirea unui glas cunoscut, glasul unei abstracte şi cronice disperări insinuat zilnic prin căştile

de ebonită, un glas fără nume, prelins monoton prin sârma de cupru racordată la instalaţia complicată a universului. Dacă aş şti, aş putea releva fiecăruia imensul gol disimulat în spatele panoului cu mufe şi cifre, unde fişele subţiate de îndelunga utilizare îşi caută singure locul în partitură, în necurmata simfonie, pentru că spaţiul acela poate cu uşurinţă ascunde silueta neagră, greoaie, pachidermică, a pianului Schultze Pollmann.

– Spune-i să tacă, doamna Clara, şopti ea într-un târziu, nu vede că nu răspunde nimeni, nu vede că sună mereu ocupat?

– Ce se întâmplă cu prietena ta, se simte rău?, am întrebat eu amabil, prefăcându-mă neştiutor şi surprins.

Apoi am plecat după cafele şi tot ce mai trebuia, am plecat să trag draperiile, pentru a nu o lăsa să se ridice şi să zboare, cu doamna Clara şi cu celelalte păsări mahmure şi ţicnite ale dimineţii, sus de tot, pe deasupra firelor de cupru prin care susură zvonul unei nesăbuite utopii. La urma-urmei, gândeam, firele astea se termină brusc în aer. Într-un târziu, mă interpelă, uşor nazalizat, profesional, cu nervozitatea care animă, de obicei, misterul abstract al centralelor telefonice:

– Cine eşti dumneata, domnule?

Mă oprisem în dreptul mesei, ţinând în palme două ceşti uriaşe în care cafeaua urca tot mai mult, clocotind ca pe două plite fierbinţi – ceşti de tablă, gamele – şi doamna Clara se temu de ce ar fi putut să se întâmple, aşa cum noi înşine, deşi totul este atât de bine organizat, nu putem să nu luăm în considerare şi alternativa mai puţin optimistă. Privea fascinată spuma, caimacul care creştea imperturbabil, apropiindu-se de buzele coclite ale recipientelor, de marginea fatală, fu gata să se repeadă la mine şi să mă zgâlţâie furioasă, să mă lovească peste mâinile întinse către ea într-un fel de implorare

neghioabă, dar, de fapt, o părăsiseră puterile, privea cum aşezam ceştile chiar în faţa ei fără ca, deocamdată, să se reverse măcar o singură picătură (o scamatorie pe care nu o mai văzuse, un număr de magie neobişnuit şi atât de primejdios).

– Îl recunosc, murmură, într-un sfârşit, doamna Clara. Am mai băut cândva o cafea la fel ca asta, o cafea al cărei gust îngrozitor, de detritus, mă ţine de atunci trează, la fel ca în noaptea aceea în care, după ce au adormit toţi, am ascultat până în zori sifleea ofiţerului de cart. Râdea mereu, dar istoriile sale erau adevărate, chiar dacă nimănui nu îi convenea să recunoască. În larg se zbat fără cârmă corăbii pustii, atâta spunea şi îşi privea ceasul cu capac de argint; era felul său de a atrage atenţia acelor domni delicaţi, cu capete albăstrii plutind pe deasupra zâmbetelor fals îngrijorate, capete chiluge şi fantaste, străvezii ca nişte baloane în ziua de unu mai, că trecea peste noi, ireversibil, ultimul anotimp al sincerităţii.

Toate astea, desigur, sunt adevărate. Cortazar spunea că lucrurile adevărate au calitatea rară de a ne face să credem că lumea ne oferă un milion de deschideri neaşteptate, ne solidarizează în dorinţa adeseori nemărturisită de a fi mereu în preajma miracolului. Cum, vom întreba neliniştiţi, se dansează din nou *bolero*? Dar pentru asta este neapărată nevoie de un pian cu coadă, conchidea Cortazar într-unul dintre nenumăratele sale articole nesemnate dar care poartă amprenta inconfundabilă a generozităţii şi iubirii, a spaimei şi disperării, a declinului şi măreţiei contemporanului nostru. De aceea, acum ca şi ieri, ca întotdeauna, în întunecatul arlechin, nemişcat, pianul Schultze Pollmann ne înnobilează. Numănui nu-i va păsa dacă femeia care se apropie este dansatoarea cu parfum oriental sau suedeza distantă, severă, din vitrina unei agenţii de transporturi aeriene, sau doamna din scuar, matroana, sau ţărăncuţa cu pieptul tare sau sărmana telefonistă pe care am întâlnit-o ieri într-un bar, ci toţi

vor fi surprinşi de sunetul cristalin al pianului deloc dezacordat: un sunet celest, venit din depărtări inimaginabile, şi care fusese de fapt tot timpul prezent dar foşnetul neîncetat, şoaptele, cuvintele căzute pe marmura pardoselii, printre pantofi de lac, cizme din piele de porc, sandale, papuci, ghete ortopedice, şi apoi tusea, iritantă, interminabilă, a celui care mă întreb dacă nu este chiar Cortazar, ale cărui minunate eseuri despre tuse le-am recitit cu încântare nu de mult, au făcut să se consume zadarnic uvertura unei nopţi în fond oarecare şi, în acelaşi timp, încărcată de inefabilul marilor premoniţii ratate în care cu atâta disperare sperăm.

Dar vă vorbeam despre întâlnirea mea recentă cu o sărmană telefonistă, despre culorile unui semafor care arunca pe cer semnale de avertizare, prevestind despărţiri şi lungi călătorii şi aventuri vijelioase sau poate numai despărţiri, pentru că era greu de distins dacă începea sau se sfârşea ceva în acele clipe. Ochii *femeii,* rotunzi, se fixaseră pe cafeaua care dădea afară din ceşti, revărsându-se peste buzele lor coclite, invadând suprafaţa măsuţei, atingând degetele mele albe, schimbând desenul delicat al feţei de masă, care închipuise până atunci fluturi şi flori, într-un deşert dezolant, într-o câmpie crăpată de arşiţa copleşitoare. Mi-am spus că, la urma-urmei, sunt şi numere de magie care nu reuşesc niciodată, că m-am temut degeaba, telefonistele nu pot trece dincolo, prin vitrina de cristal, nu se pot desprinde şi nu pot pluti peste firele de cupru subţiri, zumzăitoare. M-am gândit la tusea seacă, iritantă, a lui Cortazar, la distanţa enormă pe care sunetul trebuie să o străbată în căutarea unor urechiuşe roz, care să-l transforme în susurul unor nesăbuite utopii. Apoi am comandat alte cafele. Ne-am despărţit promiţându-ne că ne vom revedea şi ele au plecat la serviciu sau la cumpărături, fredonând obsedantul ritm spaniol. *Bolero.*

ÎNGERUL ÎN GARĂ

– Vino cu mine! Numai tu! Şi nu uita să-ţi iei ciobul...

Cei doi copii se strecurară, printre coteţele cu păsări şi stivele de lemne, până în dreptul magaziei.

– Lasă-mă să o chem şi pe soru-mea, să se uite numai o singură dată. Pe urmă, o să plece..., se rugă cel mai mic. Era îmbrăcată, direct pe piele, cu o haină peticită şi mototolită, destul de lungă ca să îi acopere pantalonii scurţi până la genunchi. Celălalt băiat, cel cu tricoul de marinar, îl privi încruntat şi câteva clipe păru că se gândeşte cu încordare.

– Nu se poate, o fată nu rezistă să vadă aşa ceva...

– Atunci, o să mă spună, se resemnă cel dintâi. E tare pârâcioasă.

(De sus, din cer, din carlinga avionului, se vedea ca în palmă linia ferată şerpuind printre dealurile verzi, uneori albăstrii sau roşii, alteori metalizate, argintii. Trenul abia se mişca, ridicând nori de fum, trecând peste poduri sau prin tunele de jucărie. Atunci, şuiera. Un abur alb se risipea printre arborii nemişcaţi, în timp ce trenul aluneca, eteric, prin lume. Era gros cât un deget şi destul de urât şi părea o fiinţă obosită, apatică, îndepărtându-se încolo, fără noimă. Cel de sus, dintre nori, se gândi să sperie acea arătare caraghioasă, să o facă să se mişte mai repede – unde? încotro? – şi coborî într-un picaj scurt, după care redresă aparatul, uită de tren, se gândi la altceva, poate...)

Fata, parcă fără să-i pese de cei doi puşti, se făcea că priveşte tabla îngălbenită de vreme, purtând inscripţia: GARA COSMEŞTI, dar, deodată, se întoarse şi îi ameninţă de la distanţă cu pumnul mic, trandafiriu.

– N-o să se ia după noi? întrebă, îngrijorat, băiatul cu tricoul de marinar.

– Nu îndrăzneşte ea, că ştie ce-o aşteaptă, răspunse, sigur pe el, celălalt, şi îi arătă, la rândul său, fetei pumnul, lovindu-se uşor, demonstrativ, de câteva ori sub bărbie. Departe, se auzeau motoarele unui avion şi fata, uitând pentru o clipă de băieţi, îşi puse mâna ştreaşină deasupra ochilor şi se întoarse în direcţia din care venea zgomotul.

– Ascunde-te, fă, îi strigă cel cu haina, ascunde-te, că te bombardează americanii! Dar zgomotul scăzu şi nu se mai auzi deloc, fără ca avionul să treacă pe deasupra lor.

– A fost un Messer, zise tricoul.

– Lasă-mi şi mie o bucată de ciob, strigă fata, că altfel te spun mamei... Şi ştii tu ce păţeşti, ştii tu bine, scânci ea.

– Ţi-am spus, e a dracului de pârâcioasă, mormăi băiatul, e ceva de speriat... Dar ai dreptate, proasta asta e prea mică şi nu poate în nici un caz să reziste!

O spusese cu năduf şi speranţă, privind cu coada ochiului către camaradul lui, şi scuipase printre dinţi cu obidă şi se încruntase, dar băiatul cu tricoul de marinar spuse că trebuie să meargă amândoi dincolo de linii, până la cazemată.

– De acolo se vede cel mai bine, şopti el.

Ciobul era destul de mare, prăfuit, murdar de găinaţ şi de vopsea şi avea o formă neregulată care nu sugera nimic, sau poate că semăna cu unul dintre norii informi care înghiţiseră, pe cerul îndepărtat, avionul. Băiatul se lăsă pe vine şi lovi ciobul cu o piatră. Acum avea mai mulţi nori verzui şi o tăietură în podul palmei, din care creştea repede o picătură rubinie de sânge. Îşi supse rana, apoi strigă cu vocea îngroşată:

– Să-l cauţi lângă mărăcini!... Dar cască bine ochii, dacă vrei să-l găseşti! Apoi adăugă, înciudat şi, nu se ştie de ce, foarte încet: Proasto, proasto, proasto!...

Cei doi o luară la fugă printre linii, împiedicându-se de traverse şi de pietrele mari,

colţuroase.

(De sus, din cer, părea că două gâze îşi scutură elitrele peste singurătatea sterilă a unei scrieri indescifrabile. Lui îi venea să facă tot felul de acrobaţii, să încerce să le atragă atenţia, hei, prieteni, ce mărunte par toate de aici, dar altceva, mereu altceva plutea înainte, chemându-l peste umerii de cicoare ai văzduhului.)

Ajunşi în partea cealaltă, speriară câteva vrăbii de prin tufele dese, apoi, urmărind linia şerpuită a unei cărări, se îndreptară spre o îngrămădire de plăci de beton cu armătura contorsionată, tremurând morganatic în reverberaţiile soarelui de vară. Se strecurară cu greu printr-o deschizătură şi, deodată, ierburile foşniră undeva deasupra lor, de parcă ar fi trecut printre ele o teribilă fiară. Singură şi departe, fata începu să plângă încetişor.

(Toate astea nu puteau fi zărite din cer, nu puteau fi simţite; totuşi, lui i se părea, de acolo, de sus, că le percepe emoţia, că se strecoară împreună cu ei, că participă la o incredibilă aventură şi poate că de aceea avionul luneca într-un fâşâit ca de hârtie sfâşiată, într-o ciudată nelinişte, de parcă ar fi zburat acum cu o viteză inimaginabilă.)

Înăuntru era umezeală şi o răcoare plăcută le mângâia frunţile, pe care părul se lipise în şuviţe. Ţineau în mâini câte un muc de lumânare şi se priveau peste flăcările drepte, albi şi cuminţi.

– Trebuie să le afumăm, zise băiatul cu tricoul de marinar, pentru că altfel nu se vede nimic.

Aşa că afumară cioburile bine.

– Simţi? întrebă băiatul cu haina peticită. Vine trenul! Parcă vine de dedesupt, nu-i aşa?

Şi atunci, întunecând interiorul cazematei, apăru în deschizătura îngustă capul

blond al fetei.

– Ce faceţi voi aici? întrebă ea.

– Nu facem nimic, nu ţi-am zis să nu vii? Ai să mănânci papară!

– Ba ai să mănâci tu, când te-oi spune mamei că m-ai lăsat singură!

– Mai tăceţi din gură, vine trenul! Hai şi tu, lasă, o să ne jucăm împreună, spuse băiatul cu tricoul de marinar.

Fata se ghemui între cei doi. O locomotivă, urmată de trei vagoane, oprea, pufăind din greu, în faţa peronului. Aburul gros acoperi un timp orice imagine. După ce se mai risipi, copiii putură să vadă câţiva bărbaţi îmbrăcaţi asemănător, cu şepci şi salopete, purtând genţi mari din muşama neagră, coborând din tren pe partea opusă clădirii roşii a gării. Toţi o luară pe drumul care ducea spre un sat din apropiere. Mergeau în şir indian şi, din cauza bălăriilor, nu se vedeau decât până la brâu.

Cu degetele înnegrite de funingine, băieţii duseră cioburile în faţa ochilor. Al patrulea era îngerul. Aripile îi atârnau, moi, pe spate. Prin sticla afumată, pletele lui păreau că aruncă scântei. Dar lucrul cu adevărat uimitor era cercelul cu diamant din lobul urechii.

– La ce vă uitaţi voi? Daţi-mi şi mie voie să mă uit, spuse fata.

– Uită-te, dar numai puţin, spuse băiatul cu tricoul de marinar. Altfel, orbeşti!...

– E nenea Petcu, spuse fata, care îşi murdărise şi ea degetele de funingine. Ce frumos e!..

– Ştiam eu că eşti proastă! Nu vezi?... E un înger adevărat!

Apoi, se auziră din nou motoarele avionului. Copiii încercară să desluşească punctul lui mişcător dar zgomotul încetă curând, fără ca pasărea de oţel să întunece ţigla roşie a gării.

(Din cer, gara, trenul, oamenii şi chiar şi îngerul nu păreau decât nişte semne mici, încâlcite, atât de asemănătoare şi totuşi fără sens! Cel de sus ar fi putut să coboare periculos, în picaj, sau să facă un salt uluitor, care să-i surprindă, căci în după-amiaza aceea se simţea atât de aproape de ei, dar ceva greu de descifrat, ceva imposibil de înţeles îl mâna înainte, mai departe, peste umerii unor nori de cicoare.)

CĂPITANE, IARTĂ-MĂ CĂ L-AM MÂNCAT PE HENDERSON

Întâmplarea asta s-a petrecut undeva în Spaţiu, unde liniştea este absolută şi unde rareori se întâmplă ceva. De aceea, este cu atât mai ciudat că ea a devenit o istorie pe care azi poate oricine să o cunoască. Jos, în oraşe, în păduri, pe mări sau în adâncurile lor, pe întinsele stepe, totul este posibil. Totul este posibil la Cape Canaveral şi aproape nimic nu devine poveste. Pe 7th Street, în oraşul Chicago, totul este posibil şi cu atât mai mult în cartierul portorican, unde James, fratele meu care are şapte tatuaje pe braţul stâng, se joacă senin cu propria lui murdărie. Nimeni nu face o poveste din asta, acolo jos. Pentru că un milion de tipi, dintre care James cunoaşte o grămadă, privesc spre stelele de unde aşteaptă un semn: sunt psihopaţii care îşi rod creioanele Mountain & Yard.

Eu îl văd uneori pe James, de sus, din navetă. Din liniştea aceasta pe care monitoarele o înregistrează sub forma unor dungi întunecate, orizontale. Eu plutesc mai departe, continui să zbor. Mă lovesc uşor de conducte, de manete, de cadranele colorate. Camera de luat vederi urmăreşte semnalul meu specific, pentru că semnalul meu specific face parte dintr-un program. Este vorba despre frica mea specifică. Despre ruşinea mea. Despre greaţa mea personală (dar asta, deja, e o altă poveste). Alunec, glisez, deschid aripile printre resturile care de jos nu se văd, printre obiectele diverse a căror prezenţă neaşteptată nu-şi află, de fapt, locul aici. (Descrierea lor, pe care ar trebui, totuşi, să o evit, pentru a păstra un ritm alert acestei istorii, nu este neapărat necesară. Ea este destinată psihologilor, analizelor sterile, fetelor bătrâne şi unui număr impresionant de fraieri, însă pentru voi este facultativă.) Aceste obiecte

nu au întotdeauna un relief concret, materialitatea lor este îndoielnică, dar ele dau densitatea fluxului care mă susţine între pereţii despărţitori. Oricum, e bine să ştiţi: fluidul prin care mă deplasez nu este un simplu amestec de azot şi oxigen, atâta timp cât cuprinde şi cravata mea din liceu, cu însemnele clubului Altamira. Îmi aminteşte de profesorul de chimie, un ins suspect pe nume Davidson. Obişnuia să-şi şteargă de pamblica ei lată degetele negricioase cu miros de amoniac. Apoi, se poate vorbi şi despre fotografia de pe vremuri, în care colegii mei din echipa de baseball surâd, cu pantalonii lăsaţi pe vine, la sfârşitul unui campionat. Greu de crezut că este un amestec atât de banal, nu-i aşa?

Hello James, îi fac semn cu mâna fratelui meu cufundat în contemplarea pastei moi, lipicioase, a propriei sale murdării. Hello James, mai ţii minte colivia cu prepeliţe? Iat-o, alături de proteza pe care o foloseam ca să mă transform în vampir. Ah, de câte ori te-am făcut să urli de teamă, de câte ori, James, te-am dezamăgit! Da, ştiu că ai căutat cu disperare colecţia ta de benzi desenate: Skipper, naufragiatul galactic. Este aici, mă susţine, mă ajută să zbor. Spune-i şi mamei că am zărit adineauri colierul ei de coral. E-n siguranţă, James, toate-s la mine, nu mai trebuie să scotociţi în rigolele singurătăţii voastre. Îmi amintesc că i-l dăruise unul dintre unchii care ne vizitau câte o singură dată şi pe care îi chema, invariabil, Sam. Făcea vreo doi dolari, colierul. Dispariţia lui a fost pusă pe seama crizelor mele de gelozie care se repetă şi astăzi. Dacă aş vrea, mi-ar fi mult mai uşor acum să îl rup şi să îl fac să dispară la mii de kilometri de cartierul portorican, unde cureaua din piele de şarpe a niciunui Sam nu mai mă poate atinge. Dar ce aţi crede atunci voi despre mine? (Desigur, eu nu transmit decât un semnal general, un zâmbet pe monitoare, o voce alterată de distanţă, mestecând cuvinte stângace, destinate milioanelor de urechi de fete bătrâne.) Şi aş mai putea,

oare, să plutesc, asemenea unui condor, peste piscuri şi trecători, dacă nu mi-ar foşni atât de aproape amintirea frunzelor aspre de Cupidus sali pe care te-am sfătuit să ţi le freci de frunte cât mai temeinic, până la sânge, dacă vrei să vezi omul din întuneric sau vietăţile sacre ascunse-n noroi? Eu însumi, aici sus, mă mai frec uneori, deşi nu atât de temeinic ca tine, ci numai până când începe să-mi strălucească iar pielea cenuşie, până când reînvie freamătul cartierului portorican, sub forma unor turbioane rebele în amestecul de azot şi oxigen. Altfel, totul rămâne curat şi aseptic, plumburiu, rece şi mat, în liniştea ciudată de care vorbeam şi care produce dungi întunecate pe monitoare.

Hello James, hello Evangeline, hello Sam. Eu cred, de fapt, că nici nu vă pasă în ce măsură zborul meu depinde de aceste obiecte al căror loc este în dulapuri şi debarale (ascunse în ziduri, pe coridoarele nesfârşite, acolo unde totul este posibil dar nimic nu devine poveste). În oraşul Chicago, de pildă, unde totul pare normal şi de unde un milion de psihopaţi privesc către stele şi îşi rod creioanele Mountain & Yard. Din spaţiul îndepărtat şi subtil, îi salut triumfător.

(Deci, adio psihologi, fete bătrâne şi fraieri! Aveţi acum din plin tot ce v-aţi dorit, tot ce credeţi voi că vă trebuie. Decât că – atenţie! – analizele voastre sterile nu vor fi niciodată acceptate de adevăraţii experţi în întâmplări spaţiale, de oameni cum este fratele meu James, de exemplu, care are şapte tatuaje pe braţul stâng şi care departe, jos, se joacă senin cu propria lui murdărie.) Şi, aşa cum vă spuneam, în momentul în care naveta ajunge deasupra Mării Sargaselor, transmisiunile radio, din motive necunoscute, se întrerup. În acele clipe se pune problema supremă, a singurătăţii astrale. Ce dracu' fac perverşii ăia acolo?, vă întrebaţi, când se întunecă ecranele şi radioul transmite un ţiuit perpetuu sau un ţipăt surd, răguşit. Vă temeţi pentru noi,

vă rugaţi lui Dumnezeu să ne apere. Toată aparatura îşi dă, sfârşită, ultima suflare de miliarde de biţi. Psihologii spun că trăim secunde dramatice. Însuşi Bill, din biroul lui, se pregăteşte să ne adreseze un mesaj de îmbărbătare, se roagă pentru noi, îşi aranjează reverul; arăt destul de bine?, o întreabă el pe secretara neagră pe care a descoperit-o tocmai în Ohio. Mai trece doar puţin timp şi, dintr-o dată, reapar chipurile noastre care vă sunt atât de familiare (totuşi, ceva vi se pare schimbat). Difuzorul tuşeşte, totul este în regulă, fraţilor, cornurile-s proaspete şi cafelele încă nu s-au răcit, dar nu-i aşa că vi se pare ceva schimbat?

În liniştea de sus, naveta a suvolat Marea Sargaselor. Casetofonul de pe masa din bucătărie a derulat în integime înregistrarea cu ZZ Top sunt o pernă de ace, sunt doar o pernă de ace. Înţeapă-mă oriunde vrei, aici şi aici, căci pentru tine azi sunt fericit. Ofiţerul trei spune s-a terminat, căpitane, şi tu continui să crezi că sunt o pernă de ace; Bill spune m-am rugat pentru voi şi Dumezeu ne-a ajutat. Ocroteşte, Doamne, această binecuvântată naţiune. Şi sus, în Spaţiul subtil, Henderson se transformă într-o pernă de ace şi, apoi, într-o orbitoare lumină, pe care fraierii şi psihopaţii o zăresc doar o clipă şi o ignoră pe dată, căscându-şi mai departe ochii goi, inflamaţi. Iată o adevărată istorie petrecută în Spaţiu. Liniştea este aici, ea însăşi, poveste. Transmisiunile s-au întrerupt şi, dedesubt, departe, foşneşte pentru oameni, nesfârşită, Marea Sargaselor.

Ne mişcăm lent, cineva întreabă care este cea mai cunoscută băutură din America (este Coca-Cola, răspunde întregul echipaj) şi cadranele se sting, în jurul nostru totul devine translucid şi moale, naveta capătă consistenţa jeleului de căpşune, al cărui miros, deodată, ne invadează nările. Îl zăresc pe fratele meu, James, i se văd cele şapte tatuaje de pe braţul stâng, căci are mânecile suflecate până la umeri. La Chicago, el se joacă senin în Cadillacul unchiului Sam. Monitoarele pâlpâie străvezii şi ofiţerul trei

se apropie de mine plutind prin amestecul de azot şi oxigen dar care miroase, cum vă spuneam, la fel ca praful de pe 7th Street, a jeleu de căpşune, şi, atingându-mi cercelul cu diamant, îmi spune căpitane, iartă-mă că l-am mâncat pe Henderson.

Ochii lui opaci nu pot fixa nici un obiect, reflexele îi sunt din ce în ce mai slabe şi o culoare ciudată îi urcă în obraz, fiind, desigur, doar o pâlpâire a Mării Sargaselor, de jos, pe suprafaţa căreia se poate întâmpla orice, cu condiţia să nu devină poveste, şi de unde oricărui observator atent naveta noastră îi va părea o pernă de ace. Sunt vorbe, numai vorbe, absorbite pe dată de liniştea flămândă a Spaţiului, în timp ce zborul nostru are ritmul înregistrării cu ZZ Top.

Vrei să ştii de unde vin dar nu îţi pot răspunde, nu îmi aduc aminte, spune el şi nu este exclus ca replica lui să nu intereseze pe nimeni. (La urma-urmei, aceste cuvinte pot fi înlocuite cu altele, ticluite de voi înşivă; doar nu vă roadeţi chiar degeaba creioanele Mountain & Yard.) Săptămâna trecută uitasem până şi numele soţiei mele Mildred, căpitane.

Ofiţerul acesta este un străin, îl descopăr deodată ca fiind foarte schimbat, umbra lui absoarbe umezeala nesănătoasă din nesfârşitele coridoare ale oraşului Chicago, dar acest fenomen nu este vizibil pe ecranele monitoarelor. Nu sunt vizibile nici semnele pe care i le fac fratelui meu James, ele se adresează fantasticei sale percepţii extrasenzoriale. Hello, strigă el, cu glas surd, de sub capacul de fum al cartierului portorican, iar eu decid, pentru că aşa se cuvine, următoarea secvenţă a zborului nostru, care prin telescoape se vede ca o trecere de lumini peste apa Mării Sargaselor.

Lăsaţi jeleul de căpşune şi apucaţi-vă de treabă, le spun savanţilor cu bărbi împletite, aşezate frumos pe umărul stâng, astfel încât să fie vizibil drapelul cu stele şi dungi. Oamenii ăştia sunt grozav de disciplinaţi, trusele lor sunt grozav de folositoare, iar ei

plutesc lent, având grijă să nu-şi lase la vedere ciorapii scandaloşi pe sub manşetele cu elastic, etanşe, care le poartă înscrise numele şi gradul universitar.

Bine, spune ofiţerul trei, dar ce crezi că poate ieşi la iveală? Solzi, plasmă, membrane, fragmente de os, spermă, rezultatul derizoriu al ciopârţirii mele ştiinţifice, tramsformarea mea într-un morman de probe biologice, descompuse în elemente, ce pot spune toate astea despre dragostea mea, despre marea mea bucurie? Nu e nevoie decât să-mi urmăriţi cu atenţie vibraţia cozii ca să-mi înţelegeţi emoţia profundă, ca să vă daţi seama că fotografiile, radiografiile şi înregistrările spectrului meu bioenergetic sunt doar aiureli, rahat şi rutină. Presiunea intracraniană? Birocraţie, căpitane, nimic concludent. Compoziţia unui strop de salivă aspirat de pe limba mea violacee (într-adevăr, ofiţerul trei este foarte schimbat) întipăreşte acum, pe chipul unuia dintre operatori, o expresie concentrată, dar cu ce se va alege el însuşi din experienţa asta covârşitoare? Nu înţelegeţi, căpitane?

(Şi vorbele ofiţerului continuă să disloce, lent, mari porţii din jeleul de căpşune prin care plutim şi care concretizează adevărata poveste pe care azi oricine o poate cunoaşte.)

Îmi pare grozav de rău că l-am mâncat pe Henderson dar mai devreme sau mai târziu trebuia să mănânc pe cineva, era inevitabil. Nu a fost uşor pentru mine, dar dacă nu m-am trădat mai de mult, dacă nu am mâncat-o pe Mildred, de exemplu, e pentru că pe ea nu am iubit-o niciodată. Nu aveţi cum să ştiţi asta măsurându-mi înotătoarea foşnitoare şi tristă. Nu aveţi cum să aflaţi prin metode mecanice că sunt momente, în viaţa unuia ca mine, de debordantă tandreţe, când dragostea triumfă, când preaplinul ei îşi cere drepturile. Cum să te fac să pricepi toate astea când tu, ca orice om, cauţi o explicaţie în structura moleculelor ţesutului meu gras, sau în schema

aparatului circulator, cu aceeaşi încăpăţânată superficialitate (sau inocenţă) care vă face să fiţi unici în univers! Henderson, oare, nu a făcut la fel atunci când mi-a cântat, neştiutor, la muzicuţă? Da, sunteţi atractivi, aveţi în voi ceva indescifrabil (ceva bun şi ceva rău) care vă apără de popoarele interstelare ca pe nişte pui pufoşi ce se cer ocrotiţi, uimind prin ezitările lor sfioase, prin tatonări stângace, prin refuzul de a vedea pericolele, răspunsurile marilor întrebări, mereu de-a buşilea pe lângă inimaginabile forţe, obligându-le să se retragă, să dea înapoi, contrariind titanii, întrerupând uriaşa desfăşurare a luptei lor veşnice. Cum ai putea să înţelegi sentimentele mele numai pe baza unei analize spectrale, căpitane? Ruşinea care mă încearcă pentru că eu, un adult în acest univers, m-am amestecat într-un joc infantil?

(Hello James, hello Evangeline, hello Sam, sunt tot eu, deasupra, la o mare depărtare. Hello Bill, e minunată rugăciunea, e minunată secretara ta din Ohio! Sunteţi toţi minunaţi, v-am simţit alături de noi în momentele grele, ne-aţi ajutat enorm prin credinţa voastră şi prin iubirea uriaşă cu care, senini, priviţi spre cer.)

Vă iubesc pe toţi, cu excepţia lui Mildred, care nu a fost niciodată de acord să dormim în acelaşi pat. Iată de ce mari pete verzi îmi apar pe obraz, ca o pâlpâire a Mării Sargaselor, ca o chemare, continuă ofiţerul trei zâmbind pentru o clipă pe ecranele de la Cape Canaveral, unde totul este posibil dar nimic nu devine poveste. Înţelegeţi, căpitane? Imaginează-ţi-o pe fiica ta Evangeline (hello Evangeline!) de trei ani cum se apropie cu mâinile ude de aparatura electrică iar ochii ei sclipesc de o veselie nevinovată, de o incipientă senzualitate, în timp ce tu te repezi (speriat şi uimit) să o aperi. Nu îţi poţi înăbuşi, totuşi, gâlgâitul gros, bărbătesc, hohotul de râs cu care îi plezneşti auzul nevinovat, şi nu îţi poţi opri palmele asudate să îi pleznească fundul micuţ, atât de micuţ, şi nu te poţi opri să o îmbrăţişezi şi să o mănânci, la propriu,

apucând-o cu dinţii ascuţiţi de pernele moi ale mâinilor neastâmpărate, delicioase (adorabile). Totul este un joc, desigur, prizele sunt protejate şi gestul tău nu va fi niciodată dus până la capăt, deoarece căldura mâinilor ei va declanşa întrerupătorul ascuns. De fapt, doar vei striga Evangeline astâmpără-te, aşa cum am strigat şi eu, fără ca voi, pământenii din păduri, de pe mări şi oceane, să mă puteţi auzi: Henderson fii cuminte, pe aici circulă, fatal, cinci sute de mii de volţi şi de implacabile reguli care ţin lumea laolaltă, nu atinge obiectul magic, nu ştii ce palpită în spatele manifestărilor lui colorate sau tulburi, arzătoare sau reci. Aşa că s-a terminat, căpitane, dar tu continui să crezi că sunt o pernă de ace.

Pincushion, murmură fratele meu James, folosindu-şi fantastica percepţie extrasenzorială. Acolo, jos, în cartierul portorican, consecvent şi senin, el se ocupă de propria lui murdărie.

(În oraşul Chicago nimeni nu face o poveste din asta, cu atât mai mult cu cât totul este posibil. Întrebaţi-l pe James: cu delicateţe, cu înţelegere, fără brutalitate. Totul este posibil pe întinsele stepe.)

LAITMOTIV

Omul traversa plaja – o plajă largă, nesfârşită aproape – şi semăna cu un pescăruş, cu o mare pasăre jumulită şi tristă. Se îndrepta spre automobil. Mergea de mult iar plaja se întindea în urma lui nedescifrată, concretă, până undeva foarte departe, unde întâlnea linia incandescentă a orizontului.

Fusese una din acele zile ce mor cu o savuroasă lentoare, cu interminabile ezitări, lăsând în adâncurile trecătoarei fiinţe impresii de neşters, poezie, seninătate, împăcare. Omul traversa însingurat, călcând cu labele lui fără sânge, obosite şi galbene, nepăsător, prin gunoaiele de pe plajă. Întunericul se cuibărea pe nisip, în timp ce pescăruşul se îndrepta spre automobil, fără grabă, egal, sfidător.

Om sau pasăre? Atât de îndepărtată, atât de înceată, înaintarea omului printre dunele gălbui sugera, desigur, imaginea unui peşcăruş. Un peşcăruş pe creasta unui val, într-un ocean împietrit de milenii, trezit acum de o târzie înfiorare. Ţinea într-o mână o umbrelă şi în cealaltă o pereche de tenişi uzaţi. Chipul nu i se distingea şi de aceea azi nimeni nu şi-l mai poate aminti. Dar ce înseamnă, de fapt, chipul unei mari păsări jumulite şi triste?

Înţelegeţi, prieteni? Era o ocazie unică să arunc şi eu o privire, deoarece, abandonat atât de imprudent, automobilul iradia un farmec irezistibil, emana o undă ispititoare, îmbia la păcat, se oferea cu generozitate şi inconştienţă dezarmantă oricărui vagabond ce s-ar fi rătăcit prin pustiul acela dezolant. Poate am sperat, pentru o clipă, că automobilul mă aştepta pe mine; că, după ani şi ani de zadarnice căutări, a sosit momentul împlinirii unui sentiment esenţial, a unei stări de graţie capabile să dea sens unei întregi existenţe umane. Mi s-a părut că sunt un tânăr hiperboreean la ceasul primei iubiri. De aceea, m-am apropiat câţiva paşi, am schiţat un zâmbet şi am scuipat

cu năduf, admirativ. Ştiu, un hiperboreean nu ar fi comis niciodată asemenea gesturi. Sunt gesturi stereotipe, vulgare, ele nu dovedesc imaginaţie sau originalitate. Dar, vă întreb, prieteni, unde i-ar putea duce imaginaţia şi originalitatea pe cei de teapa mea?

Urcă-te şi pleacă, urcă-te şi pleacă! – mi-am zis, sufocat de dorinţă. Pasărea aceea urâtă şi mare îşi va deschide umbrela prea târziu, agitând-o ca pe un drapel sau chiar ca pe o graţioasă aripă. Vocea ei croncănitoare va fi acoperită de vuietul vântului, de foşnetul nisipului, de gemătul indescriptibil al apei. Adio. Asemenea fapte ulcerează mii de autostrăzi, rămase deodată pustii.

Prieteni, „adio"este doar un cuvânt, mă credeţi, ori nu? Îţi trebuie întotdeauna mult tact şi nici o precauţie nu-i deplasată dacă nu te mulţumeşti cu jumătăţi de măsură. Se cere multă răbdare, pentru că altfel se nasc încurcături imprevizibile şi rămân răni alimentate de absurde şi devastatoare regrete. De aceea, în situaţii neaşteptate, precum cea de faţă, o oarecare prudenţă te îndeamnă să gândeşti în şoaptă acest cuvânt.

Aşa că, mai degrabă, pe curând! Poate că, la capătul călătoriei, ne vom revedea. Sau poate că, fără să ştim, vom fi tot timpul împreună, plutind în plasma invizibilă a istoriei, apropiindu-ne tot mai mult de plasa Marelui Pescar, de pana ageră a Necunoscutului Povestitor, cel care aşteaptă la capătul oricărei călătorii.

Dar să vedem: ce înseamnă, de fapt, o călătorie? O adevărată beţie, prieteni, da, o adevărată beţie!... Nu ne ameninţă nici un pericol, centurile de siguranţă sunt prinse în curmeziş peste piepturile palpitând de emoţie. De nu s-ar termina niciodată, de nu ne-am opri nicicând, fiindcă se întâmplă, se va întâmpla – este destul să nu te îndoieşti nici o clipă de adevărul acestei afirmaţii – un miracol. Am dorit-o mereu, o săptămână întreagă, o viaţă am tânjit după ceva ce nu avea nume, neîncetat, aproape fără să ne

dăm seama... Am fost bolnavi şi am suferit cumplit, am fost sublimi şi ridicoli, pradă unor nelinişti mistuitoare. Ne-am vătămat ochii privind spre zări tulburi şi reci. Da, am râcâit ca nişte animale îngrozite, prinse în neiertătoare capcane, zidurile ce ne împresurau. Ne-am rănit şi am strigat şi strigătul s-a adunat în jurul nostru, material şi inform, închipuind veşmântul ăsta zdrenţuit, uniforma atâtor şi atâtor blestemaţi. Ne-am repezit unii asupra altora, pe de o parte unghiile, de cealaltă ochii scurşi şi absenţi, gâtlejul, viscerele moi.

Pentru ce? Pentru că eram în căutarea a ceva fără nume, ceva apropiat totuşi, exasperant de apropiat.

De aceea, am smuls draperiile, am deschis, febrili, uşi şi ferestre; am ieşit pe străzi. Urletul nostru nefericit s-a auzit până departe şi i-a înspăimântat pe cei care, până nu de mult, ne aşteptaseră, naivi, cu braţele deschise. Ne-am îmbrâncit fără noimă, ne-am sugrumat, ne-am denudat arterele subţiri. O pulsaţie caldă, atât de apropiată, o chemare şoptită, un electric fior fără nume, ceva nedesluşit dar vital, o atingere şi o respingere incerte despre care abia acum am putea vorbi, au umplut până la refuz, până la suprema saţietate, până la greaţă, clipe, ani, vieţi. Acum, când realitatea şi-a pierdut banalele conturi, arhicunoscutele conturi, obsedantele conturi, tinzând spre ceva de neimaginat, am putea spune: *suntem aici*. Curând, ne va învălui sunetul misterios al roţilor pe asfaltul fierbinte. Am putea rosti numele lucrului aceluia nenumit, în căutarea căruia, fără să ştim, am început cândva, orbecăind, o călătorie. De îndată, fireşte, vom pluti. Este o adevărată beţie, prieteni, scurta noastră plimbare în automobil!

Deci, mi-am tras mănuşile din piele fină de antilopă, am deschis portiera şi m-am aşezat la volan, afundându-mă cu voluptate în pernele moi. Am încercat ca mişcările

mele să fie cât mai calme, cât mai fireşti şi astfel legătura de chei aproape că nici nu zornăi atunci când am ales, dintre ele, o banală cheie de contact pe care numai în clipa aceea, unică, se putea descifra un mesaj din alte galaxii. Motorul începu să toarcă şi mă cuprinse un dor ambiguu, o stare primejdioasă, care mă anunţă de fiecare dată că sunt pe cale de a mă scufunda în tot felul de meditaţii şi reverii. Am căutat cu privirea pescăruşul însingurat de pe plajă, o imagine vie, capabilă să-mi pună simţurile în alertă, să îmi redea obişnuitul meu dinanism, căci labele lui obosite şi galbene îl apropiau, implacabil, de automobil; am încercat să mă apăr, să îmi amintesc, să rămân eu însumi, să fiu vigilent, să nu îmi fac iluzii, să scap, să mă prefac, să mă strecor, să fiu abil, să mă descotorosesc, să am tranzit bun, să urinez, să transpir, să flămânzesc, să procreez, să îmi astup urechile, să fiu absent, să fiu prezent şi, mai ales, să rămân lucid. Dar vă întreb, prieteni, am făcut eu oare, cu adevărat, un astfel de efort?

Suspendat între vis şi realitate. Gândiţi-vă la cuvintele mele şi, până la urmă, ele vor căpăta un sens. Sau gândiţi-vă că aş fi putut să rostesc numele lucrului aceluia nenumit, în căutare căruia pornisem de mult, orbecăind.

VÂNĂTORII COBOARĂ PANTELE ABRUPTE ALE CELEI MAI ÎNDEPĂRTATE VĂI. UMERII LOR SE ATING UNEORI ŞI SUNETE SECI SE ROSTOGOLESC CU REPEZICIUNE ÎN ABIS. PE NEAŞTEPTATE, TRANZISTORUL IZBUCNEŞTE CU FORŢA UNEI EXPLOZII, LANSÂND REFRENUL UNEI PIESE LA MODĂ (OCTOPUS'S GARDEN?) A FORMAŢIEI THE BEATLES ŞI HIPERBOREENII CLIPESC, UIMIŢI DE ARMONIA CARE PLUTEŞTE PESTE ÎNTREAGA BANCHIZĂ.

NUMAI AICI, ÎN ADÂNC, ÎŞI PIERD EI TRANSPARENŢA ŞI, DECI, PLICTISITOAREA LOR IMUNITATE. DE ACEEA, SUNT DIN CE ÎN CE MAI ÎNCORDAŢI. FOŞNETUL VEGETAŢIEI PERGAMENTOASE PARE, PENTRU CEI MAI TINERI, CUMPLIT, ÎNSPĂI-

MÂNTĂTOR. ESTE ULTIMUL LIMAN CUNOSCUT, O STRĂVECHE CREVASĂ, „O SUTĂ OPTSPREZECE MII DE ANI“, SPUNE KURT SLAZINGER. VÂNTURILE COSMICE AU DEPUS AICI UN PRAF FIN, PURPURIU, ÎN CARE, CU MILENII ÎN URMĂ, AU ÎNCOLŢIT ACESTE PLANTE SUPERBE, CU MARI FRUNZE VIOLACEE RĂSUCITE CA NIŞTE URIAŞE TUBURI, CA NIŞTE FALUSURI, RÂDE EL. ATINSE (PAPIRUSURI RĂVĂŞITE DE RĂSUFLĂRILE FIERBINŢI ALE TEMĂTORILOR ADOLESCENŢI), FAC SĂ LUCEASCĂ SĂLBATICI, ASCUNŞI ÎN ÎNTUNERICUL DE NEPĂTRUNS AL VĂII, PERECHI-PERECHI, OCHII MULT RÂVNITELOR FEMELE. DAR IATĂ CĂ UN GEST NEGLIJENT, POATE AL CELUI MAI TÂNĂR DINTRE EI, POATE CHIAR AL LUNGANULUI EVERT, CARE PRIVEŞTE ACUM UIMIT FRUNTEA ÎNCRUNTATĂ A LUI KURT SLAZINGER, DECLANŞEAZĂ TRANZISTORUL ASCUNS ÎN BUZUNARUL HANORACULUI ŞI, PESTE ÎNTREAGA BANCHIZĂ, PLUTESC, IMPETUOASE, ACORDURILE REFRENULUI UNEI PIESE DE BEATLES (OCTOPUS'S GARDEN?) ÎN TIMP CE FEMELELE, ÎNGROZITE, SE REPED, SE ÎMPIEDICĂ, SE ROSTOGOLESC FĂRĂ A SCOATE NICI UN SUNET. KURT SLAZINGER PARE AMUZAT, ÎN DEFINITIV CHIAR ÎL DISTREAZĂ STÂNGĂCIA VĂDITĂ A ACESTOR COPII, DAR ŞOAPTA LUI SUNĂ GRAV ŞI CUTELE DE PE FRUNTE I SE ADÂNCESC CÂND CERE AUTORITAR APARATUL. EVERT, DA, I-L ÎNTINDE, CU O MÂNĂ TREMURĂTOARE, ÎNSĂ BĂTRÂNUL KURT ÎL SCAPĂ ŞI, CA DIN GREŞEALĂ, ÎL STRIVEŞTE SUB TALPA GROASĂ A CIZMEI.

AU COBORÂT. DE JOS, SE AUD ZGOMOTE, SCRÂŞNETE DE GHEAŢĂ SFĂRÂMATĂ, TROPOTE MĂRUNTE, VOCI AIURITOR DE PLĂPÂNDE, NUMAI CĂ LUI EVERT TOATE ASTEA NU ÎI SPUN NIMIC. EL CONTINUĂ SĂ SE JOACE, ABSENT, CU ŞNURUL SUBŢIRE, DE MĂTASE, AL TRANZISTORULUI, ÎNCHIPUIND CELE MAI FANTASTICE NODURI.

Şi, dintr-o dată, sentimentul acela pervers că nu am dreptul la o asemenea fericire,

că nimănui nu-i este hărăzit să guste din darul divin. Lucrurile acestea trebuie să fie cât mai departe de noi şi, mai ales, cât mai departe de mine. Teama urcă în vene, clocoteşte năpraznic în gâtlej, ceea ce sunt sigur că înţelegeţi, prieteni. Aş fi vrut să ţip, am şi ţipat de câteva ori... Plaja era pustie. Nisipul, cu relieful lui mărunt, schimbător, îşi căuta noi contururi, niciodată suficient de stabile. Poate că aşa trebuie să fie, mi-am spus, încercând să descopăr printre dunele gălbui urmele omului care, până de curând, traversase pustietăţile însingurat, călcând cu labele lui fără sânge, obosite şi galbene, nepăsător, prin gunoaiele de pe plajă. Poate că aşa trebuie să fie, fluid şi fierbinte, modelându-se necontenit sub impulsul unui val uriaş care, undeva, foarte departe, dincolo de linia orizontului, în ocean, îşi adună implacabil substanţa. Dacă aş fi putut ajunge acolo, în centrul de forţă, aş fi perceput, desigur un freamăt, aş fi auzit gemând epavele sub insuportabila presiune. Prieteni, dacă aţi şti ce atracţie simt faţă de epave, dacă aţi înţelege cum îmi pun epavele imaginaţia în mişcare! Ce nostalgie mă încearcă şi cu câtă acuitate simt trecerea definitivă a timpului, prin putregaiul spulberatei corăbii!

Apa cenuşie, densă, aduce la ţărm, cu fiecare brizant, fragmente din sfărâmatele nave de jos. Lumea acvatică, altfel secretă, abia bănuită sub imensitatea de cleştar şi purpură a oceanului, se ridică la suprafaţă mutilată, strivită, descompusă de uriaşele forţe din adânc. Animale necunoscute, care au palpitat în abis, explodează ca nişte baloane străvezii pe crestele înspumate. Coaste descărnate ale unor de mult scufundate galioane îşi risipesc parfumul greu, de ulei şi de ambră, în noianul de cioburi ale fabuloasei necropole cu măruntaiele răscolite. Statuete fără chipuri, roase de sare, se rostogolesc în vârtejuri, în curenţii marini.

Iată, prieteni, urmele acelei mari păsări jumulite şi triste: umbrela, tenişii cu

şireturile înnodate, aruncate printre gunoaiele de pe plajă, nu departe de autostrada pustie. Iată ruginitul, abandonatul automobil. Mânuşile pătate de ulei, zdrenţuite, subţiri.

Dacă treceţi pe aici, aţi putea rosti numele lucrului aceluia nenumit, în căutarea căruia, fără să ştim, am început cândva, orbecăind, o călătorie. Aşezaţi-vă la volan şi luaţi în palmă banala cheie de contact, pe care numai în clipa aceasta, unică, se poate descifra un mesaj din alte galaxii.

CONVERSAŢIA

Ah, câtă răbdare a avut să o ţină ascunsă de luni până sâmbată, să o protejeze de privirile lor curioase, păstrând-o numai pentru sine cu gelozie, să suporte în continuare glumele lor nesărate, mereu aceleaşi, să accepte cu o din ce în ce mai bizară umilinţă că este doar un prăpădit, un om de nimic, doar era singurul dintre ei care încăleca în fiecare dimineaţă acelaşi pegas ruginit şi fără apărători la roţi, semn clar de inferioritate, de decădere socială, parcă îi făcea plăcere să treacă drept un declasat, drept un paria, în timp ce, de fapt, el jubila în taină pentru că în fiecare seară aprindea felinarul şi se ducea să se mai uite încă o dată. Adică, în afară de joi, când a rămas la fabrică de serviciu la telefon.

Paznicul, un bonom, l-a invitat să servească nişte ţuică şi un mizilic, era un moment foarte bun să se cunoască bine, să se apropie între ei, deci n-avea cum să refuze o invitaţie simplă şi promiţătoare, mai ales că era, deşi încerca să nu arate, foarte interesat. Văzuse cursiera moşului, o adevărată bijuterie, aşa că până la urmă, aproape din întâmplare, din vorbă în vorbă, cu atenţie să nu sperie norocul, îndreptă CONVERSAŢIA unde îl interesa cel mai tare pe el: „E nemaipomenită, moşule!“. „Ce, bicicleta? Da'de unde, nici vorbă de una ca asta, cum să fie nemaipomenită o vechitură de fier?“Nici moşul nu e prost, lucrul bun n-are nevoie de reclamă, gândise el atunci, convins totuşi că a lui era şi mai frumoasă şi mai rapidă şi că, în general, nu avea rost să încerce să facă vreo comparaţie, cu toate că îl mânca limba să i-o ceară măcar un tur. Dar să încuie mai întâi peste tot şi pe urmă, că doar nu este nici o grabă, şi se cuvine, de asemenea, să afle povestea, pentru că nu poţi aprecia o bicicletă ca asta fără să îi ştii istoria, fără să te minunezi de lumile pe care le-a străbătut până aici. Moşului i-a lăsat-o, când a plecat, chiar arhitectul, el nu mai avea ce face cu ea la Bucureşti, aşa că

nu i-a rămas decât să înghită în sec şi să rabde, să considere pălăvrăgeala paznicului ca un rău necesar, să accepte regula dialogului pe care îl provocase cu bună ştiinţă şi să spere că, în curând, se va arunca în şa şi va porni pe lângă zidurile înalte, pe lângă magazii, strunind între pulpe nichelatul, straşnicul bidiviu. La urma-urmei, de când lucra aici, la administraţia fabricii de mandoline, avusese timp să descopere că viaţa este o lungă serie de frustări.

„Care va să zică, proiectul era gata şi domnul arhitect se plimba zi de zi pe plajă de la un capăt la altul, fără să-şi poate ascunde nervozitatea. Era un om de statura ta dar cu burtă, de aceea transpira teribil, când cobora de la vilă, ca să-l întâlnească pe signor Paolo, veneţianul."

Dar vineri, când s-a întors acasă, i-a spus Verei, în timp ce ea îi turna îndelung apă peste chica roşcată şi peste umerii arşi de soare, că a venit vremea să o lase dracului de economie; era un semn că se hotărâse să o scoată la lumină, că îşi înfrânsese toate complexele şi că vroia să arate de ce este şi el capabil iar Vera, bănuind ce vrea el să spună, s-a apucat cu mâinile de cap, adică: uite ce mare spaimă a cuprins-o, apoi, izbucnind şi ea în râs, aruncă pe el toată găleata, ai înnebunit de tot bărbate, cu tine nu se mai poate face nimic. El a dat, aşa ud cum era şi plin de clăbuc, uşa la o parte, ca să privească ţevile şi spiţele şi coarnele răsucite ale ghidonului şi dintr-o dată privirea îi fu prinsă de oglinda sclipitoare care-i întoarse o faţă nouă, destinsă, elastică, pe care se putea citi o satisfacţie sălbatică.

„Chestia era că, deşi se aprobaseră fondurile, unde dracu' să găseşti prin împrejurimi forţă de muncă specializată? Erau lucrări de mare fineţe, spunea signor Paolo, veneţianul, specialistul în mandoline. Poate ne gândim la alt loc, mai aproape de vreun oraş, insista arhitectul dar signor Paolo arăta cu un gest vag cerul sclipitor şi marea

şi nisipul când verde ca fierea, când galben şi aspru, fierbinte, înşelător.

Nu există, de fapt, decât această lume. Ea pare o invenţie a privirii, un suport precar ivit din necesitatea de a părăsi uneori limitele propriei mele fiinţe, de a iscodi în afara obsesiilor mele definitive în căutarea unui iluzoriu reper. O pipăire prudentă a unei fâşii monotone de plajă, asta este privirea mea, o aventură tactilă într-un spaţiu improbabil, poate imagimar, în orice caz neconturat cu precizie. Iar dacă lumea începe aici, pe ţărmul lagunei, printre stânci, ea nu este decât ameninţarea adâncirii ei tot mai periculoase, într-o direcţie nedorită, greşită, ce se poate concretiză aberant. De aceea, cred că sunt nimerite cuvintele lui Machiavelli şi că ar fi bine să fie scrise undeva la îndemână, pe aproape, cu aur pe o placă de marmură albă: „Acest văzduh este plin de duhuri care, milostive faţă de muritori, îi avertizează cu preziceri sinistre de nenorocirile care-i ameninţă.“ De aceea, privirii mele tactile, gelatinoase, fragile, vulnerabile, nu trebuie să îi deschid aceste nesfârşite orizonturi în care se poate pierde, se poate dilua tot mai mult, ci trebuie să îi îngustez cât mai drastic elanul, să o împiedic să vadă tot ce ar putea fi dincolo şi pentru asta îmi pun ochelarii de soare, ochelari cu lentile fumurii. Numai aşa pot porni în căutarea lui signor Paolo. (Câteodată îmi vine îngrozitor de greu, dar trebuie să o fac, pentru că signor Paolo mă aşteaptă.) El a scos deja, de sub scheletul alb al balenei sale eşuate, sticla cu vin care începe să se încălzească, aşa că iată-mă lângă el, hei, salut, ciao, şi abia acum signor Paolo duce sticla la gură. E rândul meu, şi simt pe buze gustul detritusului răcoros, al nămolului de sub nisipuri, unde a păstrat el sclipitoarea, fluida ameninţare. Tangajul. Nu în afară, ci chiar în pântecul corabiei. Răul de mare. Îi spun că înăuntru e un mesaj şi ciocănesc cu degetul în matitatea indescifrabilă a recipientului. Pentru fiecare e altul, răspunde Paolo. Citeşte-mi-l pe al tău, îi cer eu, şi veneţianul începe să recite din

Campanella:

> „*Liberta, signor, bramo,*
> *e tu pur non m'ascolti,*
> *ma vogli gli occhi altrove.*“

Însă gândurile lui se îndreptau mereu spre cursiera moşului, a arhitectului adică, aşa că se prefăcea doar că-l ascultă, dând cuminte din cap şi explicând din când în când, fără convingere: extraordinar, domnule, luând din ţuică şi servind din mizilicul foarte gustos, cu sentimentul că timpul s-a oprit sau, poate, se scurge cu o încetineală cumplită. Aşa că, aproape nu-i vine să creadă că pledalează în sfârşit de-a lungul clădirilor albe şi a gardului înalt de sârmă, nu poate fi adevărat, îşi spune el, chiar dacă numai pentru că i-ar plăcea să se dedubleze, să fie martor, să se poată contempla cum aleargă fericit, cum pluteşte eliberat de condiţia lui târâtoare, cum transcende... Ce idei îi mai veneau şi lui, o să o facă praf pe Vera, o să o zăpăcească povestindu-i trăirile lui şi, deodată, el era chiar arhitectul şi alerga pe şoselele fierbinţi sau pe drumuri înguste, invizibile, secrete, către locuri indepărtate şi fără nume, către comunităţi niciodată descrise în istorii şi geografii, uitate de lume, izolate, unde, ajungând, îl întâmpinau cârduri de raţe şi de gâşte. Încerca să ghicească, după înălţimea ferestrelor, după forma acoperişurilor, dacă aici se află ceea ce caută el, un singur element ce ar putea fi recunoscut, care să-l ducă cu gândul, poate, la templul lui Solomon sau la altă construcţie compatibilă cu arhitectura fabricii de mandoline. Nemulţumit, nici măcar nu încetinea, se ducea mereu în norul lui de praf, fără să-i pese că marea în urma lui era tot mai albastră, că laguna era tot mai pustie şi mai tăcută, confundându-se cu zările tulburi ale unui improbabil trecut.

„Dar ce figură şi signor Paolo, ăsta! Aşa un om mai zic şi eu, bravo lui, dar să ştii că n-a avut noroc.“La început, nu îndrăznise, se mulţumea să tragă cu coada ochiului la materialele rânduite frumos în depozit şi poate că numai întâmplător se aşeza din când în când pe câte o stivă de pari lungi şi groşi, deformaţi de noduri, crăpaţi, scârţâind şi pocnind pe măsură ce se uscau în după-amiezele asfixiante, acoperindu-se treptat de un strat cenuşiu de sare, pietrificându-se cu încetul, ca nişte coloane hărăzite nici unei bolţi, semne ale unei prăbuşiri în singurătate anterioară construcţiei, muzica lor stranie prefigurând răsturnarea obişnuitei dialectici a creaţiei, după cum avea el să-i mărturisească uneori arhitectului. Şi astfel descoperise signor Paolo, în depozitul părăsit, trunchiurile albe, răzleţe, ale unor arbori necunoscuţi, din tăietura cărora lipseau cercurile mai întunecate ce permit stabilirea vârstei, şi care scoteau un sunet când tânguitor, când vesel, ca al unor scripeţi pe care alunecă saulele de amaraj, şi care răspândeau în jur o răcoare şi un miros proaspăt şi ademenitor din cauza căruia era tot mai des tentat să renunţe sau cel puţin să întârzie la cina simplă, cu peşte şi fructe, pregătită de arhitect şi aşteptând îmbietoare pe frunze de salată verde şi uneori pe frunze de Ulva latuca în adâncurile unor mari scoici trandafirii, sus, în bucătăria imaculată a vilei, unde ventilatoarele zumzăiau necontenit emiţând un fel de gânduri indescifrabile, obsesive, bolnăvicioase, sub fruntea moartă, de piatră, uşor aplecată deasupra mării din dantelele gulerului calcaros al falezei.

Cam tot atunci începuse şi arhitectul să cutreiere satele din împrejurimi, astfel încât, în scoicile care ţineau loc de farfurii, se zbăteau uneori zargani umezi şi transparenţi sau hanuşi sorbind inutil aerul printre buzele groase şi mute, strivind sub cozile zdrenţuite căpşuni, în timp ce căldura se răsucea sfredelitoare, cu o dureroasă perseverenţă. Şi, dintr-o dată, începu să cânte. Era un cântec straniu, tânguitor, despre

un oraş care se scufundă implacabil în apele mâloase ale unui golf îndepărtat, despre ziduri putrede care se năruie în tăcere peste trupurile adormite în îmbrăţişări prea crispate, prea lungi, despre un oraş ale cărui oglinzi pe jumătate acoperite de valuri reflectă zborul precipitat al păsărilor sălbatice, păsări negre, păsări de pradă, săgetând văzduhul printre turlele ruginite şi înclinate ale catedralelor, strălucind întunecat şi pierzându-se apoi în umbrele ce se lăţesc tot mai mult peste adâncuri, înfiorându-le.

Va trebui, însă, să îl las pe Paolo, nu înainte de a desena cu unghia o treflă pe coasta de lemn a balenei eşuate. Setea, arzătoarea sete mi s-a domolit şi pot acum înainta cu prudenţă spre linia înşelătoare a orizontului. Este un loc spre care am privit adeseori de la fereastră, o stâncă aflată la limita dintre albastrul lăptos al apelor şi cenuşiul nisipului. Partea ei de jos este verde, ascunsă vederii atunci când briza se înteţeşte şi berbecii de spumă o înfăşoară. Acolo mă aşteaptă femeia-pescar, potrivind momelile vii în cârlige. La întoarcere, mă gândesc la acea stâncă. La fel, şi cuvintele mele vor acoperi cu spuma subţire a semnificaţiilor mica istorie pe care veneţianul, nemişcat, o ascultă. Da, Paolo, nu ar trebui să am aceste resentimente, pentru că noi toţi desigur că suntem doar o biată adunătură de nebuni, sau mai mult decât atâta, ni se pare numai că suntem, că mai suntem încă, dar numai nişte închipuiri bântuie aceste nisipuri, nu e de mirare că ne simţim marginalizaţi. Şi Paolo, după ce a ezitat îndelung, mai dezgroapă din nisipul frământat de picioarele lui butucănoase o sticlă cu vinul acela dezgustător. Cu toate astea, prietene, nu o pot suferi, tu ce crezi despre ea, poate că nu este decât o închipuire, nu-i aşa? Pentru că mi-a arătat scobitura din stâncă unde colcăiau puturoase şi minuscule creaturi fosforescente, trezindu-mi repulsia, Paolo şi nu am mai putut să mă stăpânesc şi am plesnit-o peste obraji cu putere... Dar ce crezi că a făcut ea? Vinul negru, din boabe moi, mucegăite, picură

de pe bărbia lui Paolo, apoi şiroieşte pe pepţii cămăşii albe, însângerând-o. S-a lăsat în genunchi în faţa mea şi, înainte de a-mi da seama ce se întâmplă, a început să îmi sărute mâinile. Femeia face gesturi largi, cu braţul drept, este un cod, desigur, transmite un mesaj, semnalizează un pericol imitent sau cere ajutor sau, pur şi simplu, salută, sau poate mă cheamă, Paolo, mă invită în regatul ei, îmi propune o escapadă, însoţindu-şi mişcările cu ţipete guturale, cu scurte şuierături, cu clinchete şi foşnete groteşti ca toată această istorie în care braţul ei stâng rămâne absolut imobil, de parcă ar aparţine altei realităţi, altui timp, strângând între degete capătul şiragului de peşti lunguieţi şi argintii. Dar nu există decât o singură lume, aceasta. Către ea mă îndrept, pipăind drumul cu apendicii moi, gelatinoşi, ai privirii mele ce lasă dâre subţiri şi strălucitoare peste dunele searbedei amieze, fecundând-o prin înţelegere aşa cum şi tu, cu lucrul tău, faci să pară absurdă sterilitatea acestei nesfârşite aşteptări, care, totuşi...

„Hei, mai încet, că o să-i sară dracului lanţul!“, dar povestea era lungă şi noaptea îşi balansa hipnoticii aştri din ce în ce mai ameţitor iar moşul dădea semne că este victima unei memorii de elefant, scoţând la iveală cele mai neînsemnate amănunte cu o uşutinţă enervantă, devenea din ce în ce mai risipitor, se adâncea într-un noian de aduceri aminte, tot dumicând mizilicul, tot sorbind din ţuică, şi iată că arhitectul alerga acum tot mai departe, întârziind uneori câte două sau chiar trei zile, de unde se deduce că ajungea în locuri pe care noi poate că nici nu le bănuim, călare chiar pe bicicleta asta hodorogită, în locuri care poate că pentru noi nici nu există sau nici nu se cuvine să avem cunoştinţă de existenţa lor, deşi nici acolo nu se găsea ceea ce căuta el, adică o mână de oameni care să ştie cum trebuie construită o fabrică de mandoline pe nisipurile lagunei, printre stânci.

Uite ce este, îi stătea lui pe limbă să-i spună, dumneata n-ai decât să povesteşti, povesteşte, eu îţi ascult fiecare cuvinţel, ţi-l sorb de pe buze cu evlavie, chiar dacă exact în clipa asta îi dau drumul uşurel pe lângă gară, mă strecor în linişte, mă duc, alunec, în timp ce arhitectul se întoarce din ce în ce mai obosit şi mai asudat, mai dezamăgit de eşecul acestei absurde căutări fără speranţă, al acestei scormoniri printre himere care nici măcar nu-i aparţineau, enervat, mai ales, de gândul care îi încolţise în minte în legătură cu Paolo, străinul veneţian încăpăţânat în a crede că lemnele lui pot cânta sau pot pluti în lumea noastră de vietăţi minuscule, fosforescente, peste apele întunecate. Căci Paolo părea tot mai absent, tot mai desprins de proiectele lor, tot mai ironic; devenise *un* Paolo batjocoritor, aruncându-i lui pe umeri eşecul întregii operaţiuni.

Înţelegi, Vera?

Drumul era uneori doar o bandă subţire şi dreaptă, alteori descria mari curbe, nesfârşite arcuri, aşa că adeseori se rătăcea, nemaiştiind dacă mai fusese pe acolo sau dacă, într-adevăr, se îndrepta spre un ţinut necutreierat încă. Expediţiile lui se transformau în lungi hoinăreli pe nicăieri şi de aceea, se pare, i se întâmpla tot mai des să uite de ce se afla într-un loc sau altul, pentru ce plecase, sacrificând impulsul iniţial, pragmatic, unor incontrolabile, labirintice divagaţii despre distanţe, singurătate şi căutare fără scop. Trădătorule, îi striga Paolo la înapoiere, fără să-l întrebe nimic despre rezultatul explorărilor sale îndelungate (întinzându-i sticla cu vinul acela negru, urât mirositor, sticla în pântecul căreia se năştea un răspuns învăluit pe dată în aburii ameţitori al alcoolului), într-o bună zi te voi invidia pentru bicicleta ta miraculoasă şi arhitectul nu putea să nu observe zâmbetul straniu de pe buzele lui Paolo, în aparenţă acelaşi Paolo, aşteptându-l sprijinit de bordul diafanei gondole pe care o cioplea fără

odihnă pe ţărmul lagunei, printre stânci. Drumuri aproape pustii, pe care se intersecta din când în când, foarte rar, cu alţi călători solitari, poate cu sine însuşi, recunoscându-se pentru o fracţiune de secundă în aplecarea gâfâită asupra ghidonului, în încordarea spatelui, în crisparea fără seamăn a muşchilor, destinaţi să îl poarte spre nicăieri.

Şi cu toate astea simţea o bucurie fantastică în clipele acele când, în sfârşit, putea să pedaleze în voie prin curte, atât de uşor, parcă fără nici un efort, simţind pe lângă urechi şuierul aerului despicat cu viteză, plăcerea linei plutiri făcându-l să se întrebe de ce arhitectul ar trebui să caute şi altceva şi nu s-ar fi mulţumit şi el cu zborul, cu trecerea, cu înscrierea pe lina traiectorie a drumului acesta fără început şi fără istorie, fără sfârşit şi fără concreteţea trăirilor obişnuite, ca pe o bandă a lui Mobius cu intrări şi ieşiri neaşteptate din şi în spaţiul muzical, inefabil, al fabricii de mandoline.

Iar când veni toamna, nesfârşitele apusuri au început să picure peste lagună străluciri rubinii. Ploua adeseori şi Paolo, veneţianul, întinsese peste corabia lui pe jumătate aievea şi pe jumătate închipuită pânze multicolore, prelate, petrecând ceasuri întregi în preajma ei, cu veşnica sticlă ridicată în semn de închinare vulturilor care se roteau tot mai aproape, nepăsători. De fapt, învelise gondola într-un giulgiu, carnea ei se topea în umezeala tristelor după-amieze ca o iubită ftizică, se ducea de pe lume fără ca, măcar o singură dată, să fi plutit, se stingea, virgină şi palidă, fără vârstă, de o lepră misterioasă, rapidă, jignitoare. Iar el era chiar arhitectul şi stropii mari, de ploaie, îl izbeau în faţă, explodau pe asfalt, sfârâiau şi bolboroseau în urmă înecând orice alt sunet, orice cuvânt, aşa că ar fi putut să spună orice, să strige, să cânte, să îl cheme pe signor Paolo alături de el pentru a împărtăşi măcar acum, atât de târziu, libertatea şi bucuria, aşa cum împărtăşiseră pe ţărmul lagunei, printre stânci, adevărul din pântecul lunecos al vreunei sticle, şi, în acelaşi timp, putea să uite, să nu-i pese,

să tacă, să asculte, să spere.

Ce, tu nu i-ai văzut niciodată, dragă Vera, nu i-ai remarcat cum o şterg în fiecare sâmbătă, fără o vorbă, nu ai atins şi tu cu mâna şiragurile de peşti argintii mirosind a fragi, transparenţi, electrici, nu ai păstrat şi tu, ca pe o taină, fiorul acelei neobişnuite mângâieri?

Şi ce surpriză când se trezi deodată din reveriile lui tocmai în piaţa fumegoasă şi pustie, îndepărtată şi atât de deosebită. Ochii lui flămânzi începură pe dată să măsoare proporţii, să apecieze distanţe, să descifreze unghiurile care segmentau monitonia previzibilă a unei arhitectonici altfel atât de banale, dezvăluind o genială şi simplă opoziţie, faţă de stereotipiile cotidiene, în afirmarea unor neaşteptate nuanţe. Crezu, la început, că nu se va mai sătura niciodată, că va admira nesfârşit bogăţiile acelui nou stil pe care doar îl intuise, uneori, din micile bucurii, din spaimele, din perplexităţile lui signor Paolo, pe care abia acum ajunsese să îl înţeleagă cu adevărat, dar îşi ascunse curând faţa în palme, obosit, înspăimântat, fiindcă ajunsese la căpăt si de acum numic nu se mai putea întâmpla. Era posibilă, desigur, o anumită agitaţie, aşa cum s-ar fi cuvenit să se petreacă în cazul mărturisirii acestei revelaţii, sau nepăsarea şi tăcerea, liniştea, dacă ar fi distrus, dintr-un sălbatic imbold, planurile fabricii de mandoline.

„Noi nu putem să-i înţelegem pe oamenii ăştia, măi băiete, îi mână de la spate câte o idee, îi obsedează, dar dacă reuşesc să şi-o vadă cu ochii rămân pe gânduri de parcă le-ar cădea fără veste cine ştie ce nenorocire pe cap. Hai, mai ia, că e bună a dracului ţuica asta şi măslinele parcă ţi se topesc în gură.“Totuşi, când s-a întors a încercat să pară cât mai degajat, cât mai vesel, hei, Paolo, striga arhitectul şi flutura mimând o extraordinară victorie peticul de hârtie, împiedicându-se mereu, pentru că

picioarele lui obişnuite să pedaleze se înfundau în nisipul rece şi umed, uite, Paolo, cu o bucurie străină, cu un entuziasm oţeţit, signore, veneţian încăpăţânat, speriind vulturii dormitând cu aripile desfăcute pe resturile putrede şi pestriţe ale balenei eşuate. Ştia că trebuie să fie acolo, în spaţiul destinat începutului echivoc al lumii, al acelei lumi, al unicei lumi posibile, în care privirea lui de melc s-ar fi putut adânci pentru a desluşi silueta, trupul melodios al nestatorniciei în care Paolo simţise că se cuvine să fie ridicată fabrica de mandoline, corabia?, ca o îndrăzneaţă şi deopotrivă derizorie evadare din orizontul violet, spart de ţipetele speriate ale păsărilor gonite de furtună pe ţărmul lagunei, printre stânci. Contractul, Paolo, contractul. L-am adus. Dar vocea lui cădea moale în cenuşia pustietate, informă, părea nefirească şi străină, aşa că vulturii se reaşezară pe locurile lor, răsfirându-şi iar aripile grele, puternice, ţipând rar, gutural, adormind printre ţipete, apatici, şi arhitectul, indecis, se opri în apropierea lor, tăcu, lăsă braţele în jos, aşteptând să-l cuprindă treptat înţelegerea asupra propriei eşuări pe plaja de la marginea lumii. Păsările se strânseseră unele în altele, incapabile de zbor, neputincioase, răsucindu-şi capetele mici, ochii de sticlă cenuşie, în timp ce ghearele lor se înfigeau în bordurile moi ale gondolei, fărâmiţându-i carnea bolnavă, îmbătrânită prematur ca şi lumina dimineţii.

Ea exercită asupra mea o fascinaţie inexplicabilă, o morbidă atracţie care mă ţintuieşte locului, la pândă, pe nisip, tremurând tot de încordare, de nelinişte. Îi vorbesc mereu, mai mult ca să-mi pun ordine în gânduri, pentru că femeia-pescar nu mă poate auzi, e surdă, Paolo, sau face exerciţii de absenţă, se pregăteşte, poate, pentru o lume fără cuvinte, o lume cumplită pentru nişte flecari ca noi, nu-i aşa?, sau poate e doar o închipuire de care nu pot scăpa nici măcar aici, nici măcar acum. De obicei, îi povestesc ce mi-ai spus când te-am întrebat dacă nava ta va pluti vreodată, ştii tu, mă

refeream la ceea ce reprezintă ea pentru tine, iar tu ai mai desfăcut o sticlă şi ai scuipat peste bord în ochii larg deschişi ai realităţii, signore, ca să-mi răspunzi mult mai târziu, la cină, vorbindu-mi totuşi despre altceva, despre mandoline, despre sunetul care se desprinde, pur, din cutia de lemn, la urma-urmei un obiect banal, chiar urât, neatrăgător, fără supleţe sau farmec, şi pluteşte îndelung peste valuri, pestezidurile despovărate de viaţă ale înecatei tale Veneţii, ale subacvaticei cetăţi în care, dacă eşti atent, poţi să simţi deodată vibraţia unei activităţi subtile. Da, sunetul, îl vizualizez acum, muzica, înotând ca un cetaceu uriaş care respiră pentru ultima oară aerul otrăvit al singurătăţii înainte de a eşua pe ţărmul ascuns de ceţuri, printre făpturi mărunte şi agitate, ieşind brusc din invizibile spaţii ca o colosală alcătuire imposibilă, ca un turn misterios şi gigantic, ca prova unei fantomatice nave purtătoare de mister, neaşteptată, perturbatoare, divină. Cum spuneai tu, un vapor cu luminile stinse, descoperind brusc o trecătoare secretă dintr-o lume în alta, dintr-un vis în alt vis. Mi-a plăcut foarte mult expresia chipului tău în acele clipe de neuitat, aşa fi vrut, atunci, să văd realizate planurile noastre, ţi-am înţeles încăpăţânarea şi mi-a fost ruşine că, uneori, m-am îndoit de sinceritatea ta. Şi totuşi, la capătul firului de mătase – întins până departe, în larg, cu ajutorul unei greutăţi de plumb –, cel pe care îl ţine în mână, freamătul unor clopoţei minusculi dă naştere unei tensiuni nebănuite. Femeia-pescar simte mica vibraţie care stârneşte vârtejuri în nisipul fierbinte, scânteieri discrete, minuscule flăcări reci stingându-se şi aprinzându-se neîncetat, şi braţul ei se ridică deîndată, în timp ce un gâlgâit victorios îi umflă grumazul. În cârlige se zbat, agonizează orbiţi de amiaza incandescentă lufari argintii, zargani, rândunele de mare cu spinările încă întunecate, cu pete vii de culoare pe membranele diafane ale înotătoarelor, cu ochii încă galbeni şi adânci, în care continuă să joace imagini din lumea albastră, de dede-

subt. Ce crezi, Paolo, despre femeia asta, îl întreb. Poate că este doar o închipuire, îmi răspunde. Şi atunci desfac încet batista şi îi arăt cei câţiva peşti. Zâmbeşte, parcă obosit, încurcat, desigur că este numai o chestiune de vocabular, o problemă de semantică susceptibilă de a aduce în conversaţia noastră echivocul ca formă de comunicare. Pentru că, de fapt, nu există decât o singură lume, nu-i aşa? Paolo duce din nou sticla la gură iar clătinarea greoaie, clipocitul pântecului ei transparent îmi alungă pentru un timp îndoielile, îmi şterge din memorie chipul femeii-pescar, despre care vocea persistentă a veneţianului continuă să spună, reafirmându-i, probabil, imaterialitatea, aşa cum plaja îngustă vorbeşte despre incalculabila adâncime a oceanului.

Şi abia atunci auzi telefonul. Suna cine ştie de când şi nu îl auzise nici moşul, furat de firul povestirii; sau poate că apelul acela nocturn făcea şi el parte din aceeaşi istorie în care avea să fie auzit cu o atât de mare întârziere, pentru că nu era exclus să fie un apel pentru arhitect sau pentru Paolo, specialistul de mandoline. Cu toate astea, se repezi ca ars pe scări în sus, sărind câte trei trepte, pentru a nu pierde nici un amănunt din strania întâmplare la care devenise fără voie părtaş, fascinat de fantasticele ei conotaţii, intuind un sens ce avea să-i influenţeze propria existenţă, până în acele clipe atât de banală, de măruntă, fără să-i mai pese de loc, dar absolut de loc de bicicleta lui sau de cealaltă bicicletă, de proiectata lui călătorie sau de cealaltă călătorie, ci numai de vocea de la capătul firului. Dar, când ajunse la secretariat şi deschise uşa masivă, capitonată, apelul încetase, numai becul roşu mai clipea încetişor, din ce în ce mai stins. Nu a fost nimeni, îşi spuse el, trântindu-se într-un fotoliu ca să-şi mai tragă sufletul, vreo greşeală, dar becul continua să pâlpâie cu încăpăţânare, chiar dacă aparatul zăcea mut pe biroul de mahon. O rază de lumină se plimba pe tavanul alb, simplu, şi el, cine ştie de ce, se ridică şi duse receptorul la ureche. Nu se auzea o

voce, nu era nici măcar o respiraţie, ci doar un clipocit îndepărtat, prelins de-a lungul firului aerian, un zvon, un tremur abia perceptibil, trecător. Eşti tu, întrebă el, nu-i aşa că eşti tu?, ştiind dinainte că femeia-pescar nu putea să-i răspundă pentru că nu putea să-l audă, nefiind, la urma-urmei, altceva decât o închipuire, chiar dacă putea acum să simtă şi el, prin telefon, briza stârnită din senin pe ţărmul lagunei, printre stânci. Apoi închise telefonul şi coborî râzând singur de prostia lui dar mâinile încă îi mai tremurau şi sub pleoape simţea o arsură, o lacrimă, pesemne un inexplicabil regret.

„Mai ia o picătură de ţuică“, îi spuse moşul, cu înţelegerea specifică vârstei.

Aşa că vineri, când s-a întors acasă, decis să o scoată, în sfârşit, la iveală, să arate că nu este nici el fitecine, că poate oricând să încalece şi să pornească fără teamă în călătoria pe care, mai devreme sau mai târziu, o face orice bărbat, i-a spus Verei să-i pregătească ceva şi să-i aducă schimburi. Măi, fir-ar să fie, i-a răspuns ea, jumate în glumă, jumate în serios. Dar, de îndată ce ieşi din curte şi începu să pedaleze, şoseaua se îngustă, aerul se făcu din ce în ce mai străveziu, vulturii începură să coboare asupra lui şi să-l studieze cu ochii lor mici şi cenuşii, în timp ce toate gândurile despre importanţa acestui drum îl părăsiră, făcând loc unei muzici nemaiauzite, complicate şi fine.

LEMNUL

Cred că mă cunoaşteţi, numele meu este Max. Deşi regizorul mi-a interzis să folosesc securea, sub pretextul că ar putea sări vreo aşchie, că aş putea răni pe cineva, de luni în şir o pregătesc pe ascuns, îi netezesc cu gresia tăişul impecabil, fără nici o ştirbitură, o ung cu vaselină pentru ca umezeala să nu atace oţelul sclipitor, apoi o învelesc într-o haină veche, cu căptuşeala desfăcută, o arunc în ladă şi trântesc capacul pe care sunt pictate grosolan scene din vodeviluri, prinţi palizi şi doamne opulente, cerşetori şi femei de stradă, castele, corăbii şi militari cu ţinuta în dezordine şi atât de multe alte tablouri noi sau recuperate din colbul istoriei, aranjez deasupra pledul peticit şi mă aşez peste toate astea cu evidentă şi naturală măreţie, mă cuibăresc, mă institui, mă pun, ca pe un tron, maiestuos, cu pipa atârnată între buzele groase, vineţii, semnificativ arcuite pe mutra mea rotundă, buhăită, serioasă, exact aşa cum pot fi văzut în afişele zdrenţuite de vânt, lipite pe ziduri, pe la colţuri de stradă, fâlfâind ca nişte perdele în faţa unor ferestre zidite, oarbe, întunecate pe veci.

În acest timp, doamna Cati, ca în toate după-amiezele fără spectacol, probează diferite peruci, se priveşte în apele clare ale unei oglinzi mai mult sau mai puţin veneţiene. Nu pot să nu îi admir gesturile elegante, felul în care prinde buclele grele pentru a le sălta uşor, pentru a le potrivi şi a le stăpunge cu ace prelungi, de argint; nu pot să nu mă gândesc la toată viaţa mea petrecută alături de acesată creatură făţarnică, la statornica ură pe care, de atâta amar de vreme, i-o port.

Poate că sentimentul acesta regretabil şi, fără îndoială, teatral nu ar fi înflorit în sufletul meu dacă nu mi s-ar fi infiltrat în minte, zi după zi, gândul că fără ea nu aş fi cunoscut niciodată gloria, împlinirea, nemurirea prin artă; că fără ea, fără ideea ei genială, regizorul nu m-ar fi observat niciodată şi nu aş mai fi apărut pe scenă,

îmbrăcat cu fracul meu demodat, pentru a polariza, timp de o oră întreagă, interesul dumneavoastră, al celui mai felurit public ce poate fi întâlnit printre crescătorii de animale din stepa calmucă şi printre rafinaţii pensionari ai academiilor de teatru din Paris, Londra sau Amsterdam; nu m-aş mai distra zile în şir, încercând să-mi amintesc în ce împrejurări am primit cele câteva sute de medalii, ordine şi tot felul de alte distincţii: un bagaj greoi la care poate că aş fi renunţat dacă nu aş fi fost obligat, din când în când, să îl expun în vreun lobby înţesat de lume.

Sigur, pe doamna Cati nu am părăsit-o nici pentru o zi în toţi aceşti ani, am purtat-o cu mine peste tot, căutând, într-un mod poate prea subtil, să mă răzbun, pentru mizeriile îndurate odinioară, prezentând-o alături de celelalte trofee. Dar, în ciuda eforturilor mele, chipul ei rămâne în continuare acoperit de dispreţuitoarea mască a indiferenţei, care mă urmăreşte şi în vis. Ştiu, ea consideră că, fiind cea care a găsit LEMNUL uriaş rostogolit de valuri, ar trebui să fie adevărata stea a spectacolelor noastre sau, măcar, să i se acorde o atenţie mai mare. Dar colaboratoarea mea este, de fapt, o figură meschină, care refuză să vadă adevărul.

Aşa că, mă ridic de pe capacul pictat şi mă apropii de doamna Cati, abordând irezistibilul meu zâmbet profesional. Îi spun că e timpul să ne repetăm rolurile. La început, pare nedumerită. Apoi, ca trezită din somn, clipeşte de câteva ori şi începe să declame cu voce joasă.

Doamna Cati: Trupa noastră ajunsese în Sud cam demoralizată, lipsită de speranţă şi orizont. Ne instalasem pe o plajă pustie, în apropierea unui sat de pescari – ah, nu voi putea uita niciodată ţipetele de alarmă ale pescăruşilor –, ne instalasem pe o plajă pustie şi pregăteam o piesă nouă, „*Întoarcerea lui Ulise*“ sau cam aşa ceva. Erau câteva scene tari, nu ne dădeam în lături de la nici un truc dacă astfel puteam obţine

un strigăt sincer de oroare, de groază. Orice semn de emoţie din partea spectatorilor, puţini şi cam vulgari, era o adevărată victorie pentru noi, deoarece textul era sărac, n-avea nerv, iar replica venea anapoda, falsă şi fără strălucire.

Octombrie bătea în obloanele vagoanelor. Un vânt subţire ne ameninţa stagiunea cu o moarte rapidă şi tristă. Cine să mai coboare, pe stâncile lunecoase ale falezei, pentru a vedea o mână de actori obosiţi, încercând, cu ultimele lor puteri, să dea viaţă unor personaje şi unor idei uitate, anacronice? Tânjeam după un public generos, receptiv, visam adeseori săli spaţioase, în care ropotele de aplauze nu mai contenesc, multiplicând la infinit un succes colosal. Şi, în tot acest timp, ne îngrijeam de hrana cailor slăbănogi şi apatici, ne cârpeam costumele, imaginam decoruri noi, ne distram, în nopţile fără lună, şterpelind câte-o găină de prin curţile oamenilor...

Max: Mai tare şi fii atentă la ţinută. Capul pe spate, ăsta nu-i un rol pe care să-l interpretezi egal, ca pe al Ofeliei, de exemplu. Trebuie să nuanţezi, să se simtă ezitări şi elanuri, bucurie şi spaimă ascunsă. Nu mă privi cu ochii ăştia goi, de păpuşă; lasă peste ei o ceaţă plină de sensuri, de adâncimi!...

Doamna Cati: Hai, termină, n-ai să-mi dai tocmai tu lecţii de actorie!...

Lemnele se sfârşiseră şi puţinele provizii pe care le mai aveam abia de ne mai ajungeau, mie şi lui Max, pentru o zi sau două. Max făcuse şi un guturai urât, îi plângeai de milă, nu alta. El şi aşa nu este în stare de nimic, are încheieturile subţiri, lipsite de putere, pieptul slab, descărnat, şi un gât lung plin de cute, un gât de pasăre. Se înfofolise în nişte cârpe mizerabile şi scâncea atât de tare într-un colţ al vagonului, încât îmi accentua într-un mod scandalos starea de melancolie, de tristeţe. Mă simţeam frustrată, aveam nevoie de distracţie, de o ralaxare...

Dar cui să-i spun toate astea, acestui ipochimen lipsit de bărbăţie, acestui individ cu

aspect de moluscă, degradat, fără idealuri? Pe el nu-l interesează decât supa din lingură şi peticul din turul pantalonilor! Privindu-l, simţeam cum mi se urcă sângele la cap, mă simţeam singură şi deznădăjduită. Mă simţeam femeie până în vârful unghiilor. Mă simţeam în stare să înfăptuiesc o crimă. Aşa mi-am amintit de LEMNUL acela pe care valurile îl aruncaseră pe ţărm.

Max, i-am spus, ţi-e frig, sărmanule, eşti complet îngheţat! Până când se vor întoarce actorii şi regizorul, tu ai să te cureţi, măi băiatule, şi-ar fi păcat, zău aşa... Du-te, mai bine, şi taie LEMNUL, ştii tu care, să aţâţăm focul, să ne mai dezmorţim şi noi...

MAX (*aparte*): Vai, scorpia vrea să mă omoare! Vrea să tai LEMNUL ăla noduros, căruia nu i-au venit de hac nici Othello, nici Hercule... Poirot, nici Agamemnon sau cum îi spune, îmi scapă numele, şi să-l tai eu, un amărât care de-abia am reuşit să rup biletele de intrare şi să ridic sau să cobor cortina! Desigur, musculoşii trupei vor râde de mine. Sunt mort, nu am nici o scăpare! (*Către doamna Cati*) Dar, draga mea, ei pot sosi deja în orice clipă, chiar mi se pare că-i aud venind! Nu este Hamlet cel care chicoteşte la urechea Desdemonei, făcând-o să uguie ca porumbeii?

DOAMNA CATI: Nu mai pierde nici o clipă, uite, ai şi început să delirezi! Peste câteva momente va fi prea târziu. Du-te mai repede şi taie LEMNUL ăla!

MAX (*Iese din vagon abia ţinându-se pe picioare, strănutând, bălăngănindu-se, slăbit de guturai. Caută cu privirea un lemn, orice lemn, pentru că, la urma-urmei, marea este atât de generoasă! Din păcate, nu vede nimic altceva în afara* LEMNULUI*, care îi răsare drept în faţă. Securea este înfiptă exact în mijlocul lui, în rotocolul central, în primul cerc, în primul cearcăn. Nu este un lemn adevărat, ci un coşmar. Fibrele îi sunt încolăcite, înnodate între ele ca şerpii, putrede, lipsite de elasticitate. Umflături*

urâte, negre, se iţesc în toate părţile. Fără îndoială, ceea ce are în faţă reprezintă resturile unei rădăcini foarte bătrâne, care a aparţinut unui arbore falnic, secular.): Iubito, cum am să reuşesc eu să despic, să sparg, să tai cu securea un astfel de lemn? (*Aparte*) Câtă cruzime! Clipele îmi sunt numărate! (*Către doamna Cati*) Eşti sigură că efortul acesta mă va salva? Crezi că este posibil să rezist, să-mi depăşesc slăbiciunea trecătoare pentru ca, pe urmă, să ne încălzim amândoi la flăcările jucăuşe, produse de... Produse de...

Doamna Cati: Surcele.

Max (*Desprinde securea din strângerea lemnului, o ridică şi o repede cu toată forţa de care dispune. Buf! Nici un efect. Personajul transpiră. Cineva a aprins un reflector.*): Fir-ar al dracului!

Regizorul (*Din culise*): Înţelegeţi? Nu contează dacă va reuşi sau nu să despice lemnul, importantă este doar încercarea disperată a lui Max. Pe chipul lui se succed toate stările sufleteşti, de la ură la deznădejde, de la speranţă la hotărârea de nestrămutat, la obsesie, la nebunie chiar. Ia du-te, măi, şi ia-i toporul ăla, să nu-şi dea peste degete sau să nu strice, Doamne fereşte, lemnul!

Da, eu fac toate estea, eu sunt Max, mă cunoaşteţi dumneavoastră foarte bine! Iar acesta este actul în care primesc aplauze la scenă deschisă. Doamna Cati nu are decât un rol secundar. S-a retras în faţa oglinzii mai mult sau mai puţin veneţiene şi îşi potriveşte, apatică, buclele perucii. Are o distincţie înnăscută, e făcută pentru a juca mari cucoane. Eu o pun bine în evidenţă, o las să străbată scena în lung şi în lat, să treacă pe lângă lemn, să-şi arate gleznele şi decolteul adânc. Chiar dacă o urăsc şi chiar dacă ea mă dispreţuieşte.

Dar toate au o limită, va veni o zi când îmi veţi cunoaşte adevărata faţă, când veţi

afla ce cred şi ce pot. Atunci, voi ieşi pe scenă cu securea pe umăr, mă voi apropia cu pas elastic, sigur, de LEMN şi, dintr-o singură lovitură, îl voi despica.

DUMNEZEU, VRĂBIILE ŞI CÂTEVA PISICI
fabulă în şapte tablouri

Primul tablou

Bătrânul povestitor locuieşte într-o casă pierdută printre ierburi şi arbori şi atât de veche încât, prin acoperişul ei, se poate auzi respiraţia de argint a singurătăţii divine. E noapte sau aproape noapte şi s-ar putea spune că un deget transparent desenează arabescuri pe oglinzi şi pe geamuri sau semnătura indescifrabilă a timpurilor confuze. Ce a fost? Ce va fi? – se întreabă bătrânul, umblând de colo-colo în căutarea unui lucru mărunt al cărui nume vag este ascuns printre celelalte cuvinte. Ar avea nevoie acum de o semnificaţie, de un tâlc, de o frază, de un final de fabulă, pentru a adormi: o încheiere convingătoare, înainte ca neliniştea lunară a pisicilor înfierbântate să le urce iar pe cornişă. Acolo, ele scriu poveşti pline de viaţă, măturând praful din lucarne şi jgheaburi, iar Cel de Sus, desigur, le poate citi, îşi spune povestitorul, cu o uşoară invidie la adresa cozilor lor înfoiate. Dar pisicile, urmându-şi formidabilul instinct, îşi ascut încă ghearele în tencuială – e devreme, deci – şi îşi încleştează fălcile, aşa cum ar închide bătrânul capacul ceasului cu lanţ, clătinat ca o ceapă de aur: cu un pocnet, cu o umbră de cruzime, cu un strop pofticios de salivă, cu o sclipire de granat învechit.

O frază şi, apoi, întunericul! Cauza poate fi împlinită şi inainte de culcare, râde bătrânul, ştirb ca o cană. Cuvântul, lucrul acela mărunt şi murdar, pătat şi mototolit, e pe undeva pe aproape, poate sub scaune, în cripte sau în geamantanul de lemn, din armată, sau în coiful roman de pe şemineul de marmură, în rezervorul de apă sau în gaură de şoarece. Să îl găseşti, este un joc de copii, gândeşte bătrânul, scormonind în

dezordine prin sertarele şubrede ale sufletului său patriarhal. Cât pe ce să se gratuleze, sărmanul, cu apelative pe care nu le-a folosit niciodată în povestirile sale!

Iată, însă, că, în ultima clipă, simte sub talpa de pâslă nervura vie a unui verb care se îndepărtează târâş către colţul odăii. Ridică încet piciorul, îşi ia avânt şi striveşte fără greş scârboşenia, sub imensa greutate a maşinii de scris. Apoi, fireşte, suflă în lumânare.

Pisicile se caţără tot mai sus, mieunând plictisite.

Al doilea

Soarele străluceşte din nou, ca şi ieri, dar nimic nu mai este aşa cum a fost, pentru că Dumnezeu, în cele din urmă, le-a iertat oamenilor toate păcatele, atât pe cele mărunte cât şi pe cele teribile. Din acest punct de vedere, oamenii au devenit egali ca firele de iarbă, ca lalelele olandeze. Oamenii au devenit egali ca stropii de ploaie şi s-a instaurat Împărăţia de O Mie de Ani a Monotoniei Morale. Dar unii spun că, în lipsa întunericului, lumina soarelui e palidă, că diamantul e doar cărbune bun de ars. De aceea, poate, în fiecare dimineaţă bătrânul îşi aprinde pipa cu un diamant. Mi se va ierta şi aceasta, surâde el, privind pe deasupra ochelarilor frunzele ofilite ale castanilor şi suflând fumul pe nări.

Uşa scârţâie şi pisicile se strecoară neauzite, iar labele lor agile şi moi vibrează candide în atingere cu alcătuirile armoniei depline.

E aşa cum au visat generaţiile apuse de povestitori, este idilic al doilea tablou, din care nimeni nu se va trezi prea curând, chiar şi înţepându-se în deget cu un ac îndelung ascuţit pe gresia aspră a realităţii înconjurătoare.

Al treilea

Iar vrăbiile ciripesc. Sunt vrăbii pestriţe, venind din Levant, şi vrăbii roz, venite de nicăieri; sunt vrăbiile despre care Lautréamont a compus un poem, iar foile luate de furtună au întunecat, pentru o clipă, pâlpâirile felinarului de la prora, astfel încât, de fapt, nu s-a consemnat nimic în jurnalul de bord. Apoi, sunt vrăbii polare, cu ciocul alb, îngheţat. Unele vrăbii au capişoane, iar altele inele de-aramă bătute pe nicovala din cortul Marelui Han. Despre unele nici nu se poate spune că-s vrăbii, aşa sunt de mărunte, în timp ce despre altele s-au scris capitole întregi de dicţionar, ilustrate cu gravuri şi cu citate din opera călătorului Strabo. Toate acestea se adună în zori şi se scaldă în praf. Oricât aţi fi de frumoase, aveţi creierul cât o gămălie de chibrit, spune bătrânul, încercând să le sperie cu o morişcă de lemn sau aruncându-şi după ele papucii. Nu reuşeşte, totuşi, decât să lipăie pe prispă cu labele goale, căci vrăbiilor nici nu le pasă de dojana abia disimulată din glas.

Ele ciugulesc lichenii şi mortarul fragil. De asemenea, le atrage lemnul pufos şi moale al stâlpilor de brad, le stârnesc interesul petele mari de rugină de pe burlane.

Da, plouă adeseori pe aici, ca în Macondo, de aceea se adună atâtea vrăbii în zilele cu soare şi de aceea scârţâie uşile, oricât de bine le-ar unge bătrânul. Aici, dimineaţa, doar pisicile tac.

Al patrulea

Să ne gândim puţin la generozitate şi la creaţie. Steinbeck, de exemplu, i-a lăsat pe Pablo şi Pilon, în grădina înverzită a căsuţei lor din Tortilla Flat, să-şi soarbă vinul, nepăsători la bâzâitul adormitor al muştelor toropite de căldură, cu o generozitate pe

care a remarcat-o din plin presa literară. Creatorul lor le iertase, de la bun început, omeneştile păcate. Acesta este un lucru de înţeles, exprimă fervoarea iubirii autorului, cum lesne se poate observa, faţă de cele două personaje care, în tihnă, chibzuiesc asupra vieţii şi morţii, asupra legilor sfinte ale naturii. Roua sclipeşte pe frunzele de brustur şi pare a fi un nesecat izvor de bogăţie în Tortilla Flat, unde se simte pretutindeni suflarea lui Dumnezeu şi trecerea Sa plină de graţie; atingerea uşoară a pasului Său împrăştie efluvii de miresme. Steinbeck era şi el un bătrân povestitor, cu auzul fin şi cu ochiul atent, mereu la pândă în odaia cu acoperişul subţire, şi multe dintre povestirile sale au fost inspirate de glasul lui Dumnezeu.

Îl auzim, desigur, şi noi, odată cu ciripitul vrăbiilor, cu bâzâitul muştelor. Iar pisicile se strecoară mai departe, neauzite.

Al cincilea

Vrăbiile ciripesc. Sunt flămânde, dă-le ceva de ciugulit! Dă-le pâine!, se adresează Divina Prezenţă bătrânului povestitor, iar acesta, uimit de minunata întâmplare, îşi face cruce pe prispa îngustă. Niciodată Glasul nu a fost atât de limpede şi niciodată nu i s-a adresat atât de simplu şi de vibrant ci, de cele mai multe ori, L-a perceput ca pe o şoaptă neclară, poate înşelătoare, ca pe un zvon, ca pe un murmur înfiorând adâncuri. Niciodată nu a ştiut bătrânul că într-o simplă propoziţie se pot ascunde atâta lumină, atât adevăr şi atâta candoare. Căci, dincolo de valoarea lor semantică obişnuită, el percepu în cuvinte sensul înalt al punctului definitiv de impact, care cuprinde în sine răcoarea ţărmurilor şi fierbinţeala deşertului, valul efemer şi stânca eternă, îmbrăţişate într-un singur şi absolut impuls mineral. În mijloc, dar şi pretutin-

deni în cuprinsul său, sâmburele, oul, foetusul primordial, promisiunea vieţii, pulsează simultan cu ameninţarea veşnică a declinului.

Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, şopteşte, fericit, omul şi se grăbeşte spre cuhnia povârnită din curte. Pisicile îl privesc cu ochii mari, dilataţi. Nu se ştie de ce, ele se strecoară mai departe, neauzite.

Al şaselea

Oare ce fac, oare ce pun la cale afurisitele astea de pisici? Degetele bătrânului povestitor, încă puternice, fărâmiţează pâinea uscată. Sunt multe vrăbii, neînchipuit de multe, dar pâinea nu lipseşte din mica gospodărie. Ehei, ce poveste! Lucrarea mâinilor se împleteşte cu lucrarea minţii, căci oamenii ca el sunt grozav de scormonitori.

Tot felul de istorii, de întâmplări extraordinare se derulează cu viteză pe ecranul aburit al memoriei şi toate se descifrează uşor, toate dezvăluie semnificaţii dătătoare de încredere şi speranţă. Bunăoară, povestea bătrânului cizmar care, dând unor vrăbii flămânde ultima bucăţică de turtă, s-a trezit dimineaţa că măruntele vietăţi i-au pingelit, peste noapte, ghetele şi i-au văxuit cizmele; sau aceea a copilului vagabond care şi-a împărţit amărâtul său biscuit cu un păduchios şi lehămisit de câine! Desigur, mai târziu, acesta din urmă l-a salvat din ghearele oamenilor răi.

Cine altul să înţeleagă mai bine asemenea lucruri, decât un bătrân povestitor? El însuşi aşterne pe hârtie istorii care susţin moralul miilor, poate zecilor de mii de prieteni necunoscuţi, aflaţi în cursa nesfârşită, în competiţia vieţii. Da, azi impulsul de a scrie ceva minunat şi nobil este mai puternic decât altădată.

Dar uşa scârţâie şi vrăbiile ciripesc asurzitor.

Al şaptelea

E linişte. Bătrânul înmoaie tocul în cerneala mov. Poate că va născoci un text important: o nuvelă, un roman sau o fabulă. Zâmbeşte fericit la masa de lemn, în casa pierdută printre ierburi şi arbori, şi se gândeşte la înţelepciunea lui Dumnezeu.

Să ne oprim aici! Nici un cuvânt în plus! Este de necrezut ce pot face câteva pisici cu un stol de vrăbii proaste şi bine hrănite.

HECTOR ŞI TÂRFA

Ştiu dinainte că lumina murdară, tulbure, despre care nu se poate spune decât atât, care nu poate fi descrisă decât astfel, alunecă grea, gelatinoasă, din ochiul de geam îngheţat, în jos, pe peretele încă albastru al nopţii, conturând abia acum visul acela deja îndepărtat. Fără să mă descopăr, fără să mă divulg acestui nou început, fără să îmi ofer inutila participare – absurdul respiraţiei mele ar fi, poate, o tulburătoare caligrafiere a unui nedorit ego, dar, insuficient conturat, îl încorporează umbrele încă dense, tăcerea, îl dizolvă discret, neauzit, îl anihilează spaţiul imens dintre umăr şi planul de separaţie, zidul dur, concret, convingător, rece, fidel realităţii din care îşi trage scrâşnitoarele seve –, mă dedau voluptăţii de a-mi redescoperi propriile volume, încet, prin enumerare, îmi inventariez cu o secretă satisfacţie ceea ce ar putea deveni, deşi nu mi-o doresc cu adevărat, nu încă, propria mea anatomie, os cu os, muşchi cu muşchi, cartilagiu cu cartilagiu, alungând miile de înţepături fierbinţi ale somnului anchilozant, ca pe secundele acelui răstimp plin de fantasme, desigur, în căutarea unei semnificaţii sub pleoapele coborâte adânc, foarte adânc, în căutarea unui reper, în căutarea unei ocrotitoare speranţe. Şi, deodată, mă trezesc.

Sau, mai exact, mă inundă o teamă fragilă, retrospectivă, din existenţa mea anterioară acestei nopţi, dar de necontestat, o relaţie fizică vie, un miros, un nume, amintirea unui fel de tandreţe prezentă chiar şi în brusca percepţie a spaţiului acum plin în care mă aflu: *Hector*.

Poate că moţăie, nu-i aşa?, poate că moţăie, dar poate că e aproape îngheţat, clănţănind învelit în ceaţa mizeră pe care numai contracţiile violente ale stomacului lui, altfel flasc, cu pete de culoarea unturii râncede, o mai împrăştie dincolo de parapet;

poate că emite în vis acele sunete întrerupte brutal de spasmele aliniate în topica unei spaime adânci, subterane, neinteligibile, inconştiente, dar de fapt te pândeşte de mult, încordat, îngrozit, gata să se repeadă, poate, pentru ultima oară. Noli tangere. Pentru că deja te urăşte suficient. Pentru că, pe măsură ce viaţa îl părăseşte, lăsându-se înlocuită de golul enorm care a şi început să vibreze în toate lucrurile, dragostea îşi pierde sensul, conturul fin, mistuindu-se dincolo. Limba vânătă, buzele umflate de acid, vârtejurile intermitente stârnite în zăpadă atunci când nările i se dilată dureros, o mărturisesc. Ar trebui să-l împuşti. Ar trebui să-l împuşti chiar acum şi să-l împingi cu piciorul. Gheaţa subţire ar crăpa, apoi apa densă, uleioasă, l-ar cuprinde uşor, l-ar primi, înfăşurându-l, din ce în ce mai strâns, într-un giulgiu de sticlă. Dar, în loc să faci asta, îl strigi din nou, nervos, tremurat, apropiindu-te cu un pas, nedumerit, întârziind o clipă, un minut, balansându-ţi înfiorarea în pragul înţelegerii ce va să vină, gustând emoţia sălcie care se insinuează deodată, *Hector*, dar târfa dă târcoale, e aici, în sfârşit ai priceput şi tu, se oferă, se desface lascivă în moleculele violete care topesc zăpada sub botul lui fremătător, perversă, singură, exactă, marea târfă a ultimei însingurări.

Stai, deci, proţăpit, cu ochii holbaţi, refuzând adevărul cu silă, lângă parapetul din scânduri putrede, scârţâietoare, albicioase, refugiul final, cum de nu te-ai gândit până acum, limita absolută a retragerii lui din faţa acestei indubitabile erori: un teritoriu până nu demult asumat, coerent, devenit între timp un tărâm al umbrelor ameninţătoare, deformate până la confuzia totală dintre semne – cele înscrise în toposul suferind tot mai mult sub invazia supremului gol şi cele scânteind în pupilele mărite de foşnetul lăuntric, de dezordinea chimică, de magia întoarsă a vieţii către haos.

Hector şi târfa, răscolind în iarna sclipitoare, obositoare, năucă, jarul unui foc

adormit. Şi, dincolo de parapet, chemarea nopţii, mai precis negativul ei conspirativ, dar voi încă mai aşteptaţi, ca în miezul unei seminţe, pocnetul fierbinte, uluitor, care va sparge acest tablou static şi fragil, acest puzzle suspect, cu un gest magnific, în mii de cioburi, în mii de cuvinte fără accente, fără punctuaţie, fără sens, transformându-l într-o frază nedefinită, gângavă, în urechea cu desăvârşire surdă a dimineţii. Dar, pentru că, sub această mască a încremenirii, nimic nu durează, ci (mereu în desfacere, mereu în îmbinare), forme necunoscute îşi ating marginile cu o agresivitate abia reţinută, alegi până la urmă rigoarea unui gest obişnuit, oricare ar fi el, cel mai simplu pe traiectoria firescului, trădând poezia – ce riscă să crească din înfruntarea voastră – cu logica sterilă şi mecanică a unui clişeu. Şi, astfel, ţeava armei coboară candidă, regală, cu un fâşâit ca de mătase, către gâlgâitoarea agonie a fiinţei care te vede, încă te vede, sigur te vede şi, deci, te cunoaşte.

Acum, lumina, depusă ca un praf imponderabil într-un strat gros, mişcător, pe muchii şi forme, în golurile aparente care fragmentează materia, se strecoară neauzită, urcă şi coboară cu repeziciune prin capilarele transparente ale universului, demontând mecanismul pufos, leneş, mă separă de mine însumi, dizolvând membrana semipermeabilă care lăsa să mă atingă doar clipocitul unei false memorii, nutrientul acestui glissando periculos şi euforic din care, ezitant, se desprind mai întâi ochiul stâng, apoi celălalt. Zidul creşte chiar de aici, din imediata apropiere, gros, aspru, vulgar, vineţiu, pahidermic, copleşitor, compact, viguros, inexpugnabil, adică direct din umărul meu amorţit, înălţându-se într-o verticală furie, scrâşnind, rupându-se din sine însuşi într-un profund elan geologic. Risc să mă absoarbă, deci, să mă înghită, să mă tragă în sus, spre ramificaţiile lui grele, absurde, care curând vor crea un grav dezechilibru în paşnica arhitectură a încăperii. Mă răsucesc şi, deodată, mai puternică decât arsura

din umărul rănit, aceeaşi obsedantă lumină a unei dimineţi de iarnă îmi linge fruntea sub care ochii ţipă de durere, se zvârcolesc ca două animale captive şi se autodevoră.

Dar o clipă mi-a fost de ajuns ca să o văd. Atârnată în retină de cuiul ruginit, destrămând prin simpla lui existenţă invulnerabilitatea grunjoasă a zidului, pare o pasăre frântă în depărtarea unei iluzii. Aş putea s-o ating cu degetele, bâjbâind în direcţia palpitului ei neguros. E o armă bătrână şi tristă, dragul meu Hector, şi tu, desigur, o recunoşti, ai reconoscut-o de când, cu degetul apăsat pe cocoşul lustruit, m-am clătinat, sufocat de mirosul înăbuşitor al *târfei*.

Însă câinele simţise mai întâi lupul, îl simte încă, înconjurat de un halo olfactiv fierbinte, dur şi ameţitor, de urină şi sânge şi de pământ răscolit printre rădăcini de sălcii putrede, înconjurat de aburul stătut, al spaimei ascunse în ochii injectaţi şi vicleni. Era o vibraţie violentă în mucoasele îngroşate de somnul acela prea lung, îngrozitor de lung, dar câinele nu se tulbură, nu sări zvâcnind ca un arc în întâmpinarea primejdiei, căci percepuse în aceeaşi secundă semnalul secret care îl avertiza că totul venea dinăuntru, dintr-un spasm al memoriei înceţoşate de febra odihnei, că era doar brusca ascensiune a unei amintiri prin straturile năclăite de o ciudată oboseală, de care îşi amintea de asemenea vag, straturile acelea moi din sine însuşi prin care coborâse încet în absenţă, şi se ghemui şi mai mult, oftând, ferindu-se parcă, acceptând alternativa aşteptării.

Lupul avea o sută de ani, era încă tânăr, deşi trupul i se împuţinase, deşi şchiopăta înfiorător, mersul lui semănând cu salturile imprevizibile ale unui koae din rasa Kroe găsit în cinci sute patru de nişte lucrători săpând o fântână şi despre care Iu Iann afirmase că ar fi fost viu. Aducea atât de mult cu acel animal şi pentru că avea o singură labă iar ficatul său era plin cu pământ. Se deplasa – dar cine ar îndrăzni să

afirme lucrul acesta cu siguranţă? – din direcţia norilor nimbostratus, aproape sfâşiaţi de vârfurile cangrenate ale unor sălcii subţiri şi dure ca sticla şi, odată cu ei, îşi presăra efemerele urme pe întinderea lacului de la răsărit. Sub singura lui labă – cu şapte gheare încovoiate în fiecare din cele şapte culori ale spectrului, făcând să strălucească în urma lui un minuscul curcubeu – gheaţa gemea ca un copil părăsit. În dreptul parapetului se opri – pentru a-şi lua un ultim avânt sau pentru a arunca o privire de recunoaştere asupra acelui ţărm pustiu –, trase pe nări o adiere plină de nebuloase promisiuni şi se întinse, dispărând aproape, printre umbrele aruncate din adânc de apa încă înnoptată. Atunci, gheaţa crăpă în miliarde de cioburi de o fineţe inimaginabilă şi ziua irupse triumfal peste coapsele descărnate ale câinelui.

Îl auzise. Monoton, obositor, crescând neîncetat, un foşnet ca de hârtie prin nesfârşita apoteoză a răsăritului, de parcă lupul s-ar fi apropiat – dar câinele ar fi îndrăzni să perceapă lucrul acesta cu siguranţă? – inconştient, nepăsător, cu vântul în spate, fără ţel, la voia întâmplării, înaintând mereu, dar altfel parcă decât prin forţa unei voinţe agăţate dureros de muşchi, oase şi nervi, ci levitând, împins doar de curentul subţire al acelui vis. Foşnet doar la început, un atribut al deplasării, pentru că, pe măsură ce sporea în intensitate, căpăta identitatea crudă a realului, devenea lup cu colţi şi cu blană zbârlită dând buzna în creierul lui dezarmat, în care se declanşă brusc alarma, iar el sări cu pântecul muşcat, simţind arsura cu fiecare fibră a fiinţei lui rănite în somn, repezindu-se într-o parte, căutând, în acelaşi timp, să rămână în picioare, pregătit pentru un nou, poate pentru un ultim atac. Şi, cu toate că în gâtlejul lui se adunase toată dorinţa de viaţă a cărnii sfâşiate de surprinzătoarea lovitură a neştiutului, doar un scheunat nevolnic, nimic doar, un scâncet înăbuşit fu singurul semn că ar fi recunoscut-o pe cea care se apropia de nicăieri prin albul necuprins.

Singur cu ea, nu se mai temu nici de lup, nici de mirosul aţâţător, nici de foşnet, ci doar de sclipătul îngheţului de peste noapte, de zăpadă şi, mai ales, de umbletul beat al oamenilor, stropind nepăsători cu urină împrejmuirea de nuiele.

Totuşi, durerea persista, adâncă, iute, adăugându-şi gustul amar al fierii. Se clătină, se lăsă pe o parte şi începu să îşi lingă ţâţele mici şi negre, adunat în sine, preocupat, căutând să îndepărteze greaţa şi frica ascunse acolo, cuibărite în adăpostul cald al sângelui. Şi atunci veni al doilea atac, prin nimic anunţat de data asta, care îl făcu să se răsucească în zăpadă, să sară, să latre turbat, să alerge în cerc, să se prăbuşească. Lupul îl urmă în hăţişurile crescând desfrunzite din el însuşi, fiind când o pată gri în albul devorat de tristeţe şi teamă, când numai colţi şi cremene translucidă rostogolită în argintul unei nesfârşite oglinzi, risipind ecouri şi imagini.

Pătratul de sticlă îngheţată se clatină iar, sub presiunea dimineţii – dar cât este părere şi cât este certitudine în jumătatea asta de vis spulberat încă înainte de a mă hotărî să îi accept răbufnirile întretăiate de fluxul sincopat, de meandrele unui gând care luptă deopotrivă să se afirme –, în cercevelele subţiri, deschizându-se ca o gură spuzită în cenuşiul păstos şi fără sens de afară, lacomă, apucând hălci uriaşe, sorbind, liorpăind întunericul din care încă nu m-am născut, tot mai aproape de miezul dulce al împotrivirii mele inutile.

Mă desprind treptat, întâi o fantomă de abur, iar mai târziu o sământă chircită sub acoperişul de chiciură al realităţii. Până dincolo mai e doar un pas şi, de îndată ce îl voi face, vor izbucni peste lume tobele şi trompetele unui marş de cenuşă şi stele.

PRINŢUL IEŞI ÎN ZAPADĂ ŞI ÎI FU ADUS HÂRDĂUL CU APĂ. SPARSE CU PUMNUL POJGHIŢA SUBŢIRE ŞI ÎŞI RĂCORI DEGETELE, FRUNTEA DE CEARĂ, UMERII ÎNCOVOIAŢI ŞI ÎNGUŞTI. CINEVA ÎL ÎNFĂŞURĂ ÎNTR-O BLANĂ, IAR ALTCINEVA SE

APLECĂ ŞI ÎI TRASE CIZMELE CU CARÂMBII ÎNALŢI. STAROSTELE ÎL ÎNTREBĂ DESPRE ZBUCIUMUL NOPŢII, CARE MAI DĂINUIA SUB PLEOAPELE UMFLATE ŞI MOI. EL CERU SĂ SE DEA DRUMUL LA CÂINI ŞI PRIVI FERICIT HÂRJOANA LOR. DIN OCHII MIJIŢI, SCLIPIRĂ ÎN PRIMELE RAZE ALE DIMINEŢII DOUĂ SFINTE DIAMANTE LICHIDE CÂND VENI, SCUTURÂNDU-SE, HECTOR, BĂTRÂNUL LIMIER.

Mă apropii de chipul desenat cu linii tremurate în chenarul ferestrei – într-un fel care, deocamdată, se opune unei adevărate identificări –, deşi distanţa ce trebuie străbătută este cu mult mai mare, desfăşurată pe trasee labirintice, imprevizibile, într-un interior ceţos amintind o grădină antică, armonioasă şi monstruoasă deopotrivă, amprenta unui deget sau brusca frângere a luminii într-un cristal cu milioane de feţe, şi chipul acela, privit cumva în răspăr, se refuză încă, mi se refuză, decupat în fragmente alăturate ilogic de arborescenţa fastuoasă a unei fragile pelicule de gheaţă în care explodează o dalie sau o crizantemă transparentă. Pentru a ieşi, pentru a mă naşte din trupul aseptic al florii, fie în sensul unei glisări în real, fie asumându-mi labirintul ca pe o dimensiune firească a acestei dimineţi, ar trebui ca răsuflarea mea să topească pleoapa minerală a ochiului – un al doilea ochi, desigur, suprapus celui prin care încerc să mă aflu – şi astfel, privindu-mă şi lăsându-mă privit, să devin eu însumi oglindă şi chip în curgerea neîntreruptă dintr-un spaţiu în altul, dintr-un vis în alt vis, perpetuând infinit o confuză duplicitate, o dramă a nedefinirii, pierzând astfel ideea, sensul, ritmul viu al senzaţiilor, al împlinirii, ca un personaj dintr-o ficţiune dintr-o altă ficţiune, în care câinele *Hector*, bătrânul limier, mă însoţeşte în neîntrerupta vânătoare.

Deocamdată, el aşteaptă afară, în spatele împrejmuirii de nuiele, semnalul meu secret şi aburii prietenoşi ai dimineţii îi ascund prezenţa incontestabilă a *târfei*, pre-

lingându-se pe zidul încăperii din ţevile subţiate de timp ale armei de vânătoare.

GABRIEL

Vă spun că toţi am suferit, chiar dacă nu am vrut să recunoaştem, nici în faţa lui şi cu atât mai puţin faţă de noi înşine, atunci când Gabriel a trebuit să plece. Iar el s-a comportat admirabil în ultimele zile, de parcă urma să facă o excursie, o călătorie lipsită de importanţă. Ştiam că procedează aşa numai ca să ne insufle curaj şi poate de aceea nu ne-am lăsat striviţi şi am îndurat despărţirea ca nişte bărbaţi adevăraţi. La urma-urmei, nici nu prea aveam de ales, bunica Emilia stabilise până şi cele mai neînsemnate anănunte ale plecării, astfel încât, furaţi de frumuseţea ceremoniei, nimeni să nu plângă, nimeni să nu îşi manifeste tristeţea sau îngrijorarea. De aceea, nu e de mirare că noi ştiam deja totul despre costumul cu vestă şi pălăria în carouri, despre ultimele gesturi şi despre ultimele cuvinte ale lui Gabriel, destinate să ne rămână întipărite în memorie. Şi dacă, pe atunci, încercam să înţelegem aceste lucruri, să să le descoperim o importanţă, o semnificaţie, e pentru că nu eram încă pregătiţi să înţelegem sensul cuvântului „predestinare“.

– Oare nu este prea mult, mă întrebase Geo într-o după-amiază. Este adevărat că de acum încolo nu o să mai mişte niciodată din urechi?

– Aşa s-ar părea, îmi aduc aminte că i-am răspuns.

– Şi nici nu o să se mai ungă cu nămol pe faţă?

– Tot ce se poate...

– Şi nici n-o să mai recite din Whitman „Îndrăzneşte acum, o, suflete!“?

– De bună-seamă că nu.

– E cumplit, Nichi, e o mare nedreptate, spusese Geo, căzând pe gânduri – lucru, de altfel, cu totul neobişnuit.

Ar fi trebuit, poate, să intervenim, să ne ducem la bunica Emilia şi să-i explicăm

poziţia noastră în această chestiune, dar nici unul dintre noi nu ar fi avut tăria morală să o privească în ochi pe insensibila, pe monstruoasa creatură şi, spunându-i vreo două, să îi dea de înţeles că noi nu mai suntem dispuşi să îi acceptăm tirania. Era nevoie de mult sânge rece pentru un asemenea act, care presupunea şi riscul de a deveni, pe dată, ţinta ironiilor necruţătoare ale acestei femei, ţinta glumelor ei nesărate, dintre care cele mai neplăcute erau cele referitoare la mutrele noastre blegi.

Pe de altă parte, nu puteam decât să fim cu toţii de acord că, dintre noi, Gabriel era singurul care merita cu adevărat să ajungă acolo, unde îl aştepta un viitor mare, de excepţie. Ne întrista numai precipitarea evenimentelor, asistam neputincioşi la îngrijorătoarele pregătiri din, poate, cel mai frumos şi cel mai fierbinte miez de vară pe care l-am trăit cândva, gândindu-ne că în curând acele zile vor rămâne fără pic de strălucire.

De ce atâta grabă?, ne întrebam. Să ne petrecem împreună măcar o săptămână, ca să ne despărţim aşa cum se cuvine! Dar Gabriel, care era atât de ocupat încât abia de mai avea timp să scoată, pe furiş, limba sau să se pişe în semn de protest pe afişierul pe care fusese lipit anunţul despre închiderea sezonului de vânătoare, părea că doreşte o evoluţie rapidă a evenimentelor şi că o provoacă el însuşi cu bună-ştiinţă. Emilia îl învăţase să danseze menuet şi cadril, îi băga în cap manierele elegante, îl obliga să se spele pe mâini în fiecare zi şi îl supraveghea, în timpul meselor, lovindu-l din când în când cu bastonul, dacă nu folosea aşa cum trebuie cuţitul pentru peşte sau scobitorile; iar ochii lui albaştri exprimau o docilitate care, pur şi simplu, ne scotea din minţi.

Hotărâsem să vorbim cu el deschis, să ne explice cum de poate suporta aceste umilinţe. Plini de emoţie, copleşiţi de sentimentul că trăim, poate, ultimele clipe împreună, că, de acum înainte, nimic nu va mai fi la fel, în seara aceea am dat semnalul

de adunare pentru situaţii deosebite, adică trei lovituri în şina atârnată sub streaşina primăriei. Desigur, semnalul coincidea cu alarma pentru incendiu deosebit de grav şi, în timp ce formaţiunea de pompieri voluntari se îmbrăca, din mers, cu greoaiele pelerine argintii, adulmecând în aerul limpede al crepusculului vreun nevinovat firicel de fum, noi ne-am întâlnit în cavoul construit de mult de prevăzătoarea bunică Emilia. Gabriel nu venise încă.

– Se comportă ca un copil, spusese Geo. Înţeleg că i se oferă o şansă unică, aproape miraculoasă, dar cum de poate nesocoti obligaţiile pe care le are faţă de noi?

– Îşi ţine nasul pe sus, completase Leandru. De când poartă mănuşi albe, din aţă, îi vine greu să ne mai dea mână!

– Să nu îl judecăm greşit, am cerut atunci. Gabriel este un camarad de nădejde. Probabil că zgripţuroaica îl păzeşte, că e cu ochii pe el... De altfel, mi se pare că este ora la care prietenul nostru îşi înghite untura de peşte şi lecţiile de clavir.

Se scursese cu greu o jumătate de ceas, timp în care am vopsit în vernil pisica paracliserului, folosind cerneala din stiloul unuia dintre noi şi, ca pensulă, propria ei coadă: o treabă prea puţin amuzantă, de rutină, ca să facem totuşi ceva. Aproape ne pierdusem speranţa că vom mai putea vorbi cu Gabriel, când, fără veste, iată că îl auzirăm chiuind cu putere:

– Salve, prieteni, nu cumva am întârziat?

– Ba bine că nu, se oţărâse Leandru. Chiar ne întrebam dacă am făcut bine că am îndrăznit să te deranjăm!...

Pisica paracliserului, care de câtva timp îşi studia, contrariată, noua înfăţişare, privindu-şi lăbuţele şi scuturându-le din când în când cu graţie, deodată se zburli şi o luă la goană, miorlăind înfricoşător. Gabriel o urmărise din ochi cu nepăsare.

– Hei, nu o luaţi şi voi chiar aşa, spusese el. Sunt ocupat până peste cap, nu pot să mă duc nepregătit. Oricum, cred că am leacul potrivit pentru indispoziţia voastră...

Din căptuşeala de mătase a smochingului nou-nouţ, îşi făcu pe dată apariţia o pântecoasă sticlă de coniac. Cel puţin, continuam să ne păstrăm bunele obiceiuri.

– Trebuie să cinstim evenimentul, nu-i aşa? Şi nu mai faceţi figurile astea funebre, de parcă aţi fi nişte curci plouate, cum zice bunica Emilia, ce dracu'!

După ce leacul trecu din mână în mână, din suflet în suflet, glasul lui Gabriel începu să ne picure în urechi precum o muzică vrăjită, compusă anume pentru noi.

– Şi acum, iată cum stau lucrurile. Eu sunt aproape gata de plecare şi este cert că totul se va petrece foarte repede, mâine sau poimâine, în zori. Nu vreau lacrimi, nu vreau discursuri patetice, presărate cu sfaturi şi cu vorbe mari, pentru că astea sunt chestii la care, oricum, nu vă pricepeţi şi care, în plus, ţin de departamentul bunicii Emilia. Am petrecut clipe minunate împreună, clipe de neuitat. De aceea, aşa prefera să ne despărţim de trecut râzând.

Luarăm câte o nouă doză din minunatul elixir şi Gabriel începu să ne spună ce lucruri grozave îl aşteptau acolo, ce oameni deosebiţi erau nerăbdători să îl cunoască. Ne vorbi despre Marc Aureliu, Voltaire şi Einstein, despre Louis Daniel Armstrong şi despre Claudette Colbert. Ne descrise oraşe şi ţinuturi. Ne vorbi despre fluvii, despre munţi şi oceane nesfârşite, despre plante şi animale rare, unele dispărute de mii de ani, ne prezentă descrieri ale unor femei blânde şi înţelegătoare. Exageră puţin, când susţinu teoria unificării energiilor şi când vorbi despre unele obiceiuri sau tradiţii, cum ar fi aceea a suflării nasului în batiste de mătase, dar ne prefăcurăm că nu băgăm de seamă şi asemenea incidente nu avură urmări.

Povestea atât de frumos, atât de convingător, încât cuvintele lui ne tulburară

profund. Uneori mă întreb dacă nu cumva îmi joacă memoria o festă, dacă a fost o noapte reală şi nu una închipuită... Poate că Gabriel nici nu a existat, poate că a fost pentru noi, pentru mine, doar o presimţire a unei alte lumi. Aveam impresia că timpul se oprise în loc, că povestirea lui nu se va mai sfârşi niciodată.

Dar el tăcuse brusc, la mijlocul unei fraze, şi îşi trecuse degetele prin păr. Apoi ne rugase să îl tundem şi să îl radem, avea pregătite în acest scop pămătuf, spăun şi un brici ascuţit de curând. Fusese condiţia pe care i-o pusese bunica Emilia pentru a-l lăsa să se întâlnească încă o dată cu noi, iar Gabriel nu vroia cu nici un chip să iasă din vorba ei.

– Ea ştie cel mai bine ce trebuie, are o bogată experienţă, ne spusese el.

Am rămas surprinşi, după ce i-am tăiat pletele şi barba, de figura lui juvenilă. Nu îi trădau vârsta decât ridurile din jurul ochilor şi cele două cute adânci de la comisurile buzelor. Îl priveam uimiţi, pentru a nu ştiu câta oară, cum mişca frenetic din pavilioanele uriaşe ale urechilor, acum vizibile în toată splendoarea lor, în timp ce versurile lui Whitman ne vrăjeau şi ne cucereau pentru totdeauna:

> – „Îndrăzneşte acum, o, suflete,
> ieşi şi du-mă către necunoscut,
> unde nu e pământ sub picioare şi nici cărare de urmat!
> Acolo, nu e nici hartă nici călăuză,
> nici voce răsunând, nici atingere de mână omenească,
> nici faţă înflorită, nici buze, nici ochi, nimic nu e pe acel tărâm.“

– Rămâneţi cu bine! Şi dacă vi se pare că nu aţi făcut totul ca să mă reţineţi, şi martor mi-e Dumnezeu că aţi făcut chiar mai mult, eu vă dau mână liberă. Procedaţi cum credeţi că este mai potrivit, ne spusese Gabriel.

Maşina galbenă a întreprinderii de transporturi, temutul vehicul către depărtări, despre care mulţi nu ştiau nimic iar alţii abia auziseră, dormita strălucitoare în faţa magazinului alimentar. Nimeni nu ar fi putut spune dacă sosise chiar în acea zi sau dacă îl aştepta de o veşnicie pe bunul nostru prieten, nu am putut desluşi niciodată acest mister. Poate numai bunica Emilia, care prevăzuse, mai mult ca sigur că prevăzuse, întâmplările prin care şi noi am trecut, ar putea să ne spună, însă nimeni nu îndrăzneşte să o întrebe pe bunica Emilia.

Lăsând la o parte toate neliniştile, înarmaţi cu scule, cu leviere şi chei, trecurăm fără preget la asalt. A fost o joacă de copii să scoatem, cu un furtun, benzina din rezervor, să dezumflăm cauciucurile, să demontăm capacul delcoului. Geo a legat bateria în scurt-circuit. Leandru a reuşit, cu oarecare trudă, să taie volanul, iar mie mi-a făcut o plăcere deosebită să înţepenesc ambreiajul. Când ne-am îndepărtat, maşina galbenă era o epavă, un hârb bun de dat la fier vechi, iar noi aveam conştiinţa lucrului bine făcut, aveam sentimentul datoriei împlinite. Ne ţineam pe după umeri şi cântam cântece deochiate, cu nişte versuri care ar fi făcut-o pe bunica Emilia, dacă le-ar fi auzit, să se apuce cu mâinile de cap.

Eram fericiţi şi ne simţeam neînfricaţi, puternici, uniţi până la moarte. Spre ziuă, înveliţi în pături, am căzut într-un somn greu, fără vise.

Ne-a trezit huruitul unui motor. Ne-am îmbrăcat în grabă, am alergat cu sufletul la gură şi am ajuns la timp ca să-l vedem pe Gabriel cum scutură ultimii stropi de benzină dintr-o canistră în rezervorul maşinii. Da, maşina galbenă a întreprinderii de transporturi arăta de parcă ar fi ieşit atunci din fabrică, mândră şi dornică să se întindă la drum.

Nu trebuia să ne mirăm, nu depindea de noi să fie altfel, fiindcă aşa hotărâse bunica

Emilia şi, la urma-urmei, o ştiuse la fel de bine fiecare dintre noi. Gabriel, îmbrăcat în costumul cu vestă şi purtând pe cap pălăria în carouri, încerca să pară distant, se comporta de parcă am fi fost nişte necunoscuţi, dar în cele din urmă ne zâmbi iar mie îmi făcu semn să mă apropii.

– Nichi, îmi spuse, clipa cea mare a sosit. Vă mulţumesc pentru tot dar, din păcate, nu pot să mai întârzii nici un minut.

Când ne-am despărţit, i-am mângâiat stofa fină a sacoului şi, pentru o clipă, am simţit dedesubt, în căptuşeală, conturul atât de reconfortant al unei pântecoase sticle. Am rămas în mijlocul drumului, până când maşina dispăru, într-un nor de praf. În urechi îmi răsunau cunoscutele versuri ale lui Garcia Lorca:

„Toţi înţeleg durerea vecină cu moartea,
dar adevărata durere nu se află-n suflet.
Nu-i în aer nici în viaţa noastră,
nici pe aceste balcoane pline cu fum.
Adevărata durere, cea care păstrează lucrurile treze,
e o mică arsură fără sfârşit,
în nevinovaţii ochi ai altor lumi.“

De atunci, am recitat adeseori prietenilor mei aceste versuri, după care, invariabil, ne aminteam de Gabriel. Nu am reuşit niciodată să mişc din urechi aşa cum o făcea el dar scuipam printre dinţi la distanţe uimitoare. Ne-am schimbat locul de întâlnire tocmai sus, în castelul de apă, de unde ne plăcea să privim unduirea nesfârşită a spicelor coapte. Câteodată, încercam să vedem dincolo de orizont, unde ştiam că se întind ţinuturi necunoscute, oraşe fabuloase, mări şi oceane zbuciumate de furtuni,

ale căror zvonuri aproape că le auzeam. Acolo, se afla Gabriel şi noi încercam, pentru câteva ceasuri, să îl simţim din nou aproape. Geo punea mâna streaşină la ochi şi mă întreba:

– Hei, Nichi, nu-i aşa că vezi şi tu femeile alea grozave, îmbrăcate în voaluri transparente? Tocmai trec pe un pod, peste o apă jumătate albă şi jumătate verde şi chipurile lor sunt luminate de o mare fericire. Parcă sunt bete sau drogate, de aceea unele dintre ele cad de pe pod iar râul le poartă la vale până la o insulă minunată unde ele întineresc, devin fete pietroase şi zvelte şi se înlănţuie în dansuri nesfârşite, în dansuri păgâne, misterioase, neliniştitoare.

– Dar tu vezi stolul acela de păsări care ard cum arde curcubeul după ploaie? Ai putea crede că sunt nişte creaturi rare, poate chiar cele numite de unii „libido“, pentru că zborul lor sugerează un erotism profund, superior, dar ele sunt doar nişte banale Octavia Augusta, sau păsări-umbrelă, cum li se mai zice.

– Ia te uită, spunea Leandru, ce pădure ciudată! Arborii au frunze cilindrice, transparente, par a fi de cristal. Călătorul care străbate cărările acestei păduri este tentat să nu o mai părăsească nicicând. La fiecare adiere de vânt, frunzele se ating, se ciocnesc între ele şi produc cele mai suave sunete auzite vreodată de urechile pământenilor, mai ademenitoare chiar decât cântecul sirenelor.

Aşa se scurgea timpul, până când răcoarea serii ne obliga să coborâm, să ne pregătim culcuşurile, în care somnul venea uşor, însoţit de vise despre aceleaşi realităţi abia bănuite. Dar iată că, nu de mult, s-a petrecut ceva, mi s-a întâmplat ceva, un lucru despre care trebuie să vă vorbesc. La început, a fost doar o senzaţie stranie: o mâncărime a tălpilor şi a degetelor de la picioare, dar nu ceea ce înţelegem de obicei prin aceste cuvinte ci, mai degrabă, o spaimă, o angoasă a tălpilor şi a degetelor de

la picioare, un dor de ducă însoţit de teama de necunoscut. Mă simţeam bolnav şi, într-un fel, hăituit; simţeam nevoia, ca un animal atins de săgeata vânătorului, să mă izolez, să mă ascund într-o vizuină sau într-un tufiş des, umbros.

Toate acestea îmi trecură când, într-o iluminare de o clipă, după o autentică relevaţie, am înţeles că trebuie să-mi spăl picioarele, să-mi tai unghiile, să-mi frec cu piatra pielea îngroşată a călcâielor. Am surprins atunci zâmbete ironice pe chipurile voastre dar mie nici că-mi păsa. Eram eliberat, simţeam că sângele îmi circulă cu o viteză mai mare prin trupul care îmi vibra de o forţă nouă, tumultuoasă.

Apoi, brusc, am vrut să îmbrac o bluză albă, poate o cămaşă scrobită. Sute de idei năvăleau asupra minţii mele, din ce în ce mai înfierbântate. Dorinţe obscure, pe care nu le înţelegeam, dar şi nevoi limpezi, de realizarea cărora aveam impresia că depinde fericirea mea. Am învăţat, în taină, să dansez şi să merg cu bicicleta, m-am antrenat la diverse discipline sportive cu atâta sârguinţă încât, sunt sigur, la multe dintre ele aş putea deveni campion. Am învăţat câteva limbi străine. Am adoptat, mai ales atunci când nu eraţi prin preajmă, o atitudine amabilă faţă de concetăţeni.

Nu ştiam de ce fac toate astea, dar acum vă mărturisesc că ştiu. Nu aş fi aflat nimic singur şi este evident că, în cele din urmă, a trebuit să o întreb pe bunica Emilia, iar ceea ce mi-a spus această admirabilă femeie mă obligă să vă mărturisesc, oricât ar fi de dureros, că eu, de azi înainte, nu voi mai scuipa niciodată printre dinţi.

„Toţi înţeleg durerea vecină cu moartea,
dar adevărata durere nu se află-n suflet.
Nu-i în aer nici în viaţa noastră,
nici pe aceste balcoane pline de fum.“

MEDALIA DE BRONZ PENTRU ÎNTÂIETATE

Întotdeauna, amice, câştigurile sunt mici şi pierderile incalculabile, spuse mecanicul. Pentru o clipă, ţi se pare că ţi-a surâs norocul, că ai dat lovitura, pentru ca imediat după asta să realizezi că niciodată nu va mai fi ca înainte, că totul s-a năruit ca un castel din cărţi de joc. Se rupe ceva aici, înăuntru, oricât ai crede că eşti de tare.

Îmi amintesc de un tip teribil, un dur adevărat, care a câştigat cursa asta acum patru sau cinci ani. Dacă n-ai fi ştiut despre ce este vorba, l-ai fi putut lua drept un bătrân obişnuit, un pierde-vară, cum sunt atâţia. Venise cu o şalupă grea, pentru mare, şi nu te-ai fi aşteptat să se înscrie şi el, ştii, nu aveau cum să treacă peste toate pragurile. Dar bătrânul susţinea că ambarcaţiunea lui are pântecul moale şi elastic, ca al unei femei tinere, şi spunea să nu ne amăgim că-i orb numai pentru că îi lăcrimează ochii mari şi albi ca fundurile unor ceşti de porţelan, pentru că, în realitate, privirea lui străbate prin ceaţa cea mai deasă până la două leghe şi chiar mai departe. Avea prinse în piept o mulţime de ordine şi medalii dar erau atât de vechi, încât abia am recunoscut *Steaua Condorului* şi *Medalia de Bronz pentru Întâietate*. Unele dintre ele păreau a fi doar falsuri ordinare iar altele erau nişte biete tinichele.

Şi, cum îţi spuneam, pe la miezul nopţii bătrânul s-a întors şi purta toate semnele că ajunsese la capăt. Mâinile îi erau însângerate, de parcă ar fi fost sfâşiate de fiare, hainele îi miroseau îngrozitor, ochii i se duseseră în fundul capului şi de pe catargul şalupei atârnau, ca ghirlandele ofilite de la gâtul înecaţilor, fragmente de plante necunoscute. Nu încăpea nici o îndoială că, atât bătrânul cât şi ambarcaţiunea lui, trecuseră prin chinurile iadului şi pântecul şalupei nu mai era, în nici un caz, cel al unei femei tinere.

Juriul vroia să-i înmâneze bătrânului premiul cel mare dar bătrânul nu putea nicicum să-şi rostească discursul de mulţumire. Dădea întruna din cap, genunchii îi tremurau şi dinţii îi clănţăneau în gură fără oprire. L-am privit neputincioşi până când îi căzură, una câte una, toate decoraţiile.

Aşa că, prietene, mă întreb dacă merită să te supui unei asemenea încercări. Poate că rezişti, poate că eşti din soiul acela de oameni născuţi să realizeze ceva remarcabil, nu spun nu, deşi mulţi şi-au frânt aripile înainte, măcar, de a lua, cât de cât, înălţime. Şi toţi păreau plămădiţi din oţel, toţi plecau cu zâmbetul pe buze şi toţi aveau şalupe bune, rezistente, care purtau numele câte unei femei. Poate fiica, poate mama, poate nevasta sau logodnica lăsată la ţărm erau sortite să îi însoţească în felul acesta sau poate că bărcile purtau numele unor femei pe care aventurierii ar fi dorit să le întâlnească într-o bună zi. Şi toţi se întorceau cu ceva rupt aici, înăuntru, şi mă întrebam ce îi îndeamnă pe aceşti oameni să pornească în cursa asta blestemată din care nimeni nu a tras vreodată vreun folos.

Ce se întâmplă, de fapt, acolo? Nu ştiu, amice, nimeni nu ştie, am impresia că nici organizatorii nu ar putea să îţi dea prea multe lămuriri. Hărţile pe care le primiţi sunt vechi şi sumare, unele canale şi-au schimbat de mult traseele şi te poţi rătăci şi poţi să mergi în cerc, chiar dacă ai busolă şi cârmă hidraulică şi toate nimicurile astea pe care ai face mai bine să le arunci încă de pe acum în apă. Ele nu pot înlocui un instinct bun şi un nas de copoi. Iar dacă ţi se va întâmpla, totuşi, să nu ştii unde te afli, pentru că toate canalele sunt la fel, cu ape gălbui dar adânci şi cu maluri ascunse de o vegetaţie sălbatică, forfotind de jivine, nu te lăsa năpădit de deznădejde. Opreşte motorul, ăsta este sfatul meu, şi aşteaptă liniştit căderea serii; atunci ai să vezi cum vin, cârd după cârd, pelicanii. Sunt nişte păsări albe, greoaie, şi sub cioc le atârnă

torbe mari de piele. Orientează-te după locul unde se aşează păsările astea, acolo este colonia de pelicani şi este însemnată pe hartă cu un cerc roşu.

Ştiu asta de la un băieţandru ca tine, doar că purta nişte ochelari cu lentile foarte groase, aproape opace, şi la fiecare două cuvinte ridica din sprâncene de parcă s-ar fi mirat de ceva. Se aşezase la masa mea, cea de lângă lada cu gheaţă, şi a comandat douăzeci şi patru de lichioruri de ananas, astfel încât mai simt şi acum, ori de câte ori intru în baraca unde se servesc băuturi, mirosul de fructe putrede, desfăcute sub ploile tropicale, care plutise deasupra capetelor noastre în noaptea aceea de pomină.

Mi-a vorbit despre pelicani cu dragoste şi mânie, cu duioşie şi teamă. Mi-a povestit cum păsările vărsau din guşi peşti mari, albiţi de acizi, iepuri jupuiţi de piele, şerpi, buturugi, fragmente din plase pescăreşti, carmace, organe şi membre de animale, unele pulsând încă, încă vii, altele de mult putrezite. Mi-a povestit cum păsările băteau din aripi şi clămpăneau din ciocuri în ritmul motorului şalupei, dar zgomotul făcut de ele era atât de puternic încât nu puteai să-ţi mai dai seama dacă motorul mai funcţionează sau dacă nu cumva te îndrepţi în derivă, contrar vointţei tale, către un tărâm neştiut, fantastic, poate chiar către un plisc încăpător în care să intri, ca într-un port, cu şalupa ta cu tot, să dispari pentru totdeauna mistuit, dizolvat în secreţiile unei dihănii indescriptibile. Fireşte, ochii acelui ins erau aprinşi de febră şi de beţie, îi vedeam lucind în spatele ochelarilor cu lentile aproape opace. Individul a adormit lângă lada cu gheaţă şi, de a doua zi, nu l-am mai văzut, a plecat purtând în suflet fantasme, urmărit de clămpănitul obsesiv al unui cioc monstruos.

M-am gândit, atunci, la destin, la faptele noastre aparent întâmplătoare, lipsite de scop, dar care ne poartă, fără greş, pe drumul spre propriile noastre spaime.

M-am gândit la cursa asta diabolică, la capătul ei neştiut, la ceea ce vede fiecare

acolo şi nu poate povesti, deşi s-ar putea să nu fie altceva decât un chip oglindit în ape, o amintire, o frântură de gând, un gest făcut la despărţire sau sclipirea nisipului şi vuietul vântului sau, pur şi simplu, nimic.

M-am gândit la mine. Cu ani în urmă, într-o iarnă blândă şi luminoasă, am primit însărcinarea să ridic nişte praguri de-a curmezişul acestor canale, nişte adevărate capcane chiar şi pentru cei mai încercaţi navigatori. Utilajul meu plutitor era nou-nouţ şi îmi plăcea grozav să lucrez cu el, îmi plăcea să aud scârţâitul scripeţilor şi duduitul motorului, scrâşnetul lanţurilor şi al cablurilor înfăşurându-se pe trolii. Cupa cu dinţi ascuţiţi muşca din maluri şi vedeam prăbuşindu-se, în apa acoperită de o pojghiţă subţire de gheaţă, mari hălci de pământ negru. Bucăţi de gheaţă săreau în toate părţile şi sclipeau în soare precum cioburile unei oglinzi.

Într-o zi, un astfel de ciob a ajuns chiar în cabina din care guvernam utilajul şi, pentru o clipă, mi-am zărit în el ochii încercănaţi, străbătuţi de vinişoare roşii, şi chipul năpădit de o barbă sălbatică. Este singurul prag pe care l-am lăsăt neterminat şi pe acolo ai putea să treci, dacă ţii malul stâng şi forţezi motorul.

La câteva sute de metri mai încolo ai să intri în lacul Gongora; se spune despre el că-i uleios şi că emite nişte sunete asemănătoare cu răpăitul ploii pe un acoperiş de tablă. De fapt, sunt numai pocnetele produse de fibrele tensionate la maximum ale unor plante care îşi întind din adâncuri către tine cilii veninoşi. Să nu ieşi pe punte, s-ar putea să simţi nevoia să priveşti de aproape aceste creaturi stranii, să te apleci peste bord, căutând să le zăreşti trupul filiform, mătăsos.

Aşa a făcut un navigator nesăbuit şi umerii lui au cunoscut îmbrăţişarea rece şi paralizantă a celei numite de botanişti Utricularia tentaculata. Parcă mai văd şi acum braţele lui inerte, atârnându-i pe lângă corp, şi degetele răşchirate, fără vlagă,

tremurând în adierea vântului ca penele carbonizate ale aripilor unui şoim doborât de furtună.

Nu îţi spun toate astea ca să te înspăimânt. Te avertizez, omule, că drumul spre gloria pe care o cauţi tu este presărat cu primejdii iar bucuria victoriei deşartă. În cele din urmă, vei vedea ridicându-se, direct din apă, un obelisc. Este locul însemnat pe hartă prin cuvântul FINIS, înconjurat de un chenar albastru. Fiecare concurent, odată ajuns aici, îşi înscrie numele cât se poate de sus şi cu litere cât mai mari, pentru ca numele lui să fie vizibil de departe. Cei despre care îţi vorbesc, oameni cu inimi înflăcărate, ca şi tine, nu ţin seama de un lucru elementar, de faptul că sus, în vârf, vântul şi ploile vor face curând ca numele lor să devină ilizibile. Te sfătuiesc să te semnezi cât mai jos, deasupra plăcuţei care indică nivelul celei mai mari viituri, şi numele tău va dăinui, înscris pe obelisc, până când apele vor acoperi, vuind, întreg ţinutul.

Ai grijă, deci, şi dacă totul va merge bine, nu-ţi va fi greu să îmi faci şi mie un serviciu.

De la o vreme, mă chinuie o îndoială, o suspiciune, şi aş vrea să verifici ceva. Şi, pentru că pari a fi de nădejde şi este posibil să treci neatins prin iadul care pe atâţia i-a rănit, ai putea, când te întorci, să-mi aduci răspunsul la întrebarea care nu-mi dă pace. Să-mi lămureşti cum se poate ca locul acela, către care s-ar părea că-ţi trebuie ceva curaj ca să porneşti, să fie atât de aproape? Nu nega, pe mine nu poţi să mă duci. Anul trecut, cursa a fost câştigată de un individ care mi-a atras atenţia, de un bărbat masiv, spânatic, cu priviri verzi şi lunecoase. Cunoşti genul ăsta de om, care niciodată nu te priveşte în ochi şi care îţi dă răspunsuri evazive, în doi peri. Mi-a părut suspectă participarea la întrecere a unui matelot care arăta, mai degrabă, a funcţionar şi i-am

măsurat carburantul din rezervor.

Te rog să mă crezi, deşi chipul lui se schimbase şi era schimonosit într-un mod înfiorător la întoarcere, şi nu este cazul să-ţi mai dau amănunte, coaja lui de nucă nu consumase mai multă motorină decât pentru o leghe-două de drum întins. Şi, totuşi, coca şalupei era atât de subţiată, încât puteai să o perforezi cu privirea. Aş vrea să-i cauţi numele pe obelisc, îl chema David şi, nu cred că greşesc, dacă a ajuns până acolo a semnat cu litere mici şi ascuţite într-o margine înnegrită a pietrei, roasă de alge şi de licheni.

În ceea ce priveşte şalupa ta, totul este în regulă, nu este nici mai bună nici mai rea decât altele, şi de acum ar trebui să o ştergi, amice, şi să-ţi încerci norocul.

Aş fi putut să-i spun ce cred despre poveştile lui... Nu era prima oară când auzeam lucruri îngrijorătoare. Tot felul de legende s-au ţesut de-a lungul timpului şi au creat o atmosferă stranie, misterioasă în jurul acestei întreceri. Fireşte, numai prostii, lipsite de orice temei real.

Aş fi putut să-i spun că îl cunosc pe bătrânul cu decoraţii, că am participat împreună la multe curse şi la alte încercări ale bărbăţiei, dar că *Medalia de Bronz pentru Întâietate* a căpătat-o abia acum câteva luni, în urma escaladării vârfului Septentrion, pe versantul lui nordic. Aş fi putut să-l întreb ce reprezintă această medalie şi sunt sigur că nu ar fi ştiut. Pe avers este încrustat chipul lui Hermes, iar pe revers se poate vedea un taur cu emblema GORTY-NEON. L-aş fi putut întreba cum se numea şalupa bătrânului, binecunoscuta FIFTY-FIFTY, şi ar fi rostit un nume de femeie, poate Adelaida sau poate Odette.

Şi, apoi, povestea cu pelicanii.

Pe cine pot înspăimânta păsările astea inofensive? Am auzit de multe cazuri în care

pelicanii au fost îmblânziţi, devenind adevărate păsări de curte. Se pare că ouăle lor sunt foarte hrănitoare. Desigur, nu cele ale pelicanilor din preajma lacului Gongora. Pentru că acest lac nu există, este doar o plăsmuire a minţii mecanicului. Pe hartă, nu apare decât un singur lac, al cărui nume este Lotus.

Cât despre Utricularia tentaculata, pot să jur, fără să fiu specialist, că nu este trecută în nici un tratat de botanică.

Într-o singură privinţă sunt tentat să îl cred. S-ar putea să fie adevărat că unul dintre praguri este incomplet şi este posibil ca tocmai acesta să marcheze drumul spre obelisc. Este o informaţie preţioasă şi sper să-mi fie de folos. Am să-mi scriu numele cât mai sus şi soarele va face ca numele meu să strălucească peste ţinuturile sălbatice, precum cel al lui David, unul dintre cei mai temerari bărbaţi pe care i-am cunoscut.

Aş fi putut să-i spun şi alte lucruri acestui om cu mintea tulburată de superstiţii, dar ar fi folosit, oare, la ceva? Am fost mulţumit de munca lui, are mâini de aur şi, când mă îndreptam spre linia de start, şalupa mea strălucea ca o regină.

Am străbătut nenumărate canale, fascinat de culorile toamnei ce aprindeau coroanele sălciilor şi ale plopilor de pe maluri. În jurul şalupei, săreau peşti argintii. Apa era albastră şi limpede. Pe înserat, am oprit motorul şi am aşteptat în linişte, până când cârdurile de pelicani au început să treacă pe deasupra mea. Ca să nu mă plictisesc, am scris aceste rânduri.

Acum, e timpul să plec, pelicanii coboară plutind lin, în cercuri largi. Voi porni spre locul acela îndepărtat, însemnat pe hartă cu un triunghi portocaliu.

PICTURĂ NAIVĂ

Haita se adăposteşte pe o mică platformă îngheţată, netedă, înconjurată de păpurişul gălbui. Ici-colo, încolăcite în vegetaţia culcată la pământ, cele şase animale adormite par, în dimineaţa ce abia se iveşte, ghemuri de ceaţă densă, palpabilă, ghemotoace reci şi fluide care palpită imperceptibil, gata oricând să se disperseze în aerul amorţit.

Spre deosebire de ele, izolat într-o margine a ascunzişului, concret şi înspăimântător, şeful haitei, marele lup din Oklem, se zbate între somn şi veghe, urmărit de imagini din ţinutul pământurilor roşii. Aşteaptă ca fiinţa minusculă, fragilă, pentru care odinioară nu avea decât indiferenţa iar nu cruzimea stăpânitorului, să străbată scoarţa subţire de lut. Pune laba deasupra galeriei şi simte mişcarea înceată a vânatului. O cârtiţă. În acelaşi timp, îşi simte şi sângele pulsând în artere – alte galerii, la fel de necunoscute, la fel de secrete; o altă cârtiţă care într-o bună zi, inevitabil, va străpunge învelişul, căzând pradă unui duşman al cărui miros lupul nu îl poate încă defini. Nu se teme, ştie. Cârtiţa s-a oprit, apoi coboară din memorie undeva unde este în afară de orice pericol.

Lupul se ridică fără nici un zgomot. Nici unul dintre ceilalţi nu îl simte, poate pentru că, în locul pe care tocmai l-a părăsit, căldura, teama, forţa teribilă a trupului încordat continuă să persiste, umplând un spaţiu invizibil de o vibraţie vie, ce va rămâne prezentă încă mult timp. Şi, apoi, sunt prea obosiţi. De când au traversat Dunărea, pe un pod de sloiuri, vânătorile sărace, neîndestulătoare, îndelungata goană prin hăţişuri i-au sleit, i-au epuizat, aducându-i în acea stare de apatie rea, primejdioasă, pe care lupul o cunoaşte atât de bine. Curând, unul dintre ei îl va provoca. Sângele va stropi

gheaţa, o va dizolva în roşul aprins al unei dureri neaşteptate, brutale, găsindu-şi drumul spre adâncuri, dar, până atunci, colţii lui sunt încă temuţi, ghearele lui sunt mai tari decât foamea, decât neliniştea, decât ura.

Nu se fereşte şi cu toate astea paşii nu i se aud, nu i se aude nici măcar răsuflarea, deşi s-a îndepărtat suficient de mult pentru a nu mai fi nevoie să-şi controleze fiecare mişcare. În urma lui, păpurişul pare un zid inexpugnabil, compact, dintr-o materie dură, pietrificată.

Ziua se îngână cu noaptea. Ar fi fericit acum să urce, dintr-un salt, pe stânca vânătă de la hotarul Oklemului, să-i zgârie umerii de calcar puternici şi pietroşi, să se întindă şi să se facă una cu piatra atât de familiară, în timp ce primele raze de soare i-ar încălzi muşchii tari ai spatelui şi coapsele. Să simtă în nări aburul mlaştinilor şi mirosul iute, de ienupăr. Ar schiţa, poate, un salt, ar încerca să se joace, dacă nu l-ar copleşi tristeţea acestui loc străin, unde totul miroase a pământ putred, descompus, nesigur, a nesfârşită singurătate. Dacă n-ar fi gheaţa de deasupra, care nu păstrează nici o urmă.

Lupul îşi înseamnă trecerea, urinând pe câteva smocuri de plante uscate, pe câteva ridicături insesizabile ale terenului. O şaradă pentru urmăritorii lui. Curând, traversează un canal, se întoarce, îl traversează iar, apoi schimbă direcţia şi, în sfârşit, ajunge la cadavrul bivolului descoperit în ajun. Se tăvăleşte îndelung pe coastele descarnate, se freacă de oasele înnegrite, împrumută mirosul odios al întregului ţinut. Când îl vor căuta, le va fi imposibil să-i distingă alunecarea spre răsărit. Goneşte fără teamă, se apropie de lac dar uneori se opreşte brusc şi adulmecă sau ascultă atent. Astfel, trece un timp indefinit, ceasuri întregi sau poate numai câteva minute.

La câţiva paşi de locul unde obişnuieşte pictorul să poposească, ascuns de rădăcinile

unei sălcii, lupul îşi ciuleşte urechile, încearcă să audă cum vântul, aproape inexistent, alunecă pe lângă pânza încremenită a bărcii. Pictorul va întârzia, e încă departe. Coboară din barcă, o împinge, pânza cade în falduri moi peste prova. S-ar putea opri aici, ar putea demonta catargul, ar desface curelele de piele dar, în loc de toate astea, bărbatul îşi potriveşte hamul peste umerii puternici şi, cu un icnet, urneşte barca. Tălpicile de lemn lasă urme strălucitoare pe capacul de gheaţă al lacului.

APROPIE-TE, MĂI LUPULE, SEMNELE PE CARE LE PORŢI ÎMI ARATĂ CĂ NU EŞTI UN FRICOS ŞI ŞTIU CĂ NU EŞTI UN HOŢ, PENTRU CĂ EU POT CITI ÎN OCHI LA FEL DE BINE CA TINE. TU CREZI CĂ NU TE-AM VĂZUT CUM ÎMI DAI OCOL, CUM DESENEZI ÎN JURUL MEU UN CERC DIN CE ÎN CE MAI STRÂNS ŞI ÎŢI ÎNCHIPUI, POATE, CĂ EŞTI INVIZIBIL UNUIA CA MINE, CU SIMŢURILE ATÂT DE TOCITE, SAU CĂ NU ŢI-AM AUZIT GEMETELE. VINO MAI APROAPE, SĂ ÎŢI NUMĂR RĂNILE!

LUPUL S-A ÎNTINS PE BURTĂ ŞI ÎL PRIVEŞTE CU ATENŢIE. NU ÎNŢELEGE DE CE FIINŢA ASTA MIROASE A TOATE MIROSURILE ŢINUTULUI SĂU NATAL. DISTINGE, ÎN PRIMUL RÂND, MIROSUL RÂPELOR ADÂNCI, ÎNĂBUŞITE DE VEGETAŢIE, APOI MIROSUL CA DE FUM AL CEŢURILOR LENEŞE. UNDE S-A TĂVĂLIT, PRIN CE MIRACOL ADUCE PICTORUL TOATE MIASMELE ÎNDEPĂRTATULUI OKLEM? AR VREA SĂ SE APROPIE, SĂ ÎL CERCETEZE DAR ŞTIE CĂ OMUL ESTE CAPABIL DE LOVITURI FULGERĂTOARE. SCHIAUNĂ UŞOR, ÎNSĂ ATUNCI CÂND PICTORUL FACE UN GEST MAI BRUSC LUPUL ÎŞI ARATĂ COLŢII STRĂLUCITORI.

AŞ CREDE CĂ ÎŢI PLACE CUM PICTEZ, DACĂ NU AŞ ŞTI CĂ NU DISTINGI CULORILE. AŞ CREDE CĂ TE SURPRINDE FAPTUL CĂ NU VEZI DECÂT ALB, GRI ŞI PUŢIN, FOARTE PUŢIN CAFENIU, ACOLO UNDE EU GĂSESC NEGRU ŞI ROŞU APRINS. POATE EŞTI SURPRINS DE VIOLETUL GROS AL ORIZONTULUI. SIGUR CĂ AŞA CEVA NU ESTE

POSIBIL, AR FI ABSURD, LUPULE, SĂ CAUŢI O ASEMĂNARE CÂT DE MICĂ; EU VIN AICI PENTRU CĂ E FRIG, EU AM ÎN SUFLET CULORILE MELE ŞI NU ÎMI TREBUIE SĂRĂCIA ASTA CROMATICĂ. DAR FRIGUL, FRIGUL DE AICI ESTE CEVA ATÂT DE SPECIAL! NU SIMŢI CUM ÎŢI ÎNGHEAŢĂ PRIVIRILE, CA DOUĂ RAZE DE STICLĂ?

ANIMALUL SE APROPIE TÂRÂŞ, CU O MIŞCARE LENTĂ, ŞERPUITĂ, CENUŞIU PE CENUŞIU. MIROSUL ESTE ATÂT DE PUTERNIC, ÎNCÂT LUPULUI ÎI VIBREAZĂ TOT CORPUL. PICTORUL ÎL URMĂREŞTE CU COADA OCHIULUI ŞI CONTINUA SĂ PUNĂ CULOARE PE PÂNZA CARE A DEVENIT TARE CA SCOARŢA. BAGĂ MÂNA SUBŢIOARĂ ŞI SCOATE O FĂRÂMĂ DE LUT ROŞU, UN STROP DE HUMĂ ABURIND ÎN GERUL NĂPRASNIC. MESTECĂ ÎNDELUNG NEOBIŞNUITA PASTĂ APOI O STRIVEŞTE CU DEGETELE PE LAMA CUŢITULUI. ACOLO UNDE AR TREBUI SĂ FIE AGLOMERĂRI DE ZĂPADĂ SPULBERATĂ DE VÂNT, EL TAIE O FANTĂ SUBŢIRE, O FEREASTRĂ DE FOC. LUPUL TREMURĂ DE ÎNCORDARE, CEEA CE SIMT NĂRILE LUI ÎI ANIHILEAZĂ VOINŢA, PRUDENŢA. SCAPĂ UN URLET LUNG, CA O CHEMARE. PICTORUL PIPĂIE REVOLVERUL ÎNFIPT ÎN CUREAUA DE LA BRÂU, SUB MANTA.

N-AŞ VREA, LUPULE, SĂ FAC ASTA. FII CUMINTE ŞI LASĂ-MĂ SĂ LUCREZ. DACĂ ŢI-E FOAME, MĂNÂNCĂ!

MIŞCAREA ESTE ATÂT DE RAPIDĂ, ÎNCÂT LUPUL SARE, SURPRINS, ÎNTR-O PARTE. BUZA DE SUS I SE STRÂNGE, SE ÎNCREŢEŞTE, DEZGOLIND GINGIILE VINETE. NU DEPARTE DE EL, PICTORUL A ARUNCAT O BUCATĂ DE CARNE USCATĂ, SCOASĂ DIN BUZUNARELE ÎNCĂPĂTOARE.

Deşi hamul îi taie umerii, omul nu se opreşte nici o clipă. Merge cu soarele în spate, îl simte încălzind postavul mantăii. A transpirat în jurul gâtului dar barba i-a albit din cauza micilor ace de gheaţă.

ŞI LUPUL ARE PIEPTUL ŞI FĂLCILE ACOPERITE DE BRUMĂ. A VENIT MAI APROAPE, NU MAI STĂ LA ADĂPOSTUL VEGETAŢIEI SĂRACE A MALURILOR.

HAIDE, NU TE MAI CODI ATÂTA, NU ARE DE CE SĂ-ŢI FIE TEAMĂ. MĂ BUCUR CĂ EŞTI AICI, MAI AM ŞI EU CU CINE SCHIMBA O VORBĂ.

O MICĂ GRĂMADĂ DE OASE ŞI CARNE USCATĂ E AŞEZATĂ LA DOI-TREI METRI DE ŞEVALET. LUPUL ADULMECĂ, PRIVEŞTE CĂTRE PICTORUL URIAŞ. CU PAŞI MĂRUNŢI, TRECE DE HRANA CARE I-A FOST PREGĂTITĂ ŞI ATINGE CU BOTUL MANTAUA DECOLORATĂ A OMULUI, APOI SE INTINDE PE BURTĂ LA PICIOARELE LUI, CULEGE CU LIMBA FĂRÂMELE DE HUMĂ ROŞIE CĂZUTE ÎMPREJUR. CURÂND, ADOARME. ÎN SOMN SE DESTINDE, PARE MAI FRUMOS, SEMNELE ADÂNCI, ÎNCRUSTATE PE COASTE, SUNT ACOPERITE DE BLANA ÎNCÂLCITĂ. CU MIŞCĂRI PRECISE, PICTORUL FACE SĂ APARĂ PE PÂNZĂ UN LUP ALBASTRU, NEFIRESC DE LUNG. UN LUP ÎNGHEŢAT. MESTECĂ HUMA SCOASĂ DIN BULGĂRELE DE LA SUBŢIOARĂ ŞI RIDICĂ DEASUPRA LUPULUI UN CER SÂNGERIU PE CARE ÎL POPULEAZĂ CU PĂSĂRI EXOTICE, CU ARBORI AVÂND CÂTE O SINGURĂ FRUNZĂ ÎN FORMĂ DE STEA.

POATE CREZI CĂ SUNT ŞI EU TOT UN LUP SINGURATIC, CA TINE. DAR EU NU SUNT AŞA, MIE ÎMI PLACE SĂ VĂD LUME MULTĂ ŞI TÂNĂRĂ. ÎMI PLACE SĂ VORBESC ŞI SĂ BEAU RACHIU. LUCRURI PE CARE TU NU LE ÎNŢELEGI. MIE, MĂI LUPULE, ÎMI PLACE O FEMEIE CUM NU AI SĂ VEZI ŞI NU AI SĂ MIROŞI NICIODATĂ PRIN LOCURILE ASTEA. O FEMEIE CU PICIOARE NEASEMUIT DE LUNGI, ÎMBRĂCATE ÎN CIORAPI NEGRI, FOŞNITORI, DE MĂTASE. O DANSATOARE, MĂI BĂIATULE, ASTA E! NUMAI TE UIŢI LA EA ŞI SIMŢI CĂ PLUTEŞTI, CĂ TE ÎNALŢI CA O FRUNZĂ LUATĂ DE VÂNT. ŞOPTEŞTI: MARGOT! FIREŞTE, ASTEA SUNT SENTIMENTE CU TOTUL BECISNICE, DE CARE NICI EU ŞI NICI TU NU TREBUIE SĂ NE SINCHISIM.

Malul e încă departe şi, deşi a obosit, pictorul nu îşi permite să încetinească ritmul. Muşchii lui viguroşi funcţionează ca o maşină de mare putere. El se bucură că poate înfrânge durerea din umeri, tremurul picioarelor, pas după pas, minut după minut, până când ochii lui mai mult ghicesc decât văd linia subţire a ţărmului. Subţire ca o aţă.

ŞI SĂ NU CREZI CĂ ASTA E TOTUL: RACHIUL, FEMEILE, BULEVARDELE LUMINATE, CONCETĂŢENII PRIETENOŞI ŞI BINE CRESCUŢI, GATA ORICÂND SĂ SCHIMBE O VORBĂ CU TINE, SĂ TE ÎNTREBE DE SĂNĂTATE, CONFORTUL ŞI CELELALTE BANALITĂŢI ALE TRAIULUI CITADIN. MAI E CEVA, POATE UN MIRAJ, CEVA ESENŢIAL, METAFIZICA ORAŞULUI, FOŞNIND ADEMENITOR ÎN SPATELE DRAPERIILOR DE PLUŞ, O AMBIGUITATE FATALĂ, LUCRURI PE CARE, LUPULE, SUNT SIGUR CĂ LE ÎNŢELEGI. ŞI PE MINE MĂ CHEAMĂ, CÂTEODATĂ, CA UN CÂNTEC DIN DEPĂRTARE, SIRENELE CIVILIZAŢIEI, DAR EU ŞTIU, LUPULE, CUM ŞTII ŞI TU, CĂ SUNT DRUMURI PE CARE E MAI BINE SĂ NU TE ÎNTORCI. UNDEVA, TE AŞTEAPTĂ O FIARĂ, O FIARĂ MULT MAI PERICULOASĂ DECÂT TINE, ŞI GHEARELE EI TE POT RĂNI DE MOARTE.

Lupul încearcă să privească în direcţia din care trebuie să sosească omul dar soarele străluceşte atât de puternic pe gheaţă, încât răneşte ochii animalului. Sub pleoapele închise, ca printr-un filtru, el vede siluetele celor şase lupi tineri. Toţi sunt puii lui, în afară de unul singur, cel cu spinarea şi cu urechile negre, cel care se apropie şi mârâie sfidător. E aţâţat, e agresiv, dar încă nu are destulă experienţă. Colţii marelui lup i se înfig în piept cu un pocnet sec. În gură, gustul sângelui cald. Lupul deschide iarăşi ochii şi este sigur că de data asta, la orizont, cu o încetineală teribilă, se mişcă un punct.

ŞI TOTUŞI CE LUCRU FORMIDABIL ESTE O FEMEIE CARE DANSEAZĂ PE O MELO-

die interpretată numai la pian şi trompetă. mişcările ei comprimă fumul din bar, îl gonesc prin colţuri. o mie de ochi aţintiţi, printre care şi ai tăi, lupule, o devoră, o sorb, o mănâncă de vie. dintr-o dată, paharul cu băutură pe care îl ţii în mână se sfărâmă în particule din ce în ce mai mici, că un abur.

Lupul iese în întâmpinarea pictorului, deşi gheaţa îi dă o vagă senzaţie de nesiguranţă. Pictorul s-a oprit şi aşteaptă fredonând: „Glissez, mon amour, ma planete n'este q'une boule de neige!“ În cele din urmă, se eliberează din ham, îşi scoate mantaua, îşi desface cureaua cu tocul revolverului. Le aruncă lângă el, neglijent. Simte o durere sub braţul stâng. Îşi aminteşte de bulgărele de humă, rupe o bucată din el şi începe să mestece încet, de parcă s-ar pregăti să întindă o nouă pată de culoare pe orizontul prea monoton, prea lipsit de contrast.

Lupul ajunge în dreptul lui dar nu mai simte mirosurile excitante ale Oklemului. Mirosul omului înfierbântat de efort este mult mai puternic, mai viu. Lupul scheaună şi se lipeşte de pulpa bărbatului. Acesta scuipă departe, pe gheaţă, grăuntele de pământ, care pare a fi o picătură de sânge sau o floare stranie, imposibilă. Mână lui caută ceafa animalului. Să nu te uiţi niciodată înapoi, lupule. Acolo este totul altfel acum şi nu te aşteaptă nimeni, nici o dansatoare cu ciorapi negri, de mătase.

Se îndepărtează amândoi dar glasul pictorului se mai aude şi după căderea serii. Pe ţărmuri cresc arbori înalţi, purtând câte o singură frunză în formă de stea, şi păsări exotice, fosforescente, bat din aripile prea scurte.

RECVIEM

– Hei, mă auzi?, clipeşte dacă mă auzi, striga doctorul şi zdrăngănea cu un bisturiu sau cu o foarfecă în măsuţa de sticlă, respiră dacă mă auzi, dar eu nu auzeam, simţeam doar o răceală, o umbră aşezată deasupra mea, o umbră statornică, poate veşnică, mi-am spus, sau, mai degrabă, o pată albă, îngheţată, reflectată intermitent de nenumăratele recipiente din oţel inoxidabil, focalizată, imaginea, pe trupul meu gol, întins pe masa de operaţie, şi nu puteam clipi şi nu puteam respira şi mă scufundam în mirare şi spaimă.

Căci nu el vorbea, nu gura lui femeiască, moale, striga la mine, cuvintele veneau din chiar acea măsuţă de sticlă, odată cu zdrăngănitul insuportabil, dureros, al instrumentului lovind ritmic suprafaţa netedă, curată şi transparentă, şi din chiar senzaţia de rece instalată în trupul meu întins – anulând prin omniprezenţa ei agresivă bănuiala carteziană că atâta vreme cât cuget încă aş mai fi, pulverizându-mă în masa vibrantă a nenumăratelor ei unghiuri de atac, provocând osmoza hamletianului recurs la dubitativul singurului verb biblic cu neşfârşita rostire laică pusă veşnic sub semnul efemerului –, din plafon şi din ziduri şi din fiecare ungher, îndepărtată şi metalică, de parcă aş fi primit un ordin repetat de sute de megafoane, de parcă aş fi fost întins în mijlocul unei pieţe imense şi, de sus, o voce oarecum neutră, oarecum abstractă, mi-ar fi ordonat, prin sute de megafoane, să clipesc din afurisitele mele de pleoape, să respir cu afurisitele mele de pleoape, noi trebuie să operăm un om viu şi nu un cadavru, în timp ce eu refuzam să dau curs acelei somaţii absurde, cu ce drept, nimeni nu avea acest drept asupra pleoapelor mele, mai ales asupra acesteia, tumefiată, lăsând descoperit globul alb al ochiului, globul alb şi imobil şi sticlos.

Cu toate că, la urma-urmei, aş fi putut să o fac, să clipesc adică, să respir com-

plice, să-i dăruiesc insinuantei sore şefe un şuierat uşor şi neaşteptat, căutând să-i surprind tresărirea fericită şi înspăimântată deopotrivă care i-ar fi descoperit dinţii ei de creatură carnivoră – fragilă şi totuşi grea, senzuală, ar palpita o limbă roz, ireală, îmblânzită de biciul luminii din piaţă – şi să clipesc orbit de strălucirea pulpelor ei întrezărite o clipă prin deschizătura halatului... Haida-de, prea multă falsitate în gesturile ei amical-provocatoare dar şi prea multă aroganţă în înţepeneala mea rece şi încăpăţânată, în acreala morţii pe care mi-o asumasem şi din cauza căreia eu nici nu aş fi putut auzi „clipeşte“, doar intrasem în existenţa lor exprimându-mi refuzul total, absolut, de a le face pe plac, jignindu-i grosolan, împiedicându-le accesul spre orice dialog, sfărâmându-le orice speranţă, batjocorindu-le încrederea şi dragostea pe care, desigur, ar fi trebuit să şi le afirme: singura lor raţiune de a fi.

Şi totuşi, o ştiu, mă temusem, pentru că în piaţă, atunci ca şi acum, nu fusese nimeni în afară de mine, doar răpăind în rafale spectrele mitraliate ale unor stoluri de porumbei care cădeau de pe turlele infinite, ecoul catedralelor prea înalte pentru orizontala nemişcării mele prosteşti şi viclene, secerând în voluptuoase singurătăţi nefiinţa unui dumnezeu diafan, sclipind înfricoşat şi tandru în cristalele sângelui meu desfăşurat în arabescul unei scrieri târzii şi criptice, secrete – deşi pe străzile din jur şi pe bulevarde, oho, ce forfotă, ce tumult, ce du-te-vino. Asfaltul vibra de paşii grăbiţilor trecători, alerga odată cu ei, până aici în piaţă, chiar dacă nimeni nu traversase şi nu se împiedicase nimeni de trupul meu încă arcuit de durere, încă vibrând şi, palid, nu privise nimeni îngrijorat în jur, conştient de vocea care sfâşia membranele a sute de megafoane ţipând „clipeşte blestematule, respiră“, cu o violenţă nepotrivită gurii aceleia de o feminitate greţoasă, a doctorului – cuvinte pe care, de fapt, din cauza repulsiei nici nu le auzisem, cu toate că încă mai simţeam chemarea dulceagă, impudică, umezită de

saliva pofticioasă ce nu m-ar fi putut înşela. (*Decât asta, mai bine somnul, îmbrăţişarea necrofagă a cenuşii unui cer prăbuşit şi toată spaima şi neputinţa ce-mi vor închide imaginea într-un triptic pecetluit în medievalitatea perversă a sânului enorm aplecat peste noi din dumnezeire. Înţelegeţi?, mă tem de această enormă generozitate*!)

Şi, deodată, se făcu linişte, ca un dar, o revelaţie, dând sens spaţiului în care doar trupul meu nemişcat putea fi o certitudine, opusă vacarmului atât de ambiguu, înlocuind violenţa efemerei secunde în care spiritul singur nu şi-ar fi putut releva nepăsarea perpetuă. Mâna doctorului se deplasa acum uşor, plutea cu degetele desfăcute, aluneca prin aburul acelei istorii care nu mai avea pentru mine nici o importanţă, atingând, mângâind suprafaţa măsuţei de sticlă, ondulându-o – unde putuse să se piardă strălucirea tăioasă a bisturiului sau a foarfecului chirurgical? – aşa cum, în piaţa goală, porumbeii cădeau de pe turle înalte, arcuind verticalele unei geometrii moi, inconsistente, atârnaţi parcă de capătul imponderabilului fir cu plumb al Marelui Meşter.

Vântul purta de colo-colo cocoloaşe de hârtie, pungi de plastic, praful fin se aşternea în jur şi în porii mei deschişi de o durere ce mi se păru necesară pentru a da concreteţe după-amiezei, se însera, se întuneca, se făcea din ce în ce mai frig şi nu puteam clipi pentru că murisem înainte de operaţie.

Adică, mă despărţisem de trupul meu, nu mai mă lega de el decât o ciudată senzaţie de milă, o păstoasă tandreţe dezgustată, căci, conştient de semnele vineţii de pe torace şi abdomen, de forma neobişnuită, inestetică, de sub lumina demascatoare a reflectoarelor, îmi urmam singurătatea, care nu rămăsese în trup, ca un dat al materiei amorfe, ci mă însoţea inexplicabil, izolându-mă în continuare de realitate, ca în viaţă, cu plictisul unei stări irefutabile chiar şi sub tirul argumentelor acestei totale dedublări pe

care, deşi, mi-o dorisem uneori, abia acum o împărtăşeam cu mine însumi.

Nu, doctorul nu exista, el rămăsese cu trupul meu, contemplându-l, contemplându-se deci, îngrijorat poate, mai probabil perplex, încercând să se extragă, instinctiv, enormei farse căreia îi aparţinea şi de aceea îi împinse afară cu brutalitate pe asistenţi şi pe reanimator, doar pe sora şefă o apucă de umărul cărnos şi o strânse atât de tare încât ei îi dădură lacrimile, aşa că ochii sorei şefe înotau ca doi peşti aurii, aproape că miroseau a mare şi a alege, a iod şi, mai departe, în sufletul ei, mirosea a bărci mari răsturnate cu burţile în sus pe nisipul foşnitor, ca nişte animale negre şi grase, ca nişte foci sau alte mamifere asemănătoare. Ameţitor, sufletul sorei şefe invada pupilele ei mărite acum de uimire, se vedeau păsările enorme ale amurgului ţipând isterizate de ameninţarea intunericului, repezindu-se furibunde, despicând valurile verzui, izbindu-se de zidurile mucede şi sfărâmicioase ale farului, alunecând însângerate în abis şi renăscând albe şi umede din frământarea absurdă a cărnii acelui ocean mai fecund decât pântecul ei sfârâind încins sub halatul aproape complet descheiat şi deodată una dintre păsări, mai mare, mai strălucitoare, se opri nemişcată în cer.

– Tu să ne cânţi ceva, spuse doctorul, membranele megafoanelor se curbau ameninţător, tu să ne cânţi ceva, mie şi mortului, până când pleoapele mortului vor clipi. Se întâmplase atunci, se întâmpla, desigur (*ca un impas în derularea graseiată a ultimei fraze din rostirea unui timp ce păruse etern melodios*), chiar dacă pleoapele mele rămâneau nemişcate - pentru că păsările păşteau întunericul, îl înghiţeau, îl macerau în pipotele lor pietroase printre resturile şi gunoaiele amurgului târziu şi sărac, bălegându-l cu palpitări rectale în uriaşa nelinişte a doctorului, în timp ce stolurile lor adormite îşi fâlfâiau greoi migraţia, plutirea indigestă, ameninţând cu prăbuşiri misterioase –, se întâmpla ca spaţiul neguros de deasupra acoperişurilor, turlelor, clopotniţelor ce

înconjurau piaţa, să se deschidă în pajişti maculate de vibraţie, opunând nemişcării încrustate în pleoape eterul viu şi chiar dacă trupul meu ar fi fost invizibil, chiar dacă moartea mea ar fi fost invizibilă, numai ele ar fi deajuns mărturisirii disperatului meu, disperatului nostru abandon.

– Hai, cântă!, şi, după simptomatica derută dinainte, când noaptea, rupând brusc gălbuiul purulent al zilei, delimitase cu ziduri noi, întunecate şi definitive, piaţa în care îmi negociam nefiinţa, doctorul, deplasându-se aseptic, tăios, răzuind obrazul aparentelor toleranţe reciproce, devenea un proiector al cărui fascicul de gheaţă cotrobăia scârţâitor prin cotloane, da, prin cotloanele mele moarte, dar şi prin cotloanele vii ale sorei şefe, acolo unde dormitau întrebări nerostite şi ritmurile unor misterioase magii devastând structurile himerice ale timpului în care nici unul dintre noi nu credea, uzurpând firescul unei nopţi ce-ncepuse benign, umilindu-se şi umilind, tulburând mâlul îndepărtatelor unghere, printre coloane, pe sub portaluri, printre statui, printre fântâni arteziene, în vreme ce megafoanele urlau în crescendo stai şi cântă şi cântă şi cântă ceva.

Ea ţipă şi îşi plesni palmele de coapse, o dată şi încă o dată, apoi ţipătul deveni un gâlgâit dizarmonic şi înalt, de parcă în gâtlejul ei explodase o bombă, descompunându-se respingător în schije moi, vâscoase, scuipătură cu miros fetid care curând urma să mă atingă, să mă miruiască, ceea ce nu înseamnă că refuza că cânte ceva pentru el şi pentru mortul care eram; ea chiar cânta, interpreta o partitură ale cărei semnificaţii nu le puteam descifra, deşi îmi păreau evidente, deşi totul îmi era extrem de familiar, de apropiat, de cunoscut, de parcă aş fi murit până atunci de sute de ori, melodia aceea, dacă era o melodie, recviemul, desigur, îl ascultasem adeseori, îl înţelesesem în adâncile lui sugestii şi simboluri, admirasem uimitoarele-i profunzimi şi, iată că, atât

de stupid, nu mai îmi aminteam nimic.

Ar fi fost mai bine să tacă, toate astea nu aveau nici un rost, taci, îi spuneam eu fără voce, cântă, striga doctorul, plici-plici, palmele sorei şefe se loveau de coapsele ei înfierbântate, zvâcnind de durere şi de sex. Şi numai când obosi sora şefă de tot şi, gâfâind, îşi apăsă mâinile mari şi asudate pe piept, doctorul îşi scoase masca şi mănuşile, îşi descheie halatul şi umbra lui rece fâlfâi în toată încăperea, ca o perdea în faţa unei ferestre deschise.

Nu simţeam un curent, nu auzeam aripa umbrei doctorului fâlfâind dar fără îndoială că lucrurile se petreceau chiar aşa şi eu eram întins pe masa de operaţii şi, îngrozit, mă rugam să mă trezesc odată din absurda moarte a trupului meu, să clipesc cu pleoapele mele în lumina de la capătul nopţii, unde umbra albă a doctorului redevine var.

Desigur, era prea târziu, sora şefă obosise şi eu nu clipisem deloc în tot acest răstimp, cât cântase ea, şi el privea străin în curtea austeră a spitalului cum ieşeau zgribuliţii bolnavi la plimbare, încercând să respire, încercând să clipească, şi îi spuse sorei şefe, arătând cu degetul către mine, să ia chestia asta de aici.

ÎN CURÂND VOM FI DIN NOU ÎMPREUNĂ

Bine, foarte bine, ai să zici, suntem cu toţii sătui de istoria asta, despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, păcatul maiorului nu-i chiar atât de grav. Nu te obligă nimeni să pleci urechea la balivernele lui, aşa cum nu te obligă nimeni să bei berea ieftină pe care ţi-o aduce, târşâindu-şi picioarele, chiar directorul Filipovici (berea ieftină şi niciodată suficient de rece, care-şi revarsă spuma pe cartonaşele rotunde, absorbante, purtând imprimată o reclamă hazlie: Caius Caesar pe o monedă de aur, privind cu demnitate harta imperiului pe deasupra unei halbe gigantice).

În fond, am venit aici ca să ascultăm cele treisprezece melodii ale pianului mecanic. Este ceva miraculos, un farmec inefabil, înlănţuie sunetele vechilor romanţe, o căldură discretă le învăluie, amintiri neclare fac să ţi se ridice un nod în gât, o nostalgie secretă îţi abureşte privirile, în timp ce muzica îţi picură, insinuantă şi exotică – un drog? o otravă? –, direct în suflet, reînviind, pentru fiecare dintre noi, un timp, o lume, desigur efemere, dar oferind iluzia perpetuării lor eterne.

Da, ai să îmi spui, aşa stau lucrurile pe aici. Cui îi pasă de aiurelile lui Anagnostopolidis, cui îi pasă că berea, din ce în ce mai diluată, nu umple nici pe jumătate halbele, cui îi pasă că trufaşa contesă Matta Haricleia Seppuku îşi pune fără jenă picioarele butucănoase chiar pe măsuţa de sticlă, respirând din ce în ce mai greu, agonizând ca o balenă eşuată pe ţărm direct dintr-o povestire de Melville, învăluind mica noastră adunare în mirosul insuportabil al nenumăratelor ei naufragii? Muzica este mai puternică decât toate acestea.

Respiraţia contesei devine, curând, atât de îndepărtată sau, mai degrabă, atât de

confuză, încât poate fi asimilată vuietului înăbuşit al străzii, de dincolo de draperiile din brocat vişiniu, unde huruitul vulgar al automobilelor, strigătele vânzătorilor de ziare, ţocănitul tocurilor-cui ale femeilor, desigur, uşoare se preling insignifiante pe lângă ziduri, prin rigole, spre conductele subterane ale unei realităţi pe care o accepţi ca atare numai pentru că este o posibilitate mereu amânată de ritmul lent al romanţei din ce în ce mai grave, din ce în ce mai simple, răscolindu-ţi dureros şi hipnotic o nemulţumire esenţială, o revoltă profundă, o mută şi eternă disperare.

Deşi în aparenţă suntem atât de diferiţi, ne uneşte o sensibilitate ieşită din comun şi care, nutrită de sunetele anacronicului pian mecanic, ne permite să rupem cu uşurinţă fragilele legături, punţile şubrede, ipoteticele convenţii în virtutea cărora nu suntem aici decât nişte clienţi obişnuiţi, nişte consumatori ocazionali. De fapt, de îndată ce domnul director Filipovici întoarce resortul pianului, folosind în acest scop o cheie enormă din alamă pe alocuri coclită, manifestăm cu toţii o nelinişte greu de stăpânit, ne foim în fotolii, râdem fără rost, ne adresăm reproşuri nejustificate, până când clapele instrumentului, dacă poate fi numit astfel, sunt puse în mişcare sub presiunea, parcă, a degetelor unei mâini invizibile. Şi, cu precizie matematică, exact în acele momente de un farmec subtil dar care conţin, oarecum paradoxal, şi o notă de stranie perversitate, când ne lăsăm sufletele pradă nevinovatului nostru viciu (ca şi cum odată cu resortul pianului mucegăitul domn director Filipovici ar fi pus în mişcare şi scârţâitorul, distonantul mecanism al maiorului Anagnostopolidis), ofiţerul începe să povestească, dând curs unei cereri reale sau numai închipuite, una dintre nenumăratele sale false istorii despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANA pianul mecanic, contesa Matta Haricleia Seppuku îşi pune, gâfâind oribil, picioarele pe măsuţa de sticlă, chiar în faţa ta, iar tu îţi scoţi din buzunarul vestei cărţile soioase,

făcând cu abilitate să apară şi să dispară printre police şi index, în ritmul muzicii, cei opt aşi de treflă despre care îmi spuneai cândva că te ajută să îţi păstrezi supleţea încheieturilor care, altfel, ar fi fost de mult nişte rigide depozite de calcar, fapt ce ţi-ar fi răpit atât de copilăreasca plăcere de a-l atenţiona cu pocnete dese, nervoase, din degete, pe ofilitul director Filipovici că ar fi bine să se grăbească şi să ne aducă alte halbe.

Aşa că, în timp ce greoiul domn se strecoară printre mese târşâindu-şi picioarele, prima romanţă aproape că s-a şi terminat, fără ca, măcar de data asta, să mă pot concentra suficient asupra ritmului sincopat al refrenului. El îmi aminteşte de prova unei nave gonind pe întinsul unei mări zbuciumate, pe când ireali, imobili perscăruşi cenuşii ţipă în aerul sfâşiat de indoieli şi speranţe. O insatisfacţie neclară, un disconfort nelămurit îmi tulbură bucuria ieftină, nevolnica-mi bucurie, ca şi cum ar dispărea deodată în aburi, în ceţuri, înainte ca eu să pot desluşi pavilionul arborat în înălţimea catargului; astfel, o vagă nedumerire înlocuieşte crucea neagră din dreptunghiul portocalui sau cele două cercuri albe, concentrice, pe fondul purpuriu al unui triunghi de mătase, adică tocmai mesajul, semnificaţia refrenului, sentimentul acela ce-mi fusese, pentru o clipă, atât de apropiat. Dar maiorul nu poate ţine cont de pavilioane, el execută un ordin şi atât. El execută un ordin pornit, probabil, din adâncul tulbure al memoriei, el încearcă din nou, cu tenacitate şi îndrăzneală, să împrăştie umbrele care învăluie povestea despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic. Paşii lui bocăne pe faleza pustie, ochii lui strălucesc în depărtare, într-o noapte de demult, o nouă romanţă îşi desfăşoară armoniile pesemne siropoase (dar cu siguranţă potrivite adâncului mister al celor şase marinari înfăşuraţi în pelerine de cauciuc; ei împing cu icnete înfundate o ladă enormă pe debarcaderul părăsit, pe străzi întunecate,

printre clădiri fantomatice sub camuflaj, înjurând în bărbile false şi cârlionţate, blestemând sălbatic pâsla deasă a întunericului), în timp ce neîndemânaticul director Filipovici se apleacă peste măsuţa de sticlă, peste noul rând de beri călduţe şi apoase şi, confidenţial, ne mărturiseşte că, de data asta, a răsucit mult mai bine resortul pianului mecanic, că a depus un efort suplimentar şi că este posibil ca, pentru prima oară de când a devenit proprietarul acestui minunat instrument, să ascultăm cu toţii, la sfârşitul serii, şi cea de-a paisprezecea romanţă. De fapt, nu este nimic neobişnuit în vorbele lui, chiar aşteptam, dintr-o clipă în alta, să ne facă mărturisirea aceasta despre care ai spus întotdeauna că este micul său truc publicitar, singura subtilitate de care este în stare, decât că ne-am temut că, în mod cu totul accidental, ar fi fost posibil, fiind atât de preocupat de botezatul berilor noastre, astăzi, pentru prima dată, să uite.

Dar iată că totul se desfăşoară normal, ritualic. Şi, pentru că i-a venit rândul, intervine contesa. Da, spune ea (începutul povestirii este întotdeauna acelaşi), era probabil în noaptea în care am câştigat o avere la baccara, se adunaseră în jurul meu toţi obişnuiţii cazinoului, mă priveau ca pe un monstru şi eu mângâiam deja, sub capacul de carton al cutiei de pălării, un milion sau chiar un milion şi jumătate.

Respiraţia ei ne izbeşte cu forţa unui adevărat seism, răscolind abisurile moarte ale unei mări când apropiate când depărtate, dar veşnic prezente chiar şi aici, în spatele draperiilor din brocat vişiniu, cu o ameninţare identificabilă în tremurul imperceptibil al luminii pe chipurile noastre plumburii, în enervantul târşâit al paşilor directorului Filipovici, în ezitarea de o fracţiune de secundă a aşilor de treflă între police şi index, aproape gata să compromită necontenitul tău hocus-pocus tocmai în momentul când contesa Matta Haricleia Seppuku lansează un înalt jet de imprecaţii (împuţită bere,

împuţit hotel, împuţită romanţă!) pe notele finale ale unei melodi măcinate de o monotonie seacă, rece, ironică şi totuşi divină.

Erau bani fără nici o valoare, falşi ca şi cei şase marinari înfăşuraţi în pelerinele de cauciuc, coborâţi, poate, chiar de pe crucişătorul care ancorase în rada portului, fantomatic şi ameninţător. Fals suna şi limba lui Goethe pe buzele acelor stranii marinari şi false valuri tăioase înjunghiau umărul alb al cazinoului, lipind pe zidurile orbitoare petice de hârtie, acuzatoarele manifeste pe care, râzând în hohote, contesa le arunca peste parapet în frământatele neguri de dedesubt. Împuţită bere şi împuţit hotel şi împuţită romanţă, articulează formidabila contesă, şi toate astea trebuiesc plătite, dar unde sunt banii mei murdari? Şi, fremătând încinsă, nervoasă, excitată, scoate din decolteul enorm şi umed, ca o grotă acvatică, un pumn de bacnote boţite, amestecate cu alge şi scoici sfărâmate, pe care ni le oferă cu măreţie în liniştea lăsată brusc în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ, unde suntem toţi conştienţi că însuşi pianul mecanic a amuţit, marcând sfârşitul unei romanţe şi începutul unei alte romanţe şi amintindu-ne că, totuşi, am venit aici pentru a ne desfăta, pentru a ne îmbăta de generoasele mângâieri ale muzicii. Bine, foarte bine, ai să zici, suntem cu toţii sătui de istoria asta, despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, păcatul maiorului nu-i chiar atât de grav, iar în ceea ce o priveşte pe grăsana contesă este bine de ştiut că ne-am obişnuit de mult cu ciudăţeniile ei, doar are şi ea dreptul, ca orice epavă, de a fi niţeluş sinistră, niţeluş smintită, dar ce contează toate acestea când numai muzica ne adună aici, bucuria sau durerea de a descoperi că, deşi toate au trecut, în urma lor au rămas, neatinse, treisprezece romanţe închise în cutia de lemn lustruit a pianului, încăpăţânate în a ne tulbura mereu şi mereu, în a ne stârni fiorul aducerii aminte, chiar dacă faptele par acum învălmăşite şi necon-

cludente, ca nişte imagini lipsite de legătură dintr-un film în care s-au operat tăieturi grosolane? Ieşisem să îi ofer protecţia mea, deşi vă mărturisesc că din cauza ei în noaptea aceea rămăsesem lefter, va spune, poate, maiorul Anagnostopolidis, pentru că e o falsă poveste, şi mai degrabă eu aveam nevoie de protecţie. Dar mă zbătusem prea mult, lovind cu pumnul, apucând cu dinţii, urlând în îmbulzeala ce se iscase în dreptul monumentalei uşi a cazinoului şi am ajuns prea târziu lângă balustradă; da, ea plutea peste ape ca o gigantică, fantastică lebădă iar eu îi făceam semne de adio cu o eşarfă din satin alb (*nights in white satin*, va murmura directorul Filipovici) în timp ce misterioşii marinari se îndepărtau târându-şi povara, lăsând în urma lor aromele putride ale parfumului MEIN KAMPF, atât de la modă pe atunci, pe care nici briza nu le putu împrăştia şi nici sirenele ce anunţau obişnuita alarmă de execiţiu nu reuşiră să le alunge din gangurile adormite, din balcoanele umede, din singurătatea nopţii scânteind electric de-a lungul firelor de telegraf. Îndurerat de acea întâmplare, îndurerat şi falit, am pornit, pe jumătate inconştient, să străbat aiurea oraşul, fără să-mi dau seama că mergeam pe urmele falşilor marinari. Într-un târziu, poate chiar în clipa în care directorul Filipovici scutura scrumul trabucului pe chitanţa verzuie, pentru a absorbi cerneala liniilor groase ale prosperei dumisale semnături, am deschis uşa hotelului EFIGIA ROMANĂ.

Spune, nemernicule, va striga zâmbind maiorul Anagnostopolidis, semnasei un pact cu diavolul, nu-i aşa? Altfel cum ai fi reuşit să îţi vinzi până în ziua de azi berea asta atât de proastă şi care balonează atât de îngrozitor? Dar nemernicul nu răspunde, îşi face de lucru pe lângă pianul mecanic şi în ochi (e o iluzie?) îi strălucesc lacrimi, poate mai degrabă un semnal venit din eter, infinit de trist, infinit de îndepărtat, concurând, poate, ideea unei lumi blânde şi pure a iubirii tainice, a curăţeniei sufleteşti,

şi mătăhălosul director Filipovici se simte invadat de elanuri, de iluzii din păcate întrerupte de tardive regrete, stări contradictorii îl frământă ca pe un fraged aluat. Sau poate că nu, nu tace, şopteşte ceva, o filipică, Filipovici, apoi poţi citi pe buzele lui crispate elocinţa cu care se justifică, tâmpitule, doar toată lumea făcea contrabandă, era la modă, era şic, era de bonton. Dar iată că o bruscă zvârcolire a contesei sau poate numai a respiraţiri ei în strâmtul spaţiu al holului hotelului EFIGIA ROMANĂ ne răstoarnă halbele goale, ne distrage atenţia, ne eliberează de plictiseala obligaţiei de a urmării firul povestirii iar de data asta simpaticul director Filipovici se agită ca un copil surprins pe când priveşte prin gaura cheii şi, ca să ne recâştige bunăvoinţa, ne aduce alte halbe.

Rândul ăsta îl dau eu, spune el şi surâde şi ne bate cu palma pe spinare şi uită, pentru un timp, să îşi mai târşâie picioarele.

Da, ai să-mi spui, toate astea nu înseamnă nimic. Numai muzica are, a avut şi va avea întotdeauna importanţă, o importanţă de-a dreptul covîrşitoare. Muzica este un fenomen inexplicabil, în afara căruia nu se poate trăi, ea poate fi comparată cu timpul, cu istoria, cu veşnicia. De aceea, restul nu contează, chiar dacă greoaia poveste a maiorului Anagnostopolidis are şi ea un rost, se potriveşte acestei seri, acestei ambianţe, are rolul de a reliefa, prin contrapunct, sfâşietoarea graţie a muzicii ce se revarsă necontenit din pianul mecanic.

Ca de obicei, succesiunea celor opt aşi identici ce apar şi dispar printre police şi index continuă exerciţiul tău pentru închieturi. Şi dincolo de marginea vizibilă a manşetei, de-a lungul braţului, spre umăr, un nesfârşit zbucium, o interacţiune scrâşnită, o eliberare perpetuă de formidabile energii punând în mişcare muşchi şi tendoane, acţionând pârghiile diafane ale oaselor, făcând să vibreze intens, în substanţa

sidefie a nervilor, mesaje secrete, codificate, un du-te vino de ordine ce se repetă şi se ajustează reciproc şi se contrazic uneori cu furie până când un as de treflă este înlocuit cu un alt as de treflă fără ca pe chipul tău un tremur al buzei, o clipire a pleoapei să trădeze o nelinişte cât de mică, o îndoială cât de neînsemnată, o cât de uşoară alunecare dincolo de fermitatea amăgitoare a unor idei doar aparent rezonabile, de parcă tu însuţi ai fi un instrument mecanic (nu un pian ci, mai degrabă, un gramofon, *His Master's Voice*), repetând până la epuizare o partitură anostă, mediocră, obositoare, până la tocirea completă, în aşteptarea celei de-a paisprezecea romanţe, în aşteptarea momentului unic şi irepetabil când, printre degetele tale, va sări, hocus-pocus, în locul asului de treflă un decar de caro.

Ce s-a întâmplat, o vei întreba pe melancolica făptură Matta Haricleia Seppuku, de ce oftezi, lebădă? Iar ea, cu un geamăt ce va dizloca mari mase de aer, ce va perturba transmisiunile radio până dincolo de cercul polar, ce va face să apară pe ecranele radar sute de escadrile de uriaşi fluturi portocalii, ne va aminti tuturor că plutirea, zborul, desprinderea de aceste lucruri şi de aceste fapte contondente şi chiar din timpul inexplicabil şi inform dar care poartă în sine, în haotica-i desfăşurare, germenii unei atotbiruitoare simetrii, arată o slăbiciune de neiertat pe care ea, lebăda, ar da-o fericită uitării (plutirea liberă, inconştientă, peste frământatele neguri de dedesubt, dincolo de parapetul alb, strălucitor, necesar privirii ca o chezăşie că împotriva dispersiei, împotriva risipirii se ridică prozaice şi reci bariere şi prozaice şi reci armonii).

Văd că nu mă credeţi, va spune maiorul Anagnostopolidis, probabil, pentru că nu-i vorba decât despre una dintre nenumăratele sale poveşti despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, dar în noaptea aceea, aşa nefericit cum eram, am început să cred din nou în şansă, chiar dacă şansa este vânătorul iar nu

vânatul, este pescarul iar nu peştele, este ţărâna iar nu sământa, şi asta pentru că am înţeles că izbăvirea va veni din măruntaiele instrumentului ale cărui clape se mişcă sub presiunea unor degete invizibile. Cum mi s-a întâmplat, ce anume a declanşat trapa ascunsă a conştiinţei mele, care a fost înlănţuirea de senzaţii şi fenomene ce au condus la împlinirea revelaţiei, nu pot să ştiu, nu am cum să înţeleg, dar poate că a fost ceva în legătură cu chipurile ascunse de false bărbi cârlionţate, cu ochii lor scânteind şiret pe deasupra halbelor de bere ce-şi revărsau spuma îmbelşugată, căci berile acelea nu erau câtuşi de puţin false, pe cartonaşele imprimate cu o reclamă hazlie (Caius Caesar pe o monedă de aur, privind cu demnitate harta imperiului pe deasupra unei halbe gigantice).

Dar iată că maiorul începe să nesocotească orice limită a bunului simţ, pentru că nu este adevărat că nu are nici o importanţă ce spune, este ca şi cum ai susţine normalitatea faptului că nesuferitul director Filipovici nu ne-a schimbat nici de data asta cartonaşele pentru halbe, argumentând că, la urma-urmei, face cum vrea atâta timp cât rândul ăsta îl plăteşte el. Crede-mă că se aduce o gravă atingere demnităţii noastre şi că fără ruşine suntem ofensaţi. Priveşte chipul umflat, descompus, al împăratului şi ai să înţelegi cuvintele mele, uită-te la buzele lui diforme, umflate de şiroaiele de spumă gălbuie, şi ai să-mi dai dreptate.

Muzica asta simplă, directă, generoasă, compusă parcă anume pentru oameni ca noi, cărora aproape nimic nu le mai poate desfereca cele şapte lacăte ale sufletelor, seamănă cu focurile Sfântului Elmo, strălucind stranie şi pură în nemărginita singurătate a oceanului ce ne-a fost dat spre a-l străbate cu voioşie şi încredere, dar pe întinsul căruia ne-am rătăcit, ne-am tulburat, ne-am lăsat amăgiţi adeseori. Şi ce face el, stupidul sau nebunul de Anagnostopolidis? Debitează cu o rea credinţă de acum

insuportabilă nenumăratele sale false istorii despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic; fabulează pe marginea unui subiect ce ar fi trebuit de multă vreme să fie interzis, să rămână o taină de nepătruns şi nicidecum subiect de pălăvrăgeală senilă! Dumnezeule, dar muzica asta – un drog? o otravă? – reînvie pentru fiecare dintre noi un timp şi o lume de mult apuse şi ne oferă iluzia perpetuării lor eterne.

Da, chiar în clipa asta, cei şase marinari trec pragul tocit al hotelului EFIGIA ROMANĂ. Remarc, în primul rând, paloarea frunţilor netede şi mate şi graiul necunoscut în care străinii îşi şoptesc scurte fraze. Este o limbă asemănătoare cu greaca marinarilor bărboşi din toate porturile lumii, dar poate fi şi olandeza sau letona sau limba uitaţilor atlanţi. În locul gabierilor, încălţămintea obişnuită a celor ce scrutează orizonturile din înălţimea ameţitoare a catargelor, ei poartă greoaie cizme pescăreşti, verzi şi greoaie cizme îmbibate de mirosurile ordinare ce bântuie, pe orice meridian, pieţele de peşte.

Bine, foarte bine, ai să zici, poveştile maiorului Anagnostopolidis sunt destul de aproximative şi, desigur, pe măsură ce pianul mecanic îşi epuizează repertoriul, ele devin tot mai confuze, tot mai incoerente. Uite, acum tace şi el, privind fără sens draperiile din brocat vişiniu, de parcă ar aştepta ca din spatele lor să năvălească peste noi toate alcătuirile zgomotoase ale străzii: vulgarele automobile, claxonând isteric, sergenţi împopoţonaţi nefiresc cu uniformele lor de paradă, femei înalte, blonde şi brune, deopotrivă uşoare, zdrenţăroşi vânzători de gazete, ia *Universul*, *Universul*, *Cuvântul liber*, ca o explozie, ca un foc de artificii în seara de acum consumată, ca o descătuşare de mari tensiuni pe care numai muzica insinuantă a pianului mecanic a reuşit să le domine, să le anihileze prin farmecul ei adânc, inefabil. Da, maiorul

tace epuizat, asemenea pianului, cu arcul destins până la capăt, deodată inutil, golit, ridicol.

Prietene, suntem cu toţii sătui de istoria asta şi ne vom ridica vlăguiţi de la masă, o vom sprijini pe greoaia contesă Matta Haricleia Seppuku în tentativa ei de a pluti încă o dată şi vom retrăi, probabil din cauza falselor poveşti ale maiorului Anagnostopolidis – pentru a câta oară? –, senzaţia că totul a fost un truc, o scamatorie ieftină, că am fost din nou înşelaţi, amăgiţi fără milă, că ni s-au speculat ruşinos fireştile, omeneştile slăbiciuni. Mai întârziem un minut, doar atât, privind cum directorul Filipovici îşi târşâie cu nepăsare picioarele, se mişcă neîndemânatic printre mese, aşează scaunele, adună cartonaşele pentru halbe. Şi mai sperăm. Sperăm în cea de a paisprezecea melodie.

POATE MÂINE. POATE CĂ MÂINE VOI REUŞI SĂ ÎNTORC ARCUL PÂNĂ LA CAPĂT..., spune el. SĂ NE PREGĂTIM SUFLETEŞTE... ÎN CURÂND – CHIAR MÂINE, DESIGUR – VOM FI DIN NOU ÎMPREUNĂ.

CURĂŢENIA DE PRIMĂVARĂ

Obiectele vechi, nefolositoare, care nu mai încăpeau în magazii, în dulapuri sau pe poliţe, erau duse pe maidan (un mare platou acoperit de o iarbă rară, ezitantă, îndoielnică, adeseori prefăcută în scrum încă înainte ca imperceptibila creştere a zilelor să devină fierbinte). La curăţenia de primăvară, se adunau o mulţime de lucruri interesante - acel gen de lucruri cărora li se poate găsi oricând o utilitate dar care, de fapt, nu au nici una – iar mama se grăbea să le adăpostească prin colţuri cât mai ferite, astfel încât să îmi poată răspunde, dacă aş fi pretins, dacă aş fi îndrăznit să cer partea mea din rămăşiţele acelei tulburi istorii pe care o reprezintă scurgerea incertă a fiecărui an:

– Nici de data asta nu ne prisoseşte nimic!

Urmăream cu inima strânsă cum dispar, şterse de praf, împachetate cu grijă, relicvele familiei Benedict. Erau vase de ceramică, figurine din lut şi din lemn, totemuri şi blazoane, bijuterii ieftine care cocleau la prima atingere a aerului primăvăratic, dar şi piese disparate de mobilier, purtând marca unor meşteri iscusiţi, podoabe cu luciul şters, grele, barbare, cărţi ferecate în argint şi alamă şi multe alte mărturii ale unor timpuri apuse, ale unor clipe uitate, fragmente dintr-un joc ale cărui reguli s-au pierdut. Pentru mine, acestea nu reprezentau decât nişte jalnice paleative, în care mama îşi punea cu naivitate speranţa, în tentativa ei de a stăvili scurgerea impetuoasă a vremii, de a opri transformarea, tot mai vizibilă, mai ales pe chipul ei, în jurul ochilor cândva luminoşi, acum umbriţi de privirile din ce în ce mai des aruncate peste umăr, în urmă, unde totul deja se estompează, unde totul devine praf şi pulbere, precum a fost.

– Bunicule, dă-mi tu ceva, mă adresam bărbatului alb ca un aisberg (un aisberg în balansoarul de răchită) şi bunicul spunea:

– Ia pălăria asta!

Sigur că pălăria bunicului nu putea fi dusă pe maidan. Moale, plină de panglici colorate şi de insigne ale tuturor cluburilor sportive din lume, ea era un simbol şi, deopotrivă, un obiect de mare preţ. Aşa că, până la urmă, eram nevoit să şterpelesc o ramă de tablou roasă de cari sau un scaun rămas în trei picioare.

Erau prefăcute şi nedrepte lacrimile mele de revoltă, roadele spaimei ce mă cuprindea la gândul că, odată cu înserarea, când maidanul va palpita de glasuri, de râsete şi de hârjoane, va trebui să trec pe sub furcile caudine, va trebui să înfrunt neîncrederea celorlalţi faţă de povestirile mele (cum că pe scaun şezuse prinţul Bibescu, se mai vede rosătura cotului său osos care înţepa prin stofa subţire tapiţeria din piele de viţel; că rama fusese cândva aurită şi că împodobise o frumoasă gravură de Durer: cele două păsări cu gâturile straniu răsucite către un sfeşnic cu braţele încărcate de ceara de la lumânările pe jumătate arse). De fapt, eram fericit că, în curând, din lăzi, din butoaie desfundate, din materiale eterogene, se vor încropi tribune, se vor înălţa estrade, astfel încât maidanul să devină un adevărat parlament, gălăgios şi şubred.

Era un obicei moştenit din generaţie în generaţie şi ne ajuta să ne cunoaştem mai bine.

Oratori de ocazie, limbuţi şi perfizi, îşi prezentau în fraze grandioase, în ditirambi, o marfă ieftină, de proastă calitate, presărându-şi alocuţiunile cu citate lungi, în latină şi greacă, sau folosind un limbaj vulgar şi agresiv, jignitor. Se stârneau învălmăşeli, chiar păruieli sângeroase. Se desfăşurau hărţi bizare, se scutura colbul de pe manuscrise necunoscute, se prezentau mărturii îndoielnice. La curăţenia de primăvară, mi-a

fost dat să văd cârligul în care a atârnat, timp de paisprezece zile, în turla bisericii San Domingo din Nantucket, capul zbârcit al lui Moby Dick, ca un clopot organic cu ritmul amânat, improbabil, deasupra ţărmurilor asediate de apele oceanului, care a fost de un calm desăvârşit în acele săptămâni şi, de aceea, mai înfricoşător ca niciodată. Am privit cutremurat, închise într-un flacon de penicilină, câteva picături din apa prin care a plutit, pentru ultima oară, Halalcsillag, vasul fantomă, înainte de a eşua pe stâncile înnobilate acum de numele căpitanului Cook. Am avut privilegiul de a mirosi petalele ofilite ale trandafirului galben purtat de Marquez la butonieră pe vremea când Academia suedeză era bântuită de gripă spaniolă. Şi, de fiecare dată, mă copleşea o tulburare rea, maladivă, însoţită de greţuri şi de migrene insuportabile, pe care le atenuau numai lungile plimbări nocturne pe străzi labirintice, glisările inconştiente, translaţiile sinelui către alte planuri, alunecările întrerupte adeseori de mari absenţe când, sprijinit de porţi, de stâlpii metalici ai felinarelor sau de zidurile fierbinţi, mă contopeam cu materia lor vie, mişcătoare, ce părea că mărgineşte lumea, celălalt spaţiu, unde totul dormea sub pasele magnetice ale lunii, sub razele ei binefăcătoare.

Eram, fără îndoială, bolnav, eram cuprins de febra invidiei şi suferearn cumplit, cu o cumplită umilinţă, căci mă surprindeam delirând, mă imaginam uimindu-mi prietenii (deşartă speranţă, ca o mantie îmbrăcând un trup de aer), pe care îi trăgeam după mine în negurile unor false istorii. Fără nici un suport material, mă vedeam purtând către buze, ca într-un vis, trompeta de argint a lui Kenny Dorham sau târând după mine echea greoaie pe care apele o smulseseră din palmele rănite ale lui Noe încă din a patra zi de potop.

– Se întâmplă ceva cu băiatul ăsta, spunea bunicul meu (alb ca un aisberg coborând

singuratic pe firul unui curent rece, spre paralela de şaizeci de grade, în căutarea propriului său Titanic, dornic de o îmbrăţişare fierbinte care să-l transforme dintr-un sloi translucid în nenumărate cioburi multicolore, în mărgele de sticlă colorată, în mărgean ce se scufundă, cu o ultimă sclipire, în adâncurile insondabile). Şi atunci, din ceţuri, se repezeau către el vorbele mamei, înalte, ascuţite, certându-l şi, cu toate astea, încărcate de o secretă tandreţe pe care le-o dădea, probabil, depărtarea, distanţa incomensurabilă, nesfârşitul spaţiu ce îi separa când ea închidea uşile şi stingea luminile în toată casa, plutind ca o navă prin odăi, cu un zgomot surd de pistoane şi de biele, de angrenaje mecanice de pe care picură uleiul negru, mineral.

– Băiatul ăsta are ceva, spunea bunicul şi mama dădea din mână a lehamite.

– E numai vârsta, Benedict (aşa îi spunea ea: Benedict) şi cu timpul are să-i treacă, la fel cum trec toate, spre paralela de şaizeci de grade, pe firul lin al unui curent rece.

– Este şi asta, nu se lăsa bunicul, dar mai este ceva la care n-ar fi rău să ne gândim. În zori, când inima lui se strecoară neauzită pe lângă ziduri, simt o vibraţie în tot corpul.

Mama dădea, a lehamite, din mână şi casa se scufunda, treptat, în întuneric. Însă undeva, într-un coridor, mai pâlpâia o candelă, o lumină slabă către care mă îndreptam în zori, când stelele deveneau din ce în ce mai palide şi bunicul simţea o vibraţie în tot corpul, de parcă s-ar fi produs, fără veste, atât de improbabila ciocnire.

Nu era un infirm ci, mai degrabă, se deosebea de noi printr-o fluiditate a simţurilor din cauza căreia puteai crede că îi lipseşte ceva sau că are ceva în plus, pentru că uneori părea orb, alteori atins de o stranie muţenie sau se întâmpla să rămână zile în şir nemişcat, ca o stană. Câteodată îi lipsea, inexplicabil, simţul olfactiv. Erau stări trecătoare, urmate de perioade de activitate susţinută în care tocmai acele însuşiri

vremelnic pierdute căpătau proporţii monstruoase, ca sub acţiunea unor raze sau a unor bacterii cu efect inflamatoriu. Noi ştiam la ce să ne aşteptăm şi nu ne miram când, de obicei în preajma curăţeniei de primăvară, bunicul nu-şi mai părăsea balansoarul de răchită mai multe zile sau chiar săptămâni şi atunci trebuia să-l mutăm de colo-colo, ca pe o mobilă, odată cu hârdaiele în care înfloreau oleandri, lămâi şi smochinii familiei Benedict.

Totuşi, în ultimul timp, starea sănătăţii bunicului se înrăutăţise. După o îndelungată perioadă de surzenie (mi-o amintesc mai ales datorită dopurilor de ceară pe care mama i le scotea bunicului de două ori pe săptămână din urechile adânci şi întunecate ca nişte peşteri, dopuri gălbui sau violacee, transparente, purtând în miezul lor încă fierbinte insecte cu antene de o fineţe nepământeană), se întâmplă ca, în loc să-i revină auzul, bunicul să capete puterea de a tămădui unele boli de piele, cum ar fi năpârlirea, buba iepei sau chiar noiţele de sub unghiile roz şi încă moi ale sugarilor.

Altă dată, deşi o lungă perioadă de timp nu sesizase mirosul pătrunzător exalat de florile de Myosotis palustris, care îşi insinuau cianura până în cele mai ermetice cotloane ale casei noastre, izgonind soarecii, liliecii şi păianjenii, bunicul îşi recăpătă brusc simţul olfactiv, dar tot atunci privirea lui deveni atât de ascuţită, de pătrunzătoare, încât nu îşi mai ridica pleoapele decât atunci când întunericul absolut al nopţilor noroase cădea ca un giulgiu funebru peste oraşul adormit. Şi asta, numai dacă îşi acoperea ochii cu ochelari fumurii, deoarece sevele incandescente din plante îl orbeau, arderea şi moartea celulelor îi excitau teribil glandele lacrimale, iar producţia lor abundentă, revărsată generos peste pieptii cămăşii de atlaz, inundând, în cele din urmă, peluza abia înverzită, punea în primejdie gazonul tânăr, fragil, de care mama era atât de mândră. Chiar şi structurile amorfe ale pietrelor din ruinatele noastre ziduri aveau

pentru el străluciri vii, ca ale unor stele explodând în universuri apropiate. Iar atunci când ploaia clocotea în rigole şi pe caldarâm, monotonă, aducătoare de plictis, de ucigătoare nevroze, bunicul trebuia să-şi înfăşoare capul în fâşii de pâslă, în benzi de azbest, pentru că ploaia nu însemna nimic pentru el decât un nesfârşit foc de artificii.

Aşa că, între două curăţenii de primăvară, mama naviga cu toată viteza în jurul lui, motoarele scrâşneau, ambalate la maximum de solicitudinea ei neobosită, arborii cu came scoteau sunete ascuţite, lagăre şi axuri se înfruntau în fricţiuni duse la limita superioară a rezistenţei oţelului parcă indestructibil din care era alcătuită structura ei fantastică şi nobilă deopotrivă, în timp ce întreg ansamblul, învăluit în fumul înecăcios, emitea scurte proteste, într-un gâfâit sincopat, nervos, din care ajungeau la conştiinţa mea adormită numai acele enunţuri, spumoase şi absurde, care atrag de obicei delfinii proşti şi încrezători în siajul primejdios al balenierei.

– Să fii surd este o fericire fără margini, spunea mama, acoperindu-şi ea însăşi urechile cu palmele şi clătinând din cap în ritmul unei melodii pe care nimeni, în afara de ea, nu o putea auzi. Să fii surd şi singur, să asculţi la nesfârşit cântecul minunat al sufletului tău. Oare ce poate fi mai plăcut decât să auzi, mereu, o singură voce? Este o voce pe care o poţi preface, desigur, după cum ţi-e voia, stăpân absolut pe timbrul şi inflexiunile ei; nu ai decât să urmăreşti spectacolul pe care ţi-l oferă, spectrul ei de sunete cunoscute, desfăşurat şi apoi recompus în lumina albă a propriilor tale cuvinte: amprenta ta sonoră frământată împreună cu aluatul moale al gândului. Eu spun: Benedict, dar tu vezi buzele mele mişcându-se, în timp ce îţi recunoşti numele pentru că te auzi pe tine însuţi rostindu-l, căci eu nu sunt decât adierea care îţi resfiră pe umăr pletele albe (pletele Benedict pe umărul Benedict), aşa spunea câteodată mama Benedict iar alteori spunea că este o fericire să zaci în balansoar zile în şir, fără să

percepi nici o altă mişcare în afară de aceea a frunzelor, uneori şi a stelelor, şi ele îngălbenite sau abia înmugurind, după cum şi să mori poate fi, câteodată, o fericire.

– Spune-mi, mamă, o întrebam, nu-i aşa că este o fericire să cânţi la o trompetă de argint, cum ar fi a lui Kenny Dorham sau, hai să zicem, a lui Roy Eldridge, şi să ţi se umfle obrajii negrii până când devin roz, la fel ca sunetul acela înalt care face să cadă fluturii ionizaţi de pâlpâirile halucinante ale lămpilor cu neon?

– Este, spunea mama, este o mare fericire, fireşte, şi în aceeaşi măsură este o fericire să ai o trompetă de argint chiar dacă nu te cheamă decât Eckstine sau Cooper. Este suficient ca totul să se întâmple într-o noapte în care transparenţa fluturilor, atât de obosită şi de tristă, să devină măcar pentru un ceas nepăsătoare.

– Şi curăţenia de primăvară este o fericire, îi spuneam.

– Oh, răspundea mama, curăţenia de primăvară este altceva decât un simplu sentiment.

O priveam fără să înţeleg, nu puteam pătrunde în miezul adevărului pe care mi-l oferea cu atâta simplitate. Ştergea, spăla sau împacheta neobosită, cu mişcări precise, mecanice, în timp ce eu căutam pe chipul ei triunghiular, în ochii rotunzi şi adânci, pe fruntea senină, semnele pe care ar fi trebuit să le înscrie curăţenia de primăvară, aşteptându-mă să găsesc un răspuns teribil, un adevăr zguduitor, dincolo de orice simplu sentiment, dar mâna descria în aer curbe precise, ochiul clipea o dată la fiecare trei secunde, respiraţia regulată amintea de loviturile ritmice ale unor păsări în aerul subordonat fatal unor veşnice migraţii şi mi se părea că mama, în felul ei atât de serios, mă înşeală, mă pune la încercare sau, pur şi simplu, glumeşte. Căci simţeam cu fiecare por, cu fiecare fibră, bucuria ce-i însoţea gesturile, freamătul secret al fericirii, pentru că numai atunci avea ea prilejul să pună în practică toate acele ştiinţe fermecătoare

pe care bunicul i le binecuvânta în fiecare zi: ştiinţa de a ascunde privirii umărul ros de timp al unui secretaire; ştiinţa înviorării portretelor de familie marca Benedict; ştiinţa aranjării într-un mod incredibil de proaspăt a tuturor acelor broderii a căror paloare cadaverică nu ar fi putut, altfel, decât să înspăimânte; ştiinţa arderii fără fum în amintiri poate interzise, ţinând moale între degete porţelanuri transparente; ştiinţa repartizării exacte a fiecărui lucru în spaţiul care îi este destinat, în virtutea unor simpatii subtile dintre obiecte şi culori, forme şi materii, astfel încât, până la urmă, totul să se închege într-o structură perfectă, solidă şi armonioasă, peste care plutesc mirosul palid de levănţică şi scârţâitul veşnic al balansoarului de răchită. Şi, la sfârşit, ştiinţa de a spune, subliniind cuvintele cu un gest leneş, nepăsător:

– Nici în anul ăsta nu ne prisoseşte nimic...

Întotdeauna m-am întrebat dacă nu cumva spectacolul focurilor aprinse, în cele din urmă, pe maidan, când tot ce a fost de văzut a fost văzut, când tot ce-a fost de mirosit, de pipăit sau de gustat a trecut pe la fiecare, când toate întrebările au fost puse şi s-au obţinut răspunsurile fireşti, când somnul, apatia, tremurul imperceptibil al picioarelor au început să înlocuiască, insinuant, entuziasmul şi avântul juvenil, conducându-ne cu fatală blândeţe către nedorita dar atât de necesara odihnă, m-am întrebat, deci, dacă spectacolul acestor focuri aprinse în miez de noapte din toate acele obiecte pe care timpul le-a deformat până la grotesc, pervertindu-le semnificaţiile, estompându-le istoriile, falsificându-le formele şi culorile, nu mi-ar părea mai pur, mai curat, mai demn dacă l-aş privi prin lucarnele tăiate în formă de romburi ale podului, ştergând cu coatele praful de un deget de pe priciuri – pentru că mama, oricât ar fi de meticuloasă, aici nu a urcat niciodată –, iţindu-mi capul sus, deasupra acoperişurilor roşii, albastre sau chiar transparente, deasupra mahalalei şi deasupra maidanului, măcar o dată

învingător al nevoii mele dureroase de iluzii, de fantasme, de hipnotice viziuni.

O lumină aş fi văzut, doar atât, o lumină făcând să strălucească trupul de şarpe solzos şi leneş al oraşului, şi nimic din răsucirea fantastică a furnirurilor, pânzelor şi cartoanelor, a lemnăriei putrede, a cărţilor cu litere fumegânde, nimic din atingerea pârjolitoare a limbilor de foc care, altminteri, mi-ar linge pântecul, genunchii, umerii şi faţa cu trăsături încordate, rigide, şi nimic din umbrele prelungi care trec, pâlpâitoare, până dincolo, în întunericul ce nu poate fi devorat de flăcări, unde se aştern ca o continuare a unei promisiuni neîmplinite.

Şi iată-mă iar alergând, cu ochii înecaţi în lacrimi prefăcute şi nedrepte, spre marile şi perfidele focuri.

Alerg?... Plutesc?... Nu simt nici cea mai mică oboseală. În urma mea se ridică un nor de praf fin, invizibil. Străzile înguste mă trec una alteia, ca într-un joc. Alerg cu mâinile lipite de urechi, să nu mai aud scârţâitul balansoarului de răchită, nici zgomotul ritmic al pistoanelor, bătaia arborelui cotit. Deodată, păşesc pe un mare platou acoperit de o iarbă rară, ezitantă, îndoielnică, prefăcută în scrum încă înainte ca imperceptibila creştere a zilelor să devină fierbinte...

NATURĂ MOARTĂ CU PIERSICĂ

Fratele meu îşi exprimase, încă de acum două-trei săptămâni, dorinţa de a-mi face portretul. Fireşte, atenţia pe care mi-o acorda m-a flatat. L-am refuzat, totuşi, poate şi pentru că propunerea lui mă luase pe nepregătite. Îmi amintesc că, în ziua aceea, turna cu găleata şi mi-am imaginat că, neputând să lucreze în grădina botanică, vrea să nu piardă timpul stând în casă degeaba; putea să-şi facă mâna cu câteva schiţe, folosindu-mă ca model.

– Lumina nu-i bună, i-am spus, sub impresia plictiselii pe care el însuşi o afişa. (Trebuie să ştiţi că am o figură absolut comună, lipsită complet de expresivitate.) Poate că fratele meu încerca, doar, să fie politicos, poate că nu căuta decât să îmi acorde puţină atenţie. Dar eu asta şi vreau, să nu mă bage nimeni în seamă! De aceea, am continuat, conturând în aer, cu degetul, ovalul unei feţe:

– E prea mult cenuşiu aici. Nu cred că o să iasă ceva, frăţioare, fără un pic de fard, fără pastă.

– Nu-ţi face probleme, mi-a răspuns, culoarea nu are nici o importanţă în cazul tău; ai, azi, o expresie cu totul nouă, pe care numai linia o poate reda. Am să folosesc un cărbune bine ascuţit.

Vorbele lui m-au înfiorat, vă mărturisesc. M-au dus cu gândul la o operaţie dureroasă, am zărit, pentru o clipă, bisturiul sclipind în mâna chirurgului.

– Nu face asta, l-am rugat, încercând să mă stăpânesc, nu cred că ai să reuşeşti ceva. Ai să rupi cărbunele, ai să te enervezi, am argumentat eu, şi totul se va termina cât se poate de prost. Apoi, am trecut în ofensivă. De fapt, mă obosesc dialogurile cu fratele meu, prefer să evit asemenea interminabile discuţii. Dar cum să înţelegeţi

altfel, fără să vă redau toate amănuntele, panica profundă care punea stăpânire pe mine?

– Mai bine, hai să ne mai uităm o dată în mapă! Arată-mi lucrările pentru expoziţie.

– Oh, n-am putea să lăsăm pentru altădată? Într-adevăr, azi nu-i cea mai potrivită lumină. Am pregătit numai tablouri care au nevoie de foarte mult soare.

– Dar dacă va ploua şi atunci?

– În sala de expoziţie se vor instala reflectoare. Lucrările vor primi lumină din plin. Aş vrea, totuşi, să-ţi fac portretul.

– Am să mă gândesc, i-am răspuns.

În noaptea aceea, începu să lucreze. Îşi trase, pe când dormeam, un scaun lângă patul meu, îşi pregăti un teanc de cartoane noi şi îşi ascuţi un cărbune subţire, apoi, la lumina unei mici lanterne de buzunar, trasă primele linii. Ploua statornic. Mansarda noastră e caldă, uscată şi primitoare dar murmurul necontenit al ploii îi dădea fratelui meu senzaţia de frig, de umezeală (simt întotdeauna suferinţele lui; sunt, dacă vreţi, un fel de cutie de rezonanţă pentru sunetele subtile ale singurătăţii şi disperării sale). Percepeam în somn, aproape dureros, modul neobişnuit în care lucra: mult aplecat asupra mea din cauza luminii slabe, gâfâind de emoţie, avid să surprindă ceea ce numise el o expresie nouă... Pot să spun că îmi transmisese şi mie tensiunea care-l stăpânea iar, spre dimineaţă, a rupt, nervos, mai mulţi cărbuni, fără să reuşească să obţină un rezultat cât de cât mulţumitor.

– Să nu-mi pui frişcă în cafea, l-am rugat în zori. Vreau să beau o cafea amară. Am avut un vis îngrozitor.

– Păcat, mi-a răspuns, păcat că ai avut un astfel de vis. Eu m-am odihnit foarte bine.

Ştiam că minte, deşi arăta, într-adevăr, proaspăt şi relaxat.

– Înseamnă că schiţa pe care mi-ai făcut-o, pe când dormeam, ţi-a reuşit de minune.

– Am aprins focul cu ea, îmi răspunse, fără să pară surprins. În viaţa mea nu am ratat un desen ca pe ăsta.

– Eram sigur, i-am spus, expresia de care vorbeai există numai în închipuirea ta.

– Ba, deloc. Câte linguriţe de zahăr?

– Cred că jumătate este perfect.

– Nu există jumătate perfectă, îmi răspunse, râzând.

– Totuşi, tu ai pictat odată o jumătate de piersică.

– Sâmburele, înţelegi, trebuia să se vadă sâmburele. Şi, oricum, era jumătatea mai mare.

Continua să plouă. Geamul transforma lumea de afară într-un acvariu.

– Ai făcut-o prea amară.

Mi-am aprins o ţigară.

– Vrei?

– Da, astăzi am să trag un fum de la tine.

– Te rog să n-o umezeşti.

– Povesteşte-mi ce-ai visat, eu niciodată nu-mi amintesc visele.

– Mergeam pe o stradă cu o pantă foarte pronunţată. Una dintre acele străzi care au o sută, chiar două sute de ani. Pavată cu calupuri de granit. Pe ambele părţi, se înălţau case cu un etaj sau două, scăpate, uitate de sistematizare, cu balcoane din lemn şi fier forjat. Deodată, am avut senzaţia să sunt urmărit. Întorcându-mă, i-am văzut pe vecinii noştri de la etajul trei: bărbatul cu plete soioase şi ţăcălie, învelit în trenciul lui uzat ca un salam într-un ziar mototolit, şi nevasta lui bondoacă, cu figura

ei ştearsă, imposibil de reţinut. Ea ţinea în lesă un caniche pitic. Făceau un efort vizibil să urce pe strada aceea, aveau broboane de sudoare pe frunte, picioarele le tremurau, mi s-a părut să şoptesc între ei, concentraţi; din păcate, nu am auzit ce spuneau. M-am oprit şi, în clipa în care au trecut pe lângă mine, i-am salutat ceremonios dar nu păreau că m-ar fi observat. Doar câinele întoarse capul şi-mi spuse: „E ridicol, totul este îngrozitor de ridicol.“ Abia mai târziu, pe când visam altceva, mi-am dat seama că animalul era mort; câţiva şoareci îi rodeau urechile şi trufa. Mă copleşi o senzaţie de greaţă şi, deşi am vrut să mă trezesc, mi-a fost imposibil să deschid ochii.

Mi-am aprins încă o ţigară şi-am sorbit ultimii stropi de cafea.

– Este evident că ai avut un vis cu semnificaţie erotică, îmi spuse.

– Mai dă-l încolo pe Freud, i-am răspuns, altceva nu ţi-a venit în minte? Eşti în stare să-mi explici amănunţit acum, ca să adânceşti gafa pe care ai făcut-o, că implicaţi în actul sexual sunt cei doi, deoarece ei urcau strada, că impotenţa lui, simbolizată de câinele mort, îmi procură o anumită satisfacţie, care poate fi tradusă prin expresia: „să moară şi capra vecinului“, şi să-mi demonstrezi, în final, că sufăr de complexul de castrare.

– Oh, iartă-mă, nu am mers cu gândul atât de departe. Cred că te-ai gândit toată dimineaţa la visul ăsta nenorocit.

– Da, i-am răspuns, m-am gândit la visul ăsta ca şi cum l-aş fi visat într-adevăr, numai că l-am inventat pe de-a-ntregul, pentru că am vrut să-ţi spun ce mi-ar displăcea să exprimi în portret.

– Cred că nu ai să te superi dacă am să trag şi eu două fumuri din ţigară...

– Ai putea să-mi arăţi tablourile pentru expoziţie.

A lucrat foarte încet, rupând zeci de schiţe. Aproape că nu mai vorbeam între

noi. Schimbam întrebări şi răspunsuri monosilabice. Câteodată, îmi făcea cu ochiul pe deasupra cartonului şi râdea fără rost. Întotdeauna oboseam înaintea lui şi-mi conduceam scaunul cu rotile spre fereastră. Au fost zile închise, tulburi, atmosfera din mansarda noastră devenise neprietenoasă. Chiar el a spus că i se pare uneori că obiectele sunt agresive, că încearcă să-l muşte. Aparatul de radio Darclee, clipind din ochiul lui verde, gingiile strălucitoare ale ibricului de aramă, scaunul, mârâind înfundat ori de câte ori se aşeza, păreau că ne pândesc încontinuu. Nu-i plăcea când îl lăsam aşa, cu liniile întrerupte şi cu haşurile incomplete.

– S-a întâmplat ceva?, mă întreba.

– Nu, nu s-a întâmplat nimic, dar termină odată, îi răspundeam.

Uneori lipsea de acasă ore în şir.

– Îmi organizez aproape singur expoziţia şi-mi dă multă bătaie de cap.

Atunci, aşezat în scaunul meu de infirm, mă lăsam pradă celor mai ciudate reverii. De la mansardă, strada noastră părea un defileu. Priveam agitaţia mulţimii şi-mi imaginam ţipătul frunzelor moarte sub paşii trecătorilor. Parcă ar fi fost mereu aceiaşi, puşi în mişcare de o forţă iraţională, agitându-se fără rost. Când fratele meu ieşea din bloc, îl puteam urmări câteva minute cu privirea, înainte de a se pierde în masa de anonimi. Într-o dimineaţă, l-am văzut vorbind cu colecţionara de păpuşi de la etajul întâi. Am avut sentimentul acut că vorbesc despre mine. Ea ar fi vrut să aibă o păpuşă care să-mi semene. Sigur, m-ar fi pus pe raft între regele Nepalului şi omul de Neanderthal, nici o problemă. Nu ar vrea el să facă un mulaj? Plata înainte, se-nţelege. Draga mea, acum nu se poate, suntem mult prea ocupaţi. Ai putea să foloseşti, fără să se supere nimeni, bustul pe care l-am pus în hol. Nu, nu s-a schimbat prea mult, aş putea spune că a rămas acelaşi om minunat. Suferă cu multă demnitate. Da, nici o

speranţă. Nu, fără bani, consideră gestul meu ca un mic serviciu între vecini şi oameni de artă.

După amiază, când se întoarse acasă, l-am rugat să aducă sus bustul din hol.

– L-ai putea folosi când sunt prea obosit. Nu cred că m-am schimbat prea mult, am rămas acelaşi om minunat.

Râse amuzat şi, după o jumătate de oră, bustul meu de gips trona deasupra aparatului de radio. De atunci, m-am simţit mai liniştit. Adeseori, folosea bustul sau chiar nişte fotografii neclare, îngălbenite, pe care le socotea foarte reuşite, „o adevărată comoară“, spunea el. Aşa că puteam să mă mişc în voie prin cameră, fără să fiu ţinta privirii lui încărcate de reproş. De altfel, cred că şi terminase de fixat ceea ce numise el ca fiind o expresie nouă şi lucra la finalizarea portretului. Punea sau ştergea câte o umbră, netezea o şuviţă de păr, trăgea de timp. Cu două zile înainte de expoziţie, semnă cu o cariocă această ultimă şi stranie lucrare, scoase o sticlă de şampanie din frigider şi, turnând în cupe, îmi spuse:

– Cred că avem amândoi de ce să fim mulţumiţi. Efortul nostru a luat sfârşit. Noroc.

– Aş vrea să-l expui.

– Fireşte, îmi răspunse, fireşte, dar părea că se gândeşte la cu totul alceva.

– Aş vrea să-l expui, am repetat, dar nu aşa cum este acum. Adu-mi, te rog, o foarfecă.

– Ce vrei să faci?

– Ai să vezi. Adu-mi foarfeca.

L-am tăiat în două, trebuie să recunosc, cu oarecare îndemânare. Nu am avut nici o emoţie, nu am simţit nici o strângere de inimă, pentru că nu mă recunoşteam în nici

una dintre liniile tremurate ale portretului. Un ochi aici şi un ochi dincolo, jumătate de nas aici, jumătate de nas dincolo, gura la fel, bărbia, gâtul...

– Partea cu semnătura este a ta, i-am spus. Pentru expoziţie.

– Se-nţelege, mi-a răspuns, pentru poimâine dimineaţă. Apoi, după o pauză: Crezi sincer că este mai bine aşa?

– Ştii, i-am zis, m-am gândit mult la tabloul tău cu piersica. Sigur că este mult mai bine. Trebuie să se vadă şi sâmburele.

– Mă întreb dacă poate exista o jumătate perfectă, mai zise fratele meu şi glasul lui nu sună mai tare decât pocnetul micilor bule de gaz din cupele cu şampanie.

Pregătită cu minuţie, scurta mea călătorie până la Galeriile de Artă se desfăşură fără nici un incident. Ne-am dus cu două ore îniante de vernisaj. Din păcate ploua, ploua din nou şi hainele mele căpataseră un uşor miros de câine ud.

– Vă felicit, spuse Directorul, cred că o să aveţi un succes colosal. Multă lume aşteaptă cu nerăbdare acest eveniment.

Fratele meu îl privi cu detaşare, cu măreţie chiar.

– Aş vrea foarte mult să ştiu ce a hotărât Comisia în legătură cu portretul pe care l-am prezentat alaltăieri.

– Vă rog să primiţi scuzele mele, dar Comisia consideră că nu se încadrează în ansamblu. Va fi expus, totuşi, în Sala Mică, pentru un public restrâns: experţi, colecţionari, unii amatori de curiozităţi, adică de lucrări de o accentuată originalitate...

I-am făcut fratelui meu, discret, semn că sunt de acord.

– Bine, nu am nimic de obiectat.

– Nu vreau să te-ncurc, i-am mărturisit, am să aştept în Sala Mică să se termine

totul.

– Nu vrei să vezi expoziţia? Se va aglomera şi o să fie obositor pentru tine.

– Pe urmă, i-am spus, avem timp şi mai târziu.

În afară de portretul meu, în Sala Mică mai era o pânză care părea plină de pete de grăsime şi, pe un schelet metalic, aducând vag cu unul omenesc, câteva cutii de conserve, unele dintre ele mai purtând urmele unor vechi etichete prost răzuite. Părea un loc intim, care arareori primea vizitatori, dacă ţineai cont de praful aşternut pe obiectele din jur: două fotolii şi o măsuţă cochetă, pe care cineva uitase o mănuşă. Nu ştiu cât am stat acolo. Am adormit şi mă trezi colecţionara de păpuşi.

– Vino, îmi spuse, e un spectacol superb. De bună-seamă, fratele dumitale este un geniu. Atâta lumină şi ce culori vii!... Ăsta-i portretul dumitate, nu-i aşa? Splendid, splendid! Păcat că jumătate nu se vede. Dar, înţeleg: faţa nevăzută a Lunii... Ce interesant! Nu te supăra, aş vrea să te rog ceva. Poate-i prea mult, eu sunt doar o anonimă, bineînţeles. Ai putea, dacă eşti amabil, să-mi pozezi şi mie într-o zi... Ai o expresie cu totul deosebită. Mă gândesc să fac o păpuşă cu chipul dumitale. Nu-mi răspunde acum, gândeşte-te bine. Suntem vecini, oricând ai fi dispus... ca între vecini! Dar vino, am să te ajut, e un succes total, lumea e înmărmurită. Sunt groaznice cărucioarele astea şi scârţâie tot timpul. Am un ulei grozav, din Franţa... Am să ţi-l ung chiar eu, cu mânuţele astea două. Grozav e fratele dumitale, aşa un bărbat, aşa un talent!...Ştii cine a mai venit aici, ştii cine a venit?...

Am închis ochii. Treceam printre reflectoarele orbitoare; câteodată, mă apropiam prea mult de câte unul dintre ele şi simţeam cum îmi arde o jumătate din faţă; apoi, după un timp, jumătatea cealaltă.

– Vreau între regele Nepalului şi omul de Neanderthal, i-am spus admiratoarei fra-

telui meu, iar ea schiţă cu mâna un gest sugerând generozitate şi continuă să vorbească şi să-i salute pe vizitatori.

SAMOVARUL

Valul a izbit, cu mirosul, cu forţa lui jilavă indescriptibilă, zidul bătrânei catedrale. Acolo unde a ajuns, mai sus decât statura oricărui luptător dar mai jos decât chipurile adormite în vitralii, a tras o linie mohorâtă, gălbuie, de pucioasă. A fost un val adevărat, un puhoi urlând nestăvilit, o apă învolburată clocotind de minuscule fiinţe fără nume; un flux compact a cărui greutate s-a întipărit pe pietre într-o secundă şi ale cărui resturi lipicioase, informe, au rămas mărturie diluviului după ce, stânjenită de vigoarea masivei construcţii, furia lui fluidă s-a aşezat, băltind, pe întreaga întindere.

Linişte nedumerită şi, deodată, mişcare măruntă şi zumzet surd, de furnicar, de parcă dintotdeauna ritualurile acestea bizare sau poate chiar absurde care însoţesc ambigua existenţă a mulţimilor ar fi, ele însele, starea esenţială a aflării în luptă: un paradox construit pe echilibrul social al disperării, mai puternic decât posibila, probabila dar mereu viciata îndârjire, victima unui fatal cabotism, a jocului cinic, a satisfacţiei ce contrazice inevitabil perfecta nebunie.

Cineva trăgea clopotele, câţiva improvizau o estradă şi, în timp ce unii aprindeau focuri, alţii aduceau, cine ştie de unde, vase cu apă şi coşuri cu fructe. Era un început liniştitor în toată acea neaşteptată încheiere şi locul era bun, umbrit de câţiva arbori de ale căror crengi se puteau întinde în voie hamace.

Copilul pedala printre oameni şi bicicleta lui ridica praful, nichelul ei poleia cu sclipet cenuşiul veşmintelor ce fluturau sub briză. Bătrânul marinar pregătea samovarul şi foarte curând mangalul începu să sfârâie şi tot mai mulţi se adunară în jur, în fragila arenă de lumină, desenată de razele filtrate printre frunze.

Departe, sub ziduri, vorbitorii se succedau deja la tribună dar noi nu îi puteam auzi, nu îi puteam înţelege şi de aceea, poate, coborâse peste noi o dumnezeiască

împăcare. Singur copilul mai ridica nori de praf cu bicicleta lui dar, deodată, lanţul bicicletei sări şi copilul rămase câteva clipe în nemişcare, privind către cei care treceau, către cei încruntaţi, cei hotărâţi, cei aprigi, care încă se mai îndreptau spre catedrală. Îi auzirăm, apoi, glasul şi era atât de limpede încât ne înfioră, căci toţi eram grozav de răguşiţi, toţi strigasem zile în şir înverşunaţi, asurzindu-ne unii pe alţii, încercând să spunem, încercând să negăm sau să afirmăm şi astfel rămăsesem aproape muţi ca peştii şi nimeni nu mai avea, cu adevărat, glas omenesc. Ne întreba dacă suntem mecanici, dacă nu e nimeni printre noi care să lege lanţul la loc, să-l facă aşa cum a fost, să-l repare. Ochii licăreau prietenoşi sub sprâncene şi apa fierbea în samovar.

„Este minunat să trăieşti aşa, cu tot ce îţi trebuie aşezat la îndemână. Pentru că, în felul ăsta, ai pe ce să te sprijini, ai pe ce să-ţi întemeiezi viaţa. Desigur, trebuie să te limitezi la nevoile esenţiale şi să nu te întinzi mai mult decât ţi-e plapuma. În ce mă priveşte, mă mulţumesc cu puţinul care încape în sacul de marinar, pentru că îmi place traiul meu netulburat, oarecare, şi nu l-aş schimba pentru nimic în lume. Dar când te gândeşti că atâţia alţii preferă să se arunce în aventură şi caută cu aviditate tot felul de emoţii!... Ei acceptă efemerul fără să crâcnească, ba uneori consideră nestatornicia în care şi-au petrecut zilele drept o mare realizare.“

Aşa îşi începu mărturisirile bătrânul răţoi, după ce, desfăcând colţurile unei batiste, ne oferise fiecăruia câte o bucată de zahăr cubic. Poate că, de fapt, nu erau nişte adevărate mărturisiri, pentru că în vorbele lui se ascundeau subtile reproşuri iar judecăţi profunde şi clare însoţeau neţărmurita bunătate care i se citea în priviri. Deoarece nu îmi place nici o băutură îndulcită, am păstrat zahărul meu în pumn, nefolosit, şi am sorbit din cana de tablă.

Eram destui, aşezaţi pe cioate şi pe pietroaie, în jurul hamacului încropit miraculos

din câteva frânghii putrede, deşirate, care păreau că rezistă doar pentru că vorbitorul plutea fără greutate, imponderabil ca un înger, şi ascultam cu atenţie cuvintele abia rostite, abia respirate, încercând să ne pătrundem de farmecul şi de importanţa lor. Totuşi, în acest răstimp unii adormiseră deja iar alţii, plictisiţi, căutau să se destindă descifrând texte frivole din gazete vechi şi mototolite. Feţele lor nerase exprimau oboseală şi nepăsare. Copilul începuse şi el să le semene, deşi continua să întrebe pe toată lumea, nervos, bătând din picior sau scuturând mânecile largi ale câte unei salopete, dacă nu e nimeni mecanic, dacă nu se pricepe nimeni la biciclete.

„Desigur, când vorbesc despre nestatornicie mă gândesc la cât este de greu să ai în viaţă un ideal, singurul lucru care îţi poate face traiul confortabil. Când vorbesc despre nestatornicie mă gândesc la acei indivizi atât de mulţumiţi de ei înşişi, pe care i-am auzit adeseori oftând: *Da' ştiu că am trăit*! Dar au trăit ei, oare, cu adevărat? Au trecut printr-un lung şir de istorii, amestecate acum fără noimă în memoria lor împuţinată şi confuză, fără să simtă măcar o clipă bucuria, uşor perversă, a înfrângerilor suferite pe drumul spinos către ţinta aleasă. O ţintă îndepărtată, poate neclară, situată în afara acestui spaţiu atât de familiar, de bine-cunoscut. Îi vei asculta vorbind despre războaie şi revoluţii, în vârtejul cărora au scos sabia răcnind marşuri şi imnuri cu versuri înălţătoare – oh, da, versurile acelea înălţătoare! *Despre ce era vorba?* Şi, deodată, eroii noştri se opresc, îşi pierd şirul, tuşesc încurcaţi, bulbucându-şi ochii cu albeaţă, pentru că nu a mai rămas nimic din gloria de odinioară, ci doar tovărăşia unor suferinţe de piept sau de rinichi.

Cine poate şti ce îi azvârlise, atunci, în luptă? Mâinile lor uscate ca nişte gheare se intind tremurând către flacoanele cu doctoria de doi bani a vreunui spiţer, către zeama miraculoasă, panaceul de o inconsistenţă universală, aşa cum ochii lor apoşi

îţi caută privirea, cerşindu-ţi înţelegerea pe care te simţi obligat, din politeţe, să le-o acorzi pe dată. Dar, dacă n-ai face-o, dacă le-ai întoarce spatele, scârbit şi ai refuza înşelăciunea acelor clipe atât de dramatice? Căci, crede-mă, sărmanii muribunzi vor mai înghiţi conţinutul multor asemenea flacoane!“

Venise, oare, în sfârşit, ora judecăţii, despre care am auzit adeseori vorbindu-se, cu teamă dar şi cu o abia disimulată bucurie? Prin rupturile tricoului, vedeam pieptul descărnat al bătrânului, coastele fragile şi împunse de semne neobişnuite, brăzdate de cicatrice, mărturisind bătălii, victorii şi înfrângeri fără număr. Şi cu toate astea, rănile lui păreau mai degrabă nişte semne din naştere, stigmate ale suferinţei perpetue a seminţiei omeneşti, fiind adeseori intersectate de liniile complicate ale unor tatuaje sau ascunse complet de părul încâlcit sălbatic ce îi acoperea torsul. De la o vreme, atenţia mi se concentră atât de mult asupra hieroglifelor înscrise în pielea tăbăcită a vorbitorului încât aproape că nu îl mai auzeam, fascinat de poveştile ce mi se derulau prin faţa ochilor, ca pe un ecran. Acolo era scrisă o adevărată istorie, ce nici nu ar putea fi cuprinsă în cuvinte, era o uriaşă epopee, încărcată de simboluri şi taine, era, de fapt, mesajul pe care cu generozitate îl transmitea omul acela cu aspect de vagabond. De aceea, pătruns de adânca mea revelaţie, m-am întrebat: *dacă nu el, cine; dacă nu acum, când?*

„Observ, însă, că te interesează tatuajul meu. Este celebra actriţă Claudette Colbert, un star al anilor treizeci. Doamne, cât era de frumoasă! De la primul film în care am văzut-o – dar ce spun eu, de fapt am sorbit-o din ochi ca pe un miracol, ca pe o undă vrăjită, dătătoare de viaţă –, am înţeles că existenţa mea nu mai poate avea sens decât dacă mi-o voi uni cu a ei... Şi gândeşte-te, numai, în ce condiţii am vizionat pelicula, care s-a rupt de câteva ori, iscând un vacarm indescriptibil. Am început să visez, să

îmi închipui că suntem şi că vom fi mereu împreună. Vârsta mă îndemna la acţiune şi m-am gândit adeseori să mă îmbarc pe unul dintre numeroasele vapoare cu destinaţia America. Erau destui care o făceau, atraşi de mirajul lumii noi (neîncăpătoare, totuşi, în comparaţie cu imensul val de iluzii, ce se năştea, impetuos, din sărăcia arogantă a Europei), aşa că, în cele din urmă, am pornit şi eu în căutarea acelei imposibile iubiri, fără să bănuiesc că oceanul meu nu are ţărmuri ce ar putea fi atinse în această viaţă. Dar statornicia, încăpăţânarea cu care am navigat mereu în aceeaşi direcţie, m-au adus tot mai aproape de sentimentul împlinirii depline a destinului meu, căci am venit pe lume spre a cunoaşte dragostea adevărată. Iar Claudette m-a însoţit fără preget, imprimată în carnea şi în sufletul meu. Iat-o: un chip zâmbitor, cum se poate vedea, deşi viaţa nu i-a fost mereu fericită. Se spune că a dispărut, neştiută, neînţeleasă, fără ca nimeni să observe această pierdere, ca un grăunte de praf ridicat la ceruri de forfota tragică a lumii. Dar ea continuă să trăiască aici, lângă inima mea. A îmbătrânit, desigur, pielea obrajilor i s-a scofâlcit şi s-a acoperit de riduri, însă zâmbetul ei a rămas la fel de viu, la fel de seducător; pentru că ea îmi ascultă şi azi bătăile ceasornicului din piept, pentru că moartea nu îi poate despărţi niciodată pe cei care se iubesc cu adevărat.

Ce interesant, nu-i aşa? M-am comportat faţă de Claudette cu fidelitatea peliculei de celuloid, captându-i imaginea, lăsându-mă impregnat de tinereţea ei lipsită de griji. I-am oferit un rol în care nu i se cere decât să fie seducătoare. Este, totuşi, mult, chiar foarte mult, căci un asemenea rol ar da aripi şi celei mai sceptice curtezane.“

Am privit în jur, buimac, căutând să descopăr, în mulţimea de figuri identice, acele chipuri care, oricât de puţine ar fi fost, ar fi trebuit să reflecteze uimire, interes faţă de această stranie povestire. Dar numai bătrânul era iluminat din interior, de

un foc intim ce părea să combine într-o desăvârşită armonie esenţele unei juvenile pasiuni cu înţelepciunea deplină a senectuţii, pe când toţi ceilalţi, apatici şi placizi ca pietrele, insensibili, imagini multiplicate ale nepăsării, ale prostiei, ale lenei, ale unui nejustificat şi fatal abandon, zăceau palizi, încremeniţi în poziţii chinuite, poate chiar morţi, refuzând cu îndărătnicie să respire aerul în care picura glasul său monoton. Poate că trăiam, în sfârşit, pacea la care nici nu îndrăznisem să gândim măcar, pe care ne ferisem să o numim sau să o visăm. Eram din ce în ce mai aproape de sentimentul unei divine eliberări, căruia m-aş fi oferit cu toată fiinţa mea dacă nu ar fi continuat, inexplicabil, fluxul celor ce încă se mai îndreptau spre catedrală. Poate că, totuşi, erau din ce în ce mai puţini iar paşii lor din ce în ce mai ezitanţi, dar nu puteam să nu observ cum copilul se repezea, nervos, asupra fiecărui trecător, întrebând cu o voce tot mai ascuţită, vulgară, dacă nu e cineva care să se pricepă la biciclete, dacă nu e nimeni capabil să repare lanţul acela rupt.

„Am devenit prea dramatic, nu-i aşa? Amintirile astea stârnesc în mine un fel de patos, câteodată destul de caraghios. Poate că ar fi trebuit, în tinereţe, să mă arunc şi eu, lipsit de minte, în vârtej, să demonstrez că neţărmuritul meu ocean nu este decât un lighean cu apă tulbure şi puţină, că oricare dintre porturi îmi este accesibil, să mă alătur celorlalţi neghiobi care îşi închipuie că au cucerit lumea. Să las emoţiile subtile ale acestei stranii, platonice iubiri, pe mai târziu, în timp ce m-aş fi mistuit în focul bătăliei, al oricărei, al veşnicei bătălii. Nu am făcut aşa, pentru că am ştiut întotdeauna că nimic nu este mai înălţător decât certitudinea că ai atins de la primul pas capătul, incert pentru ceilalţi, al călătoriei şi că, în plină furtună, te poţi simţi împăcat în adâncul tău, căci untdelemnul iubirii acoperă, liniştitor, orice alt sentiment. Bălăngănindu-mă fără preget în hamac, chiar dacă sunt pe creasta celui

mai înfricoşător val, nu am de ce să privesc înapoi, nu am de ce să mă las copleşit de regrete. De ce să strigi şi să încerci, în delirul general, să te agăţi cu disperare de un pai care apare în răstimpuri de sub ape? E momentul când simţi plăcerea adevărată şi când înţelegi glasul bătrânului samovar.

Toate îndoielile acestea au trecut de două mii de ani şi sunt aici să vă aduc aminte că agitaţia asta a voastră, deşi nu poate fi oprită, are un antidot. Este vorba de un concept, de o abstracţiune. E vorba de dragoste. Sus, singur pe creasta înspumată, gândul ţi se îndreaptă, senin, către Claudette şi trăieşti sentimentul divin şi trăieşti sentimentul oceanic. Intensitatea clipei nu poate fi egalată de nimic altceva, creierul şi inima îţi explodează într-o sarabandă de trăiri nebuneşti iar mai târziu, când te regăseşti în acelaşi punct, în mijlocul nemărginirii care îşi domoleşte, treptat, tălăzuirea, extazul tău sfidează iar forţa enormă care, de la facerea lumii îşi adună în jur apele fără liman.

Iată de ce sunt aici, iată de ce şuieră din nou samovarul. Chiar dacă furtuna s-a domolit, simt încă în nări aerul amar şi sărat, aud clipocitul înspumatelor creste. Urmează uraganul, da! Da, înspumatele creste, cum am mai spus! Aş repeta la nesfîrşit aceste două cuvinte, care, deşi dau culoare vieţii atâtor nefericiţi, pălesc în faţa numelui unei femei precum Claudette. Dragostea te face să fii arogant, te face să pluteşti peste abisuri. Altfel, pe ce ai putea să te sprijini cu adevărat? Nu trebuie să ai la îndemână centura de salvare, căci salvarea nu are forme ce ar putea fi recunoscute, ci, în tihnă, să sorbi o înghiţitură din ceaiul călduţ şi sălciu... să iubeşti..., iată, acest suprem confort nu poate fi înţeles chiar de oricine.“

Mi se părea că privesc cerul, cupola lui boltită, prin uriaşa lentilă a unui noian de ape. Şuierul samovarului mă ducea cu gândul la un vapor care dispare dincolo de orizont, deasupra noastră, sus, pe suprafaţa învolburată, în timp ce aici, în străfunduri,

în liniştea perfectă a abisului, unde imperceptibile aruncau pe chipurile noastre verzui lumini stranii, acvatice, desenînd contururile unor feţe împietrite, feţe de înecaţi. Am încercat să mă scutur de insuportabila viziune şi, crezând că printre sutele de figuri o întrezăresc pe a copilului, încă vie, nealterată de presiune, de iod, de săruri şi de acizi, am întins în direcţia lui mâna în care păstrasem bucăţica de zahăr dar nimeni nu s-a mişcat, nimeni nu a răspuns gestului meu prietenesc. Bicicleta zăcea, nu prea departe, fără spiţe, iar pe ghidonul ei ruginit se ridicau plante a căror lentă şerpuire îmi spunea că este vorba de alge, de o vegetaţie marină. Dispăruseră fără urmă cei hotărâţi, cei încruntaţi, cei aprigi, pe care copilul încercase să-i oprească, trăgându-i de pulpană, iar bucăţica de zahăr se transformase într-o mică grămăjoară cleioasă în podul palmei.

Am încercat să-mi amintesc cuvintele copilului dar n-am reuşit să bolborosesc decât atât: Aşteaptă! Omul ăsta este aici! Celui ce îi este sete îi va da să bea fără plată. Cel care va birui va moşteni aceste lucruri. Dar cât despre fricoşi, necredincioşi, urâcioşi, desfrânaţi şi toţi mincinoşii, partea lor este în iadul care arde cu foc şi cu pucioasă.

YESTERDAY

Îşi aminteşte patru nume: John Lennon, Paul McCartney, George Harrison şi Ringo Star. Yesterday. Şi clipocitul apei de la baie. Apoi, numai Yesterday. Şi cum se înfăşoară în halatul umed şi se aşează pe marginea căzii. Îşi aminteşte căldura insuportabilă din dormitorul lor, deşi este abia ora şapte şi patruzeci de minute, dimineaţa. Aburii aromaţi ai cafelei. Doctorul desface, cu mâini tremurătoare, un pachet de ţigări. Ţigările se împrăştie pe măsuţă, câteva se rostogolesc pe duşumea, CÂTEVA NU SE MAI ROSTOGOLESC DELOC. Pocnetele, neobişnuite la ora asta, ale tobei de eşapament. Ochii mari, întunecând încercănaţi oglinda, ai ei, ai Alexandrei, buzele ei subţiri, halatul descheiat neglijent. Doctorul deschide portiera şi strigă, vocea lui se sparge în cioburi străvezii:

– Să nu iasă, este un ger cumplit!

Alexandra nu îi răspunde. Clatină din cap, aşezată pe marginea căzii. Scutură ţigarea pe mozaic, între picioarele uşor desfăcute.

– Să mă chemi, dacă îşi revine! Să mă chemi. Dacă îşi revine. Sămăchemidacăîşirevine, se aude, răguşit, doctorul şi vocea lui se lipeşte de geamurile îngheţate, persistă, grea, de nerecunoscut, ea însăşi o amintire a unei alte lumi.

Alexandra se ridică de pe marginea căzii, se apropie de chiuvetă şi vomită îndelung, fără efort. Melodia care nu se mai termină se numeşte Yesterday şi s-ar părea că iar este totul în ordine şi că măruntaiele ei au redevenit transparente. Ca ale unui crevete. Ea, Alexandra, poate din nou pluti, prin aerul vâscos, până în dormitorul lor, unde el îşi pipăie (sau îşi va pipăi) cu degete înfrigurate, nebune, bandajul care îi acoperă ochii.

– Nu cred că o să facă o nouă criză, dar să nu iasă, se aude glasul doctorului

departe, în singurătatea unui drum pustiu, de parcă nici nu e, de parcă nici n-ar fi fost. Oricum, Alexandrei nu-i pasă. Alexandrei nu-i pasă de nimic, atâta timp cât mai poate pluti prin aerul vâscos, câteodată albastru, câteodată verzui, din odăi. Câtă vreme bandajul îi acoperă lui ochii şi îl împiedică să vadă toate acele lucruri oribile pe care furtunile le răscolesc din adâncuri şi le aruncă pe ţărmul lagunei, printre stânci.

Pe ţărmul lagunei, dar nu prea departe, unde odinioară, poate yesterday, Herbus, luptătorul cu plasa şi securea, şi-a pierdut viaţa. Nu a avut ca spectatori mai mult de douăzeci de gură-cască, vizitatorii obişnuiţi ai arenelor, oameni pe care nu-i pot opri nici muştele şi nici vecinătatea lipicioasă şi urât mirositoare a cerşetorilor. Înainte de a primi măcar o singură lovitură dată cu latul sabiei, una dintre acele lovituri în urma cărora victima poartă înscris adânc în carne cuvântul, ce poate fi citit doar cu ajutorul unei tăvi de alamă lustruită, Herbus reuşise să-şi încurce de două ori adversarul în plasa de oţel şi chiar să-l izbească peste gură cu sandaua, astfel încât acela fusese singurul sânge al după-amiezii, sângele din buza crăpată a oribilului Amphitreon. Dar, când ridică securea, gladiatorul simţi cum mâna îi amorţeşte şi, în clipa următoare, se prăbuşi mort. Câţiva catadicsiră să strige: aruncaţi-l în groapa cu lei! din prostie, din plictiseală sau numai pentru a ridiculiza starea precară a bietelor animale epuizate de dezinterie, numai pentru a râde de acele simboluri ale coloniei, atât de nepotrivite jalnicei comunităţi devastate de atacurile furibunde ale insectelor, de lepră şi de prostituţie, de grandomanie şi de carnea fazanilor intoxicaţi cu aur – păsări greoaie şi moi, ciugulind podoabele cadavrelor părăsite în stradă.

În faţa etajerei cu cochilii de melci, Alexandra îşi aminteşte buzele lui crăpate şi mângâie buzele lor dure, neiertătoare, în spatele cărora se desfăşoară SPIRALA. Atingând cu buricele degetelor desenele complicate, încrustate în sideful rece, Alexan-

dra duce la ureche pâlnia uriaşă şi valurile o împroaşcă furioase. În plete i se încurcă alge şi fire minuscule de nisip. Pleoapele ei sunt sărate acum şi halatul îi încurcă mişcările. Apa îi siroieşte pe gât şi o învăluie.

Mai zăreşte, pentru o clipă, pânzele triunghiulare ale corăbiilor ancorate la ţărmul pe care, târându-l pe Herbus, lăsaseră o dâră adâncă.

Între pulpele lui încă umede se formează o pastă roşietică, o spumă în care înoată mici gâze: furnici, ploşniţe de apă şi rădăşti, împreună cu ouăle lor transparente. Braţele în urma capului pleşuv. Torsul puternic, arămiu. Părul încâlcit de pe abdomen, jos-de-tot-ca-o-perie din fire negre, roşii şi argintii. Picioarele ridicate, prinse la glezne în lanţuri. Frânghiile trecute pe după umeri. Gâfâială. Sete. Păsări ţipând. Păsări privind obraznic cu un singur ochi. Chii-ri, chii-ri. Şi sufletul. O ceaţă joasă, rară, agăţată în crengile tufelor de cătină, rupându-se-refăcându-se-amestecându-se. Spatele ros de pietricele. Şi, deodată, cadavrul ejaculează triumfător în spuma roşietică şi toate gâzele, viermuitoare creaturi cu structuri dintre cele mai simple, paralizează şi mor, se albesc de parcă ar fi arse de un acid.

(*băiatule strigă maică-sa haide nu mai plânge ea are mâinile roşii de sângele berbecului care tocmai a fost sacrificat când ai să fii bărbat în toată legea ai să-mi spui eu nu am plâns niciodată şi ai să te scarpini în barbă cu ciudă dar să ştii de la mine că tot neamul lui taică-tău plângeţi aşa din te miri ce precis că ai visat ceva urât şi se şterge pe mâini într-o pânză de in pânza o apără de privirea iscoditoare şi uşor înfricoşată el are pe faţă câteva dungi de la aşternutul mototolit unde am pus vasul cu ficatul şi inima să îţi frig câteva bucăţele proaspete uite astea au fost bărbăţia lui nu-i aşa că miros urât nu-i aşa că miros urât* ***nu-i aşa că miros urât*** *nu mamă am visat că eram pe un câmp şi de-jur-împrejur numai flori cu aromă apăsătoare cred că*

erau gladiole dintr-odată a început să plouă cu o zeamă lăptoasă iar florile se răsuceau şi se sfărâmau se pulverizau se atomizau cenuşă în zadar încercam să o şterg de acolo să îmi pun picioarele pe spinare nu mai puteam să mă mişc pentru că la cea mai mică mişcare la cel mai nesemnificativ gest eu însumi aş fi deveni pulbere atomi invizibili totul este spune mama totul este din cauză că n-are cine să repare pologul ăla şi iar au intrat nesuferitele de insecte du-te acum să te scalzi dar ai grijă să nu mai râzi când înoţi pe sub apă şi te gâdilă algele viermişorii şi crabii)

Dar cine eşti tu, Alexandra, a cui eşti tu? Şi ea zâmbeşte, arătându-şi dinţii albi, strălucitori, dinţii ei de felină flămândă, eu nu sunt a nimănui, şi trece din cameră în cameră lăsând în urma ei mirosul de catran al ţărmurilor îndepărtate şi mirosul catargelor de care a fost legată şi care au putrezit în abis iar gleznele ei încă mai poartă, destrămate, rămăşiţe de saulă, lanţuri, curele împletite, la capătul cărora sclipesc mari catarame de argint. Acestea foşnesc în nisipuri, când trece ea spre sufrageria-salon, cu ochii închişi şi mâna întinsă, atrasă ca de un magnet de butonul aparatului de radio. Yesterday.

Pentru că veştile proastre zboară mai iute decât vântul, fie purtate din gură în gură de neisprăviţi, târgoveţi, slujnice şi pescuitori de perle, fie duse de zei, Guvernatorul ştia deja tot ce se întâmplase în arenă, aşa că nu păru deloc surprins. Hai, căraţi-vă de aici! le spuse el curierilor. Pentru o astfel de veste nu pot plăti decât într-un singur fel, nu vă pot oferi decât cuvenitele treizeci de bice... Dar bieţii de ei o şi rupseseră la fugă, împiedicându-se în ţoalele lungi şi flendurite, sărind peste şobolanii letargici de pe treptele de marmură şi peste tot felul de resturi putride.

E turbat, dobitocul, murmură unul dintre curieri şi şoapta zboară, odată cu briza, spre marginea vestică a lumii antice.

Acesta este cel care, în goana lui, depăşeşte nenumărate obstacole, mişcătoare sau fixe: vite şi cai răpciugoşi, clopote, coifuri, vase de piatră, arome, cântece barbare, lumini în ochii injectaţi, spaimă şi clinchetul gologanilor, alcool, fructul putred al iubirii pe bani, nesăbuinţă, leşin şi retorică, anotimpuri, leşuri şi ziduri, sfială... Şi totuşi se opreşte să privească unghiurile albe ale unor femei adormite, dezgolite pe jumătate, ale căror guri întredeschise lasă la vedere dinţii ca boabele de chihlimbar şi limbile roz, parfumate, fiind urmărit în tot acest timp de strania imagine a Guvernatorului. Nasul drept, cu nările răscolite, buzele, ale căror comisuri sunt răsucite în sus, urechile lipite de ţeastă şi părul roşu, cârlionţat, deasupra unei frunţi rase, pentru a părea mai înaltă, alcătuiesc un ansamblu plăcut, atrăgător. În schimb, trupul său este atât de schimonosit, încât provoacă oroare, silă şi anomalii magnetice, deoarece carnea îi este verzuie, fosforescentă şi puţină deasupra oaselor contorsionate în cele mai ciudate chipuri, diferite de la o zi la alta, şi bătăturile aspre şi cornoase cresc unele din altele în structuri geometrice pe picioare şi abdomen şi se încalecă aberant, asemenea rizomilor de stuf, asemenea plaurilor din bălţile puturoase, subţioară şi pe organele bărbăţiei.

E semnul apropiatei morţi, mai sigur decât febra rândunelelor în zbor sau decât teama de foc a embrionilor de iguană.

Aşa sunt eu! îşi spune, de îndată ce rămâne singur Guvernatorul. Formă chinuită de un rău interior, spaimă incurabilă a materiei în faţa propriei sale deveniri. O greaţă de tiparele clasice, o melancolie a oaselor otrăvite cu propria lor simetrie, roase de perfecţiune şi repetiţie. Şi tot eu sunt angoasa provocată de neştiut, de dimensiunile bănuite dincolo de bariera conturului.

(Poate mirarea de a avea un astfel de trup îl îndemnase pe Guvernator să îl cheme, să îl momească cu bani grei, cu daruri şi onoruri, pe artistul acela orb care, pentru a

decupa din marmură forma cuvenită, trebuia să-şi pipăie modelul, să îl miroasă şi să îl guste, să se frece de el, să îl zgârie, să îl lovească, să îl înjure şi, în clipele de paroxism, să îi soarbă umorile. După ce artistul îl înconjurase cu braţeţe şi îşi lipise urechea de pieptul, de pântecul şi, apoi, de genunchii Guvernatorului, îi spusese, fără să îşi poată ascunde mila: Ştiu cât de degradant este, dragul meu, şi pentru tine şi pentru mine, şi mai ştiu şi că este împotriva legilor, dar va trebui să-mi aduci un trup frumos, de gladiator, şi eu pe acela îl voi imortaliza, punând pe umerii săi capul tău august.)

– Cum te simţi? îl întrebă Alexandra şi el o priveşte cu bandajul lui nefiresc de alb, o priveşte direct în ochi şi îi răspunde, de foarte departe, că niciodată nu s-a simţit mai prost.

– Uite, doctorul o să-ţi facă o injecţie şi ai să poţi dormi, iubitule.

– Nu, nu vreau să adorm. Am să visez din nou cioburi, cioburi travesând universul, dar e mai bine să nu ştiţi cât de cumplit este să visezi cioburi. Spune-mi, doctore, nu-i aşa că piatra nu sângerează? Dalta nu răneşte, dalta mângâie, încălzeşte piatra, o transformă şi îi dă viaţă. Dar dacă loveşti un om cu o daltă? Atunci, frumuseţea omului va fi ştirbită şi va fi mânjită cu sânge. Te cuprinde un fior. Pe om nu trebuie să îl loveşti cu dalta. Şi nici nu trebuie să îi introduci în vena umflată acul acela lung, strălucitor, căci frumuseţea omului va fi ştirbită!...

Dar asta nu contează acum, când Alexandra a ajuns, în sfârşit, la butonul aparatului de radio. Deşi a trăit întotdeauna lângă mare, ea nu a văzut niciodată valuri atât de verzi, de înalte, de transparente. Trebuie să facă un efort colosal ca să nu înghită apă, să se menţină la suprafaţă. Şi să răsucească butonul. Dar melodia, în loc să înceteze, se aude din ce în ce mai tare.Yesterday.

El îi roagă să facă linişte, să înceteze de a mai produce toate acele sunete, plescăi-

turi, scâncete şi scrâşnete care nu au câtuşi de puţin de a face cu un mod de exprimare civilizată a nemulţumirii şi recunoaşte, fără nici o emoţie, că ordonase, înainte de luptă, să i se toarne gladiatorului în cupa din care beau sportivii de ispravă (o cupă din argint şi email) câteva picături de atropină, licoare scumpă, obţinută din puţinele frunze ale laurilor piperniciţi de pe coastă, dar asta numai pentru a-i dilata venele, pentru a-i domoli încrâncenarea şi a-i accentua fluiditatea sângelui. Ori, iată, voinţa zeilor a făcut ca muşchiul inimii să se contracte peste măsură, rupând firul vieţii.

Plecaţi la casele voastre! le spune el.

La femeile şi la copii voştri să plecaţi şi, până când vi se va pregăti cina, meditaţi asupra morţii, această izbăvire de orgolii, de boli, de iubire sau trădare, de foame şi de pofte neruşinate, de dragoste de arginţi, de nebunie şi de iluzii.

Deci, hai să vedem, spune unul dintre senatori, ce înseamnă, de fapt, toate aceste făpturi dezgustătoare, greţoase. Ele ne spionează, din noroiul în care privirea noastră demnă nu se poate coborâ, şi profită de greşelile noastre. Nu îi vedeţi cum le lucesc ochii şi cum duc pumnul la gură, să îşi ascundă rânjetul demonic, atunci când noi ne clătinăm, beţi, sau aflându-ne numai sub povara tot mai grea a istoriei? Ce ne-ar mai trage ei un picior în cur, ce ne-ar mai tăvăli însemnele puterii prin rigolele puturoase! Să îmi spuneţi dacă greşesc, dar eu îi iubesc nespus. Viaţa ar fi tristă de tot fără dânşii, fără ameninţările lor, chiar dacă nu mi-ar plăcea (sau, da?), bună-oară, să-l văd pe Guvernator mulgându-şi singur oile, cu mâinile rănite de lovituri şi cu obrazul împroşcat de căcărează. Am impresia că ei ne par nouă râme şi noi le părem lor omizi...

Dar iată ce doream să vă spun, mai erau doar câteva măsline (şi ştiţi cât de mult îmi plac mie măslinele), iar ticălosul ăla şi le-a băgat pe toate între fălci, nici nu mai poate să respire! Săriţi careva să îi scoateţi sâmburii din gâtlej şi apoi ***faceţi ceea ce***

se cuvine să fie făcut.

Deoarece şi-a uitat ochelarii pentru distanţă, ăştia fiind cei pentru citit, doctorul se întoarce şi urcă, ezitând, cele câteva trepte de la intrare. Se opreşte în faţa uşii doar un moment, doar atât, surprins de volumul foarte mare la care Alexandra ascultă o melodie veche, poate a formaţiei THE BEATLES, apoi apasă pe clanţă. Îl izbeşte în faţă briza amară a mării. Păşeşte peste dâra lăsată de trupul lui Herbus. Nisipul îi intră în pantofi şi doctorul are o senzaţie neplăcută: se simte prea îmbrăcat. Unde dracul şi-a pus ochelarii, OARE SUB ACESTE DUNE GĂLBUI? Crainicul anunţă la aparat moartea lui John Lennon, împuşcat în faţa locuinţei sale, în timp ce Alexandra pluteşte, prin aerul vâscos, dinspre dormitor spre sufrageria – salon.

TURTĂ DULCE

Povestea asta începe cu zborul fără noimă al albatroşilor. Senzaţia de mişcare este extraordinar de puternică, valurile se izbesc de ţărm, se aude grohăitul remorcherelor. Încremenit în galbenul hârtiei fotografice, chipul nu are contur, pare (dintr-o greşeală de focalizare sau din cauza degradării substratului fotografiei) absorbit în planul secund al cadrului, în timp ce în prim-plan se detaşează cu violenţă mâna în care bătrânul ţine o inimă de turtă dulce, cu inscripţia URTĂ DULCE, deoarece litera T a fost deja mâncată. Ochii bătrânului, clari, rupţi de restul imaginii, orbi, par a exprima o recunoştinţă fără margini. Iar alături, pe aceeaşi pagină a albumului, acelaşi, cu sălbăticia unei alte însingurări, mai pregnante, îşi iţeşte de sub caschetă capul rotund ca un măr a cărui dulceaţă zâmbitoare o rod viermii ochilor mici şi negri, de data asta insuportabil de vii. Între cele două portrete, omul călăreşte o mârţoagă străvezie şi apatică şi rosteşte grav, marţial, în clipa când animalul tresare, brutalizat de lumina flăcării de magneziu, *nu te speria calule.* Printre buzele întredeschise, sclipesc carnivori, independenţi, dinţii unei cruzimi abia reţinute, făcând astfel să strălucească, în adâncurile fundalului sepia, galoanele paradei militare. NU TE SPERIA CALULE.

Dar de ce să se sperie, de propriii săi paşi înfundaţi în cenuşa, în nisipul, în pulberea fără ecou şi fără amintiri, selenară şi blondă? Să se sperie de vocea ofiţerului, seacă şi copilărească deopotrivă, de calcarul şi sângele din vocea lui? Fulgerul, falshul care mătură, care egalizează detaliile acestui tablou, înecându-le într-un albastru insuportabil, aproape alb, într-un albastru neverosimil, dureros de alb, imperfect, nu poate atinge retina, nervii optici îngropaţi în spatele globilor oculari imobili şi opaci, cu ajutorul cărora calul pipăie aerul rece. El îşi întinde capul descărnat, tigva de sticlă,

şi atinge obrazul ofiţerului, îi atinge umerii, apoi gâtul. Buzele lui fierbinţi, cu peri rari, suflă peste el un descântec de ierburi, îmbătător, mincinos şi fantastic.

(*Dimineaţa, plutonul se va scufunda în bocancii îngheţaţi, părăsind în vis neveste şi ibovnice iluzorii, abandonându-le ca pe nişte indicibile umbre în cenuşiul aşternuturilor; va urina şi va tuşi în spatele barăcii, va epola din ţevile solzoase ale unor irosite bărbăţii, aliniat în singurătate, în febră, ca înaintea unui atac decisiv. Aţele lungi şi slinoase ale lenjeriilor, nervi eliberaţi de orice durere, vor plezni în gol, departe de cărnurile vinete. Dedesubt – zgârietura vestoanelor, gheara realităţii de ieri, de mâine, de totdeauna, în strânsoarea scrâşnită a centiroanelor. De jur-împrejur, ţara asta fără provincii dar nu şi fără armată îşi va undui întinderile sfărâmicioase, arse de o colosală şi veşnică sete, însângerându- le privirile plate şi dârze, identice, priviri de caporali şi de sergenţi, în timp ce el, ofiţerul, va zâmbi neliniştitor, va glumi cu grosolănie, totul continuând să fie în puterea lui reţinută: o covârşitoare primejdie*).

O amăgire: în bidonul de tablă de la şold, un clipocit afund şi tainic, iar în deşănţatele adâncuri, în hulpavele, lacomele abisuri ale identităţii cazone, în neruşinatele burţi ale buzunarelor mantăii, unde încolţesc palide câteva grăunţe, pleava lor meschină şi otrăvită răvăşeşte aerul steril cu o inutilă uimire, la capătul căreia calul îngenunchează fără umilinţă: sfânta libertate a dobitoacelor de a rămâne veşnic pure.

Între cele două portrete, neabătut, ofiţerul îşi călăreşte mârţoaga şi doar rareori cei doi ies din timpul greţos, mâzgă şi fiere, ronţăind. *Nu te speria calule*, spune ofiţerul, după care adună cu palma de pe buzele animalului tărâţa şi spuma gălbuie, acceptarea blajină, trădarea (sarea pământului). Deasupra, la capătul drumului, ca întotdeauna, albe, plictisite, sătule, păsările necuviinciosului Baudelaire sugerează mişcarea neîntreruptă, în timp ce, pe nesimţite, ofiţerul se scufundă în agonia de-

lirantă a nopţilor, fără să-i pese nici cât negru sub unghie că încalcă el însuşi toate ordinele pe care le-a transmis la baracă încă de când hotărâse, într-o după-amiază sau în fiecare după-amiază, parada militară.

(*Cu toarte astea, sergenţii şi caporalii lui îmbătrâniţi prematur se vor preface mai departe că nu îl văd, căutând zăpada puţină spulberată de vânt, jucându-se, râgâind fericiţi, lovindu-se în piepturile descărnate cu bulgări mici, noroioşi, şi deodată* ***atenţiune, să trăiţi, să trăim, că dacă ninge o să trăim cu toţii. Drepţi! De ce, mă? De ce, adică, are nevoie armata să ningă, dobitocule?***)

Şi, când animalul tresare, brutalizat de lumina flăcării de magneziu, NU TE SPERIA CALULE. În urma lor, drepte, corecte, uniformele plutonului, soldaţii de plumb, fantoşe, disciplina ideală a trupurilor rigide defilând prin faţa tribunei pustii în pas de marş, cu săbiile trase din teacă, lipite de feţele albe de încordare, de frunţile albe, încă, de somn, nedumerite de realitatea incontestabilă a nebuniei şi brutalităţii acestui ciudat ofiţer şi de straniul trap al diafanei sale mârţoage, o dată şi încă o dată, la nesfârşit, până când totul se va împotmoli. De sus, mari, uşori, vor coborî primii fulgi, apoi, din ce în ce mai deşi, vor îngropa plutonul într-o lumină confuză, albă, de magneziu, pierzându-l.

Nu te speria calule, spune bărbatul din fotografie, răspunzând fornăitului neliniştit al animalului, iar calul, aplecându-şi gâtul, atingându-i cu buzele faţa înfierbântată, îl cercetează stăruitor, îl pipăie cu răsuflarea lui cu miros de ierburi, trage cu dinţii lui galbeni şi mari de clapele buzunarelor mantăii, în timp ce scurte şi violente frisoane îi zguduie trupul incredibil de slab. Inert, întunecat, întuneric suspendat sub foşnetul unei zăpezi îndepărtate, omul păstrează pentru sine, ascunsă, scânteia de magneziu care uniformizează detaliile, până când, în cele din urmă, *pentru o-nor la stân-ga*,

pentru o-nor la dreap-ta, animalul se va lăsa în genunchi, se va culca pe o parte şi se va stinge de o mută şi tandră desperare.

(*Şi, până să se dumirească ei, de fapt continuând să plutească în starea lor prelungită, de falsă euforie, în care ofiţerul le va părea un ce nelămurit, proiecţie deformată din visele lor de ţărani amânaţi, sergenţii şi caporalii se vor trezi aruncaţi de ordinele lui scurte în cenuşa, în nisipul, în pulberea fără ecou, ca într-o eternitate moartă şi densă, înjurând benign, de cer şi de lumină şi de sfinţi inexistenţi, într-o joacă de oameni mari şi liberi, ignorând parcă dinadins scrâşnetul orgoliului sfărâmat, semnele dinţilor pe buza însângerată de încordare, bucurându-se, tăvălindu-se fericiţi, înfundându-se tot mai mult, tot mai adânc, izbindu-şi cu afişată neglijenţă ţevile subţiri ale armelor, fragile ca nişte lujeri de crini, pierzându-şi chipiele şi centurile, zdrenţuindu-şi uniformele cafenii, şoptind măscări, ameninţări vesele şi tulburi, ca nişte porci ordinari şi nesimţitori*).

Şi, deodată, povestea asta se termină undeva pe ţărmul marii, într-un punct, de altfel, previzibil. Bătrânul ronţăie o inimă de turtă dulce, pe care scrie URTĂ DULCE, deoarece litera T a fost deja mâncată, în timp ce în ochii săi orbi se poate citi o recunoştinţă fără margini. Acest sentiment bizar, nejustificat prin nimic dar manifest şi inconfundabil, face ca omul însuşi să pară un cal, poate acelaşi, tropăind aiurea către o nouă proiecţie, către o nouă imagine deocamdată nelămurită, mânat de voinţa unei creaturi blânde dar ferme, căreia, desigur, nu i se poate decât supune. Senzaţia este de viu, de mişcare, şi asta pentru că obiectivul aparatului de fotografiat a surprins, pe cerul plumburiu, rotindu-se albe, plictisite, sătule, păsările necuviinciosului Baudelaire.

Gabriel Bădică

n. la 31 octombrie 1956, în Iaşi

studii: Institutul Politehnic, Galaţi (1976–1980) şi *Open University, Open Business School*, Milton Keynes, UK (1993–1999)

inginer; scriitor (prozator, poet, dramaturg)

publicaţii în presa literară (articole, povestiri, versuri): *Acum*, *Dreptatea*, *Flacăra*, *Suplimentul de Marţi* al *Observatorului de Constanţa*, *Tomis*, *Tribuna* şi *Gazogen* (Franţa)

1987 debut literar în revista *Tomis* (cu povestirea *Pictura naivă*)

publicaţii în volume:

1995 *In-A-Gadda-Da-Vida sau Povestea Valizei din Piele de Crocodil* (teatru), în **Piese noi '95** (antologie), UNITEXT, Bucureşti 1995 (în selecţia finală pentru cea mai bună piesă românească a anului la concursul UNITER, 1995)

1997 **Hector şi târfa** (povestiri), CODECS, Bucureşti 1997

2000 *Ultimul labrador* (teatru), în **Antologia pieselor prezentate în secţiunea spectacole lectură**, NEMIRA & CO 2000 [în română şi franceză] (în selecţia finală a concursului UNITER, 1994 şi „spectacol lectură“ la Festivalul Internaţional de Teatru de la Sibiu, 2000)

2002 **Aberaţia X** (roman), ASALT [*archives équivalences*] 2002

alte publicaţii:

Cursa de şoareci (roman)
[capitole publicate în biblioteca ASALT şi la `www.inorog.seanet.ro`]

La marinarul cu pipă (volum de versuri pentru adulţi)
[selecţii publicate în revista *Tomis*]

Singurătate (piesă de teatru)

etc.

premii literare: nominalizare la concursul *Nemira* de proză scurtă (1996); premiul de debut (proză) al revistei *Tomis* (1997) pentru volumul **Hector şi târfa** etc.

Cuprins

